چمگ

شے شولان

حانی

دوشی کپوت ءِ کُوکُو ء
واب ءَ منا آگہ کتگ
کوش چہ ملیبار سر کتگ
(منی) زرد ءَ مروچی یات کتگ
منج انت کہیر ہم ناتُبریں
منجیں کہور سیاہ تاک اتنت
(منی) پیر ءِ رمگ درّ رتگگ انت
تیزیں شپانکاں برتگ انت
ماں جنگل ءَ چیرینتگ انت

بُرے فقیر در کپتگ ات
ماں پیسرا انت شے مرید

چہ ڈاڈر ءِ راہ ءَ گوزنت
من کہ نظر شانک داتگ انت
(منی) چموں خماریں کپتگ انت
من بے وتی پاد اتکگاں
دمبال ءِ شے ءَ رپتگاں
انچو گلائیشوں کتگ
دیوانگی حَکَت ئِے جتگ
پرچی کُدین ئِے تاجگاں
داگاں ماں ہربوگی رگاں
ارسوں انارکاں رتکگاں

مرید

بیا ات منی بیل ءُ ہمدلیں یاراں
من مروچ نوکیں قصہے کاراں
من زہیرانی تانجواں ماراں
اَز گل ءِ بے گنجیں غماں باراں
چاکر ءِ حانی پڑیننت ماں آساں
بُن گران انت چو ٹیل ءُ کرپاساں
نشتگ ءُ نالاں ماں شپی پاساں
غم منی باز انت چو نہ بنت آساں

او کپوت چاہی بر گشادی ء
منی سلاماں پہ دڑیں حانی ء
ٹیٹل ءُ مورت ءَ سرشانی ء
گِہیں استین ءَ زِرانی ء
تلی آہوگ ءَ بیدہانی ء
گشت مرید ءَ گوں دُڑیں حانی ء
تو منی دشتار! درکسانی ء
من ترا نیلاں زندگانی ء
اتکگاں شے ءُ عاقلیں ملا

شے مرید دست کش (چہ) حانی ءِ کل ء
من جواب داتگ پہ دل ءِ بُل ء
(من گنوک نیاں شما جاہل ات ملا)

دل منی بند انت (بہ) آسی بُل ء
گیشتر پہ حانی ءِ گورگیں کل ء

سے ماہی

چمگ

ناصر آباد

تاک: 7 — اکتوبر دواں دسمبر 2001ء — سال: 2

شونکار
رفیق عاجز/سعید صدف

صلاح کار
مبارک قاضی

کمک شونکار
فدا احمد

شنگ کار
جان بلوچ

کمپوزنگ
ادارہ چمگ

سرتاکءِ عمل
جاوید حیات

ملک	بہا (تاکے)	سالینی	رجسٹری
پاکستان	30 کلدار	120 کلدار	170 کلدار
مسقط	1 ریال	4 ریال	6 ریال
قطر	6 درہم	25 درہم	40 درہم
یوروپ	$ 5	$ 20	$ 25

ملک	بہا (تاکے)	سالینی	رجسٹری
یو اے ای	6 درہم	25 درہم	40 درہم
بحرین	1 دینار	4 دینار	6 دینار
کویت	1 دینار	4 دینار	6 دینار

دس ونشان:
چمگ سوسائٹی پوسٹ آفس ناصر آباد، ضلع کیچ مکران بلوچستان پوسٹ کوڈ نمبر ۹۲۹۰۰

بینک اکاؤنٹ:
فدا احمد اکاؤنٹ نمبر 6-2774 نیشنل بینک آف پاکستان تربت برانچ

ای میل دس:
chamagbalochi@hotmail.com
chammag@yahoo.com

شنگ کار جان بلوچ ءَ احمد برادرس پرنٹرز کراچی ءَ چھاپ کنائینت۔ چمگ ءِ کارگس ناصر آباد ءَ چہ شنگ کت۔

مئے جھگیر

کوئٹہ	غفور شاد/علی گوہر
کراچی	فضل کریم/نوید شہزاد
حب	حاصل نور
مالار (اواران)	غلام اومان
پنجگور	عنایت اللہ قومی/ عابد مہر
بلیدہ	رحمت اللہ شوہاز
تربت	عابد علیم
پیدارک	رؤف محبوب
گوُرکوپ	عبدالرشید
گوادر	ملا ریاض احمد
پسنی	شاہد امر/ یونس ارمان
پیشکان	مولا بخش حبیب
اورماڑہ	انور جمعہ
جیونی	صالح خمار
دشت	میرداد غالب
تولگی	محمد جان صادق
وڑدی بل	عبدالواحد عابد
کنچی	شاہد شاکر/ امام داد
بل نگور	شرف شاد
جان محمد بازار	ماجد برکت
زہران	مول جان مجروح/محمود قادر
کڈان	سمیر طاہر/ صابر فدا
گوکدان	شعیب شاداب
شے تگر	امید ہمراز/ عبید قاضی

گوڑی	اکرم کچکول
نودز	نادل حیات
خیرآباد	فضل وفا
ہوت آباد	طارق بگل
میرآباد	برکت بیتاب/ نادل وفا
تمپ	جمال ناصر
ملانٹ	زاہد نور
مند	سرتاج مومن
ناصرآباد	مجید واھگ/ نزیر عابد

☆☆☆

مسقط	نزیر ناصر/ خالد ارس
العین	ابراہیم حسرت
عجمان	اختر نگرانی
قطر	شبیر مسافر/نعیم وفا
سلالہ	خالد موسیٰ
شارجہ	مراد علی شاکر
چشین (ایران)	ڈاکٹر یاسین شوہاز
کویت	حکیم سوہش
بحرین	فضل حیات
امارات	ملا مراد

نبشتہ کار وتی حیال و لیکہانی

مانزمان وت انت (ادارہ)

لٹ

راج مستر کہ دو بہ بنت ملک ءَ شور بیت
دو بہ بنت شاہ آ ملک بیت بی نظم ءُ خراب
خالق ءُ مالک دو بیتین اتنت عالم ءِ
وشرہین گردون ءِ رواج از داب ءَ نہ بیت
نظم و ترتیب ءِ محکمیں رہنگ سستگ ات
کپتگ انت رعد چہ گرگ ءُ برق از کندگا
کاہی تاکے مں کوچک و کہساران نہ رست
بام ءَ پہ بچکندگ شپ چادر سر نہ جت
لنج دریا بن زوین چمگ خشک بیت
یکدم چہ کار ءَ کپتگ ات میزانِ حساب
روچ پہ راہانی سرا کافور نہ ریتک
ملکین کوش مں کیلگاں سیلیگ نیاتک
بلبل ءَ الحان و گل ءَ گلنازی نہ کت
سنبل ءَ سیاہ ءُ ڈکمیں ملگور نہ رست
ملک ءِ کواسان وشدلیں دیوان نہ کت
خاک ءَ گون آب ءُ آتش ءَ پیوند نہ بیت
اے جہان ءَ نیست پردگ پشت ءَ رفتگ
نظم و ترتیب از جہان راستیں شاہدل

شریعت ءَ جائز نہ ایں دو شوم یکیں ہمسرا
زال بیت حیران گوں دو زوراکیں شوہر ءَ
چو پہ گوم رفتار نہ کت دہر ءِ جنتر ءَ
پر کہیب جلوان ندات شمسِ خاور ءَ
پرشتگ ات قانونِ بقا بی چون ءُ چرا
گوں ہزار چمان نہ گریت سیاہیں جمبر ءَ
چمکّی مئے واستا نہ جت لالین اختر ءَ
چیر دات پیشانی وتی بدرِ انور ءَ
گپ گونا استین ءَ نہ جت برزیں تیہر ءَ
بند بیت گردش ماہ و سالانی یکبر ءَ
سیہ شپاں انکاس نہ جت مسکیں مہپر ءَ
کوہ دپاں پرگوار ندات قہریں صرصر ءَ
قمری ءَ گلبانگ نہ جت سولانی سرا
نرگس ءَ شپ پاسی نہ جت باغ ءِ خاطرا
برردان درگال نہ کنت کانین شاعرا
ختم بیت دنیا ءُ نہ منت چیزے آخر ءَ
بلکن چہ نیستار نہ بیت پیدا بندر ءَ
خالقِ عالم پاکین چہ مٹ و درور ءَ

نقش یے کہ عبداللہ جنت پُشتِ کاغذ ءَ
وت گواہیں کہ در چنگ نکِ پارکر ءَ

شونگال

بلوچی لبزانک ءُ زند

نبشتہ کار ءِ ذمہ واری چی انت؟

انسان ءِ بنداتی سفر ءَ گوں لبزانک ایشی ءِ ہمراہ انت، ہمک زمانگ ءُ چاگرد ءَ انسان ءِ فکر و لیکہانی دروشم ءُ لبزانک زندگ بیت ۔ چاچ ءُ بتل بہ بنت کہ جن ءُ پریانی کسہ، نازینک ءُ سوت ءُ لولی بہ بنت کہ گیدی شعر ءُ داستان، ہمادورونوبت ءَ کہ زند ءُ نفسیات ہما رنگ ءَ بیت لبزانک اوں ہما رنگ ءَ مانیت ءُ ہمے دروشم ءَ وتی پدرائی ءَ کنت ۔ ہمے داب ءَ کہ زند کترہ کترہ گام جناں بیت ءُ دیمروی کنت ءُ انسان ءِ فکر و لیکہانی تہا شاہگانی آیان بیت ہمے رنگ ءَ لبزانک اوں دیمروی کنان بیت، نوکیں زند ءِ نوکتریں لوٹ ءُ غرضانی ہمراہی ءَ نوکیں جاور ءُ جیڑہ گوں نوکیں مئیلاں دیما کیت، ماکجام اوں یک دورے ءِ لبزانک ءَ اگاں بہ چاریں، بہ پولیں، چہ آ دور ءِ زند جاور ءُ نفسیات ءَ زانتکار بئیں ۔ انچش کہ مئے عہدی لبزانک انت، رندو لاشار ءِ سی سالی وت ماں وتی جنگ بہ بیت کہ حمل و پرنگانی جنگ، حانی و شئے مرید ءِ عشقی کسہ بہ بیت کہ شہداد و مہناز، کیا و سدو یا کہ سسی پنو ءِ داستان، ءُ دگہ تمامیں جنگی و رنگی کسہ داستان و شعر ۔ اے درھامارا مئے تاریخی و عہدی لبزانک ءَ دست کپنت، پمے حاترا کہ آ دورونوبتانی شاعر ءُ لبزانت چہ وتی حاک ءَ نہ سستگ ءُ دورنہ بوتگ انت ءُ گوں ڈولداری ءَ آ دورونوبتانی زند جاور ءُ جیڑہ ماں شعر ءُ کسہ و داستاناں بیان کنگ بوتگ انت ۔

بلے مروچی چوش نہ انت، مروچیگیں رژنائیں دور ءَ مئے لبزانک وتاراگوں وتی وہد ءِ ہستیں دور ءِ جاور ءُ جیڑہ ءُ حاک وڈگار ءِ وشبوئی ءُ رنگ ءَ آ دروشم ءَ رجگانہ انت کہ لوٹیت، مروچیگیں نبشتہ کار انچش کہ گندگ بیت چہ وتی ڈگار ءُ مہلوک ءَ سرسستہ انت، زاناں مئے چاگرد ءِ رنگ یا مئے راجی زند ءِ جاور ءُ جیڑہ جوانیں رنگ ءَ پدرنہ انت یا ساچشت ءِ قالب ءَ آہگ ءِ لائق نہ انت؟

وہد یکہ لبزانک ءِ سیادی گوں انسان، زند ءُ زند ءِ ہمک شادہ و غم، ہستی و نیستی، نیکی و بدی مہر و بے مہری، پدمنتگی و دیمروی ءُ دگہ بازیں جاورانی سراتران کنگ ءُ ایشانی گیش و گیوار ءَ انت ۔ اگاں مئے لبزانک وتارا چہ اے گنج ءَ دور داریت گڑا پہ وتی عاقبت ءَ چے توشگ زرت کنت؟

امیت انت کہ وانوک اے بابت ءَ وتی حیال و لیکہاں درشان کنت ۔

شونکار

حمدان حونکال

تخلیق، انفارمیشن ءُ بلوچی لبزانک

نوکیں حیال، نوکتریں آئیڈیاز ءُ تصوریانی مچیگا کوہن ءُ قدیم یا گوستگیں حیالانی پاسداری ءَ آیاں اچ نوک سرا درجنگ یا سلہ ءُ پلگارگ ءِ نوکیں دوداں لبزانک ءِ بزانت ءُ گیش گیوارتہہ دارءُ باز معنادار کنگ، مروچاں اے جست کہ لبزانک چی انت؟ چوش گندگ بیت کہ لبزانک چی نہ انت؟ ابیدا ایشی ءَ اے بیان ءَ کارمرد بوکیں امکانی دران باندات ءِ ہزار بومیں سالا یادہمسری سپت ءَ آئی ءِ سدانی زنگ ءُ موریںک گپتگیں درنیم پچ ءُ سہرا کنگ انت، ساچشت یا تخلیق یا زبان ءِ دروشم ءَ، بلے دگہ گپے ادا گیش کنگ کپیت کہ زاناں انفارمیشن ءُ تخلیق گوں یکدومی ءَ بندوک انت؟ (زبان ءُ ایندگہ زانت ہم اے رداہوار خیال کنگ بہ بنت) آیا اے راست انت کہ لبزانک ءِ الہام ءَ چہ نابلدیں مردم یا تخلیق ءُ تخلیقی سفرءَ چہ ناآشنائیں مردم ءُ خاص ہما مردم کہ آئی ءَ انسائیکلوپیڈیا یا ءِ لبزے پہ دل یات انت سسا ساچوک یا تخلیق کارے ءِ رداکیت؟ ہما کہ لچہ ءِ راہ ءُ رہند یا ردھم ءُ سنگ ءَ چہ بے زانگ انت، لچہ پر بست کنت؟ دومی ایش کہ ہما انفارمیشن کہ آئی ءَ چہ وتی انسائیکلوپیڈیا ءَ حمیل کنگ یا دربرتگ علم وزانت ءِ لوٹ ءُ غرض یا پیمانہ ءُ وزن ءَ پیلہ کرت کنت؟ گپ چوش انت ہم کہ آیا مزار ءِ پوست ءِ مانپوشگ ءَ یا گوراکنگا گوں کسے مزار بیت؟ یا کہ گرک ءِ پیشانی ءَ گوں کسے گرک؟ ادا دگہ گپے ءِ مان دیگ ءِ ہم آسراتی دست کپیت کہ علم، فن یا زانت گوں وتی لیکہ ءُ تصوری یا آئیڈیانی مچیگا کاملیں زندارانت وہد یکہ انفارمیشن ہمائی ءِ سربری حال واحوال ءِ رسانکار بیت۔

بلوچی ءِ لبزانکارانی تہا مرچاں یک انچیں مئیلے ودی بوتگ ءُ بیتگا انت کہ گیشتر چہ تخلیق ءَ انفارمیشن، لیکہی یا نظریاتی کشگ ءَ زانگ بیت، کردءِ عمل ءِ باندات ءَ ازمکارءِ لبزانکار وتی مارشت یا محسوسات ءِ جنگل ءِ تہا اریکپگا ساڑی نہ انت (بزانکہ چیز مارا انفارمیشن ءِ حدءَ سر بیتگا انت بلے عملی صورت ءَ مئے لبزانکار ءِ دامن ہورک انت)۔ پے ہاترا بلوچی لبزانک بازست رواج ءِ لبزانکی جنزیادیمرئیں مئیل ءُ تب سک بازگونڈیں فشکلے ءَ یا شاگشت کن ات کہ نہ بیگ ءِ برابرانت، پمیشا ماسرپد بئیں یا مارت کنیں کہ اے ست گامی ءِ سبب (آدگہ لاچاریاں ابید) ہے یکیں تارانت کہ مرچاں بار بار جنگ بیتگا انت اے ہے یکیں تارانت یا یکیں سُرانت کہ ایشی ءِ بابت ءَ ڈی ایچ لارنس گشیت کہ "سُر وتی جاہ ءَ باز جوان انت بلے ایشی ءِ ہے یکیں تار ءِ سربراغر ءُ بیرہ کنگ یا ترد ماندر ءَ اے

سک بازنز آ ذَرتگ یا محدود کنگ کہ سک بازبیم ناک انت ۔ ہر مدام یکیں تار، بیتاری ہے یک ءُ بس ! آ ہ !! ظاہری تعلیم ءِ کارستا''۔(فکشن فن اور فلسفہ۔ رجانکار: مظفر علی سید) ہے دابیں زنگے اردو لبزانک ءِ مزنیں نام شمس الرحمٰن فاروقی ءَ ''اکادمی بازیافت'' ءِ تاک ''مکالمہ'' ءِ ''تہالبزانکی تخلیق ءُ لبزانکی نگدکاری'' ءِ بابت ءَ جنگ ، آ نولیس ایت کہ'' گوستگیں پنجاہ سالاں لبزانک ءِ پیداکار (پیداوار) ءِ تہاوہدے نیادی مُل پرستی (Commercialism) گوں پچیں پاداں دیما جنزگا لگ ات تہ مئے ساچشتی ازمکار (تخلیقی فنکار) ءَ نگدکار ءِ پشک ءِ دامن داشت کہ ہر دیں نگدکار منی ساڑا ءُ توصیف ءَ بکنت یا تبلیغ ءَ بکنت تہ منی کتاب وش روَ کنت ءُ منی نام وتوار ہر گوراتالان بیت ۔ نگدکار چو کہ ناقد ءَ ، پداچو کہ چمشانکار ءَ ، چرائیشی ءَ پد چو کہ تبلیغ کار ءَ لبزانک ءِ نیادی ءِ بادفروش جوڑ بوتگ''۔ دیمترا وتی گپانی گیش گیوار ءَ چوش کنت کہ''منی گشگ ءِ مراد ایش انت کہ نوں مئے لبزانک ءَ چہ نگدکار ءِ بالادستی یا کاروان ءِ میر و مستری ءِ حیال بایدانت کہ آسر بہ بیت''۔ چد و گیشترا اے بابت ءَ اردو ءِ جوانیں لچہ کار داکتر نصیر احمد ناصؔر ءَ گشتگ ۔ آ گشیت کہ'' مئے چہ حد ءَ گیش غلام زدگیں ذہن ءُ مئے پوچ ءُ لگتمالیں تعلیم ءُ نصاب ءِ احوال اداا تگ وسرانت کہ ما انگریزی زبان ءِ زانگ ءُ آئی ءِ سرپدی ءَ وتی زانت ءِ کیلوسر پدبئیں ءُ زانیں یا وتی معیار ءُ اسٹینڈر جوڑکنیں ، اے رنگیں جاورانی تہا فکر ءُ زانت یا لبزانکی مدیانی در جنگ ءُ پد جنگ چونی ءَ بہ بیت کہ دیمرئی کرتگیں مغرب ءَ چہ جریدگیں (Ready made) نگدکاری ءُ نوکیں لیکہانی قالب ءُ سانچہ ارزانی ءَ گوں درآمد کنگ بہ بیت ۔ رودراتکی آرکائیو(Archive)یا قدیم نبشتگیں مدی ءِ پٹ و پول کنگ ءِ بدل ءَ روبرکتی لگتمالیں یا رد بوتگیں لیکہ ءُ فکر یا نظریات اردو نگدکاری ءِ تہا جاگہ دیگ بیگا انت ۔ اردو نگدکاری روبرکت ءِ گیگا نکار ءُ جہگیر انت ، اردو ءَ تہنا وتا ہمے رندگیری ءَ داں محدود کنگ''۔(سےَ ماہی تسطیر لاہور، اکتوبر داں مارچ ۲۰۰۱ء)۔

مروچی اردو لبزانک کہ مئے گیشتر نبشتہ کار ءُ لبزانکار چہ آئی ءَ رنگ زیریت یا درآمد کنت ، وت ہمے مسلہانی آماچ انت (نگد ءِ بڑا گیشتر)۔ ماچہ اے تاکانی وسیلہ ءَ اے Discourse ءَ یک شریں رنگے ءَ یا گوں جوانی ءَ دیما برگ ءِ امیت ءَ داراں کہ بلکیں بلوچی لبزانک ءِ سستیں رواجانی تہا یک توانائیں گرمی یے پیداک بہ بیت ۔

مجیب مجاہد

دنیانہ اوشتیت یک قرار/ ما نیت حکایت یادگار

☆ چہ کوہ سلیمان ڈیرہ غازیخان ءَ سر بوتگیں حالانی ردا بلوچی زبان ءِ کلانہیں شاعر لبزانت ءُ شوہازکار واجہ مومن بزدار ۱۹ اکتوبر ۲۰۰۱ سےَ شمبے ءِ روچ ءَ بیران بوتگ ۔ (اناللہ وانا الیہ راجعون)۔

واجہ مومن بزدار بلوچی ءِ ہما محسن انت کہ آئی ءَ نلکیں جاورانی تہا کوہ سلیمان ءِ ہمیں دور کپتگیں جاگہ ءَ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ نہ ایوکا بیرک برز کتگ بلکیں کوہ سلیمان ءِ ہشکاوگیں پڑا پہ بلوچی زبان ءَ نوکیں ءُ نامداریں شاعر ءُ لبزانت ہم ودی کتگ ۔

واجہ مومن بزدار ماں کوہ سلیمان ءَ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ ہما سارتیں ساہگ بوتگ کہ آئی ءِ چیرا بازیں نودربراں وتی لبزانکی گرم سارت کتگ ۔ آئی ءَ وتی تیوگیں زند پہ بلوچی زبان ءِ لسہیں گیوار ءِ تیمارگا ندر کتگ بوتگ ۔ بلوچی نوکیں دوْر ءِ شاعری ءِ آ یک نمیرانیں نام ات ۔ خاص کن بلوچی وزبت شاعری ءِ آ یک سرکردگ ءُ بنیادگزاریں شاعراں چہ یکے بوتگ ۔ ہے پیا بلوچی کوہنیں شاعری ءُ رمکاری ءِ تحقیق ءُ شوہازکاری ءِ پڑا ہم آ یک زانتگ ءُ پجاہ آوْرتگیں نامے ۔ آئی ءَ ماں بلوچی ءِ تہا سیرت نگاری ءِ سرا ہم بنیادی کار کتگ ۔ ماں کوہ سلیمان ءَ بلوچی لبزانکی تنظیم کاری ءَ ہم آ چہ درستاں مدام دیما بوتگ آئی ءِ تیوگیں زند بلوچی ءُ لبزانک ءَ گوں عبارت بوتگ ۔ واجہ ءَ بازیں بلوچی کتاب نبیس اتگ کہ چراہاں بازینے چھاپ بوتگ ءُ بازینے دیگا پہ چھاپ وشنگ ءَ ایر ۔

مومن بزدار ءِ سرمچاری ءُ بلوچی زبان ءَ آئی ءِ کار ءُ حذمت تاریخ ءِ بہر انت ۔ آ مئے زبان ءُ راج ءِ محسن انت ءُ اے محسن ءِ بیرانی ءِ حال بلوچی زبان ءِ ہر دوزواہ ءِ پیامنی بالاد ہم ژند و ژول ءُ زرد گزل گزل کتگ ۔ چشیں نمیرانیں سرانی کنڈ داں دیر ءَ پر نہ بیت ۔ چہ پاکیں پروردگار ءَ منی دعا انت کہ واجہ ءِ گناہاں بہ بخشیت ءُ آئی ءَ وتی رحمتانی سارتیں متہاں گیگ ءُ آسیدگ بکنت ءُ آئی ءِ پشتپداں اے گرانیں غم ءِ سگگ ءِ ہانیگ ءُ طاقت ءَ بدنت ۔ رنج ءُ اندوہ ءِ اے گرانیں دمان ءَ من ایشانی غماں شریدار وں ۔

غمانی اولاک

صباد شتیار آتی ، بلوچستان یونیورسٹی شال

☆ ماہتاک بلوچی ءِ اعزازی شونکار ءُ نامداریں شاعر ءُ لبزانت ڈاکٹر فضل خالق ءُ بلوچستان یونیورسٹی ءِ استاد ءُ لبزانت عبدالصبور ءِ کستریں برات واجہ ابراہیم بلوچ ءُ آئی سنگت ڈاکٹر شیرزمان ٹریفک ءِ کذا ءَ چہ بیران بوتنت ۔

☆ پیشکان ءِ نائب ناظم ءُ چمگ ءِ جہگیر مولابخش حبیب ءِ آریپیں پت ءَ چہ ے دنیا ءَ سفر کت ۔

ادارہ چمگ غمانی اے ساعت ءَ غم جتیں کہولانی غماں ہوار انت ۔ واجہ حدا ءِ درگاہ ءَ دعا انت کہ پشتپداں اے گرانیں بارانی سگگ ءِ ہانی ءُ توفیق ءَ بدنت ۔ (ادارہ **چمگ**)

☆ بلوچی زبان ءِ شاعر ءُ آزمانکار ءُ سےَ ماہی روچ پسنی ءِ کمک شونکار بانک صبیحہ کریم ءُ روچ ءِ اور مازہ ءِ جہگیر فدا کریم ءِ واجہیں پت ءِ ناگتیں بیرانی ءِ سرا سک دلپدردیں ءُ دعالوٹیں کہ واجہ حدا رپتگیں ءَ راوتی گنجیں رحمتانی ساہگ ءَ جاگہ بدنت ءُ پشتپداں صبر ءُ سگ ءِ ہانی بدنت ۔

غمانی شریدار ۔ ادارہ **چمگ** ، انور جمعہ ، مجید ابرآر ، ظریف ارمآن ، ناصر گنجل

سچکان

نگد/ نبشتانک

میر گل خان نصیرؔ ءِ چاگردی سنج

عبدالصبور بلوچ

بیا اومرید! بیا اومرید!

بیا اومرید دیوانگیں

بیا بیا کہ دیوانے کنوں

مولانگ ومستانگیں

سوتگ تر اعشق ءِ زراب

مارا گماں کرتگ کباب

تو ہاںؔل ءِ درداں زرئے

ما پہ وطن جانانگیں

چاکرتئی دوست ءُ پلت

چماں دگہ دِنگاں وطن

تو سر پہ شیدائی شتئے

ما پھناں زندانگیں

تو ہاںؔل ءَ اشت وشتئے

ماڑی ءَ میریں چاکر ءِ

ما ہاںؔل ءِ ملک ءَ نہ دوں

جوریں بداں دلمانگیں

(بیا اومرید ۔ شپ گروک، تاکدیم ۹۵)

گرانقدرں! راجدپتر ءِ تاکانی تہا اے ہیمیں مردمانی نام بازانت کہ آواں پہ وتی درشانی ءَ پڑے نہ پڑے ءَ نام درآرتگ بلے اے ہیمیں نام سک کم انت کہ آواں یکپارگی بازیں پڑاں وتارا منائینتگ، میر گل خان نصیرؔ چہ ہما مزن بالادیں مردمان انت کہ آئی ہر تکے ءَ کہ گام ایر کتگ آ تک ءَ آئی ءَ گوں سوب مندی وتی جوانیں پچارے پشت گیتگ ۔ راستیں ازمکارے ءِ جہت ءَ آئی گوں زند ءِ راستیاں دیم پہ دیم بوگ لوٹتے۔ ہاترا آرا گوں وتی بزگ ءُ لگتمالیں مہلوک ءَ، آرا گوں وتی زمین ءُ زمین ءِ حاک ءَ کمٹ منٹ

یے است ات۔ آزندءِ راستیانی شاعرات، ہماراستی کہ تہل ءُ چکل ءُ ماجین اتنت۔ آزندءِ راجد پترءَ راچہر دیوکیں راجد پتر نولیس یے ات۔ آسوب مندیں پٹ و پولکارے ات۔ بہادریں تاکارے ات۔ سرمچاریں سیاستدانے ات۔ گچینی ایں رجانکارے ات:

روچے پہ گریباں کہ جہان تنگ بہ بیت/ لاپ ہورک، بدن لوچ پہ بدرنگ بہ بیت/ حق انت چہ چشیں وار و حرابیں زندءَ

ماڑی بسچت، سر بروانت جنگ بہ بیت (شپ گروک)

اے کلیں تکاں آئی لیکہ ءُ نظریات یک پیم اتنت۔ زندءَ رادودیمی گندگا آئی سساماچاں ردوم زرت۔ چاگردءِ تبکی مئیل ءُ تب آئی لیکہانی بن ہشت جوڑ بوتنت۔

میر گل خان نصیرءِ زندءِ اگاں ماکلیں تکاں زانگ ءُ چارگ ءُ مارگ بلوٹاں تہ آئی شاعریءِ تہا شرتر گندگ ءُ مارگ بنت پمیشکا میر گل خان نصیرءِ چاگردی سنج ءِ ردوم ءَ آئی شاعریءَ گوں چارگ گیشتر سوب مندی بخشائیت۔ میر گل خان نصیر مئیل ءُ تب سازے ات:

پاداوگہیں ورنا/ جنگ انت/ پنت انت براتی/ من یاگی آں/ منی وطن تراسلام/ نان لوٹوں/ زندے مانوکیں اڑکنوں/ چپ نہ باں/ پدامااوں/ زندہ بہ بیت انقلاب/ بیااو بلوچ/ دیما قدم/ پاداورنا پادا/ اےَ بلوچانی اتفاق/ سرگرکہ جہان سرگپت/ منی وطن ءُ دگہ بازیں شعر بلوچی شاعریءِ مہکمیں بنیاتے جوڑ بوتنت۔ ہر ہما شاعرءَ کہ راستیءِ شعر گشگ لوٹت، ہر ہما شاعرے ءَ کہ گوں وتی راج ءُ زمین ءُ حاک ءُ واہگ ءُ ارمانے داشتگ ات آ چہ میر گل خان نصیرءَ الماثر مندات۔ بزاں ہما گامانی نشان کہ میر صاحب ءَ ایرکتگ اتنت دومی ہے نشاناں گران ءَ دیما شت انت۔ اے پیا اگاں ماچش بگشاں تہ ردنہ بیت کہ میر گل خان نصیر عہد سازے ات۔ آئی ءَ یک عہدےءِ حونان ءَ گرم دات ءُ ہے شاعریءِ ھقیں معراج انت:

بیلاں وطن ءِ لج و میارءِ دروہی/ ننگانی قسم، مات ءُ گہارءِ دروہی

حاک ءُ وطن ءِ پہ زر ءُ سیم ءَ مہ دئیت/ ماتی وطن ءِ پلیں بہارءِ دروہی (شپ گروک)

میر گل خان نصیرءِ چاگردی سنج بلوچ راج ءَ راراجی سرجمیءِ حدءُ سیمسراں گندگ لوٹیت۔ آئی فکر و مارشتءِ بنزہ بلوچ، بلوچی ءُ بلوچستان اتنت۔ آئی واہگ ات کہ بلوچی دیما بروت پرچیکہ راجےءِ سرجمیءَ سرجمیں زبانےءِ زورگ راجءِ تہا ہواریں راجی احساس ءُ مارشت ودی کنت۔ اجتماعی ءُ ہواریں فکرءِ نفسیاتی تب ءُ مئیلءِ ودینگ ءَ پتویں راج سوب مند نہ بنت۔ ہے واستا آئی کلیں فکر و حیالانی بنزہ بلوچی ات۔ چہ بلوچی ءَ ابید دگہ زباناں آئی ءَ وابءِ گندگءِ تصور نہ کت۔ گوں زمین، گوں حاک ءَ آئی مہرءِ دگہ رنگے ات۔ آعاشقے ات آئی عشق چہ ہرو ڑیں ترس ءُ بیم، لالچ ءُ غرض ءَ بالا ات۔ آئی حیالانی تہا بلوچءِ رژنائیں زندءِ ڈیوابگات، آئی گمان ءَ وشحال ءُ آباتیں بلوچستان یے ات۔ آئی دیما انچیں زندےءِ شوہازات کہ آزندءِ تہا وشحالی بہ بیت، چاگردی برو بری ءُ انصاف بہ بیت۔ واندگی ءُ زانت دیما بروت، لگتمالی ءُ بزگیءِ روچ گار و گمسار بہ بنت۔ بزگر ءُ دہکان ءُ شوانگ ہم وتارا ملکءِ حاکم بزانت۔ گوں وطنءِ حاک ءَ مہر دارگ بہ بیت۔

شئےمریدءَ حانیءِ عشق ءَ وتی بند بند ءُ بوگ داگ داتنت۔ شئےمریدءِ درد ءُ آئی کرب، میر گل خان نصیرءِ درد ءُ آئی کرب دو

نمائند ہیں دردءُ کرب انت ہمیشکا میر گل خان نصیرؔ گوں شئے ءَ مخاطب بیت ءُ آرا گشیت :

فرق ہچ نہ انت مئیگ ءُ تئی

دردءُ وزردءِ آچش ءَ

تو ہاتل ءِ عشق ءَ گنوک

ما پہ وطن دیوانگیں

ماں شعر ءُ عشق ءِ دپتراں

دانکہ جہان است انت توئے

ما ہم جہان ءَ یات بوں

ماں مجلساں پروانگیں (شپ گروک)

اے پیما میر گل خان نصیرؔ ءِ شخصیت ءُ آئی دردسموبلک جوڑ بیت پدا ہم ہے دردءِ شدت ءِ تہا گیشی کیت ءُ آ پہ وطن ءِ مہر ءَ انتہا

انتہاءَ روت:

ہر چنت کہ بہ بیت وش دگر ءِ ملک ءُ دیار

آبات و جہاں جل و مزن نام وتوار

شہد ءِ بہ تچیت جو و لیکن پہ نصیرؔ

شرتر جہان ءَ انت وطن ءِ حسکیں دار (شپ گروک)

دیمتر ادگہ شعرے ءِ تہا گشیت :

جی حاک وطن ءِ مناچہ ساہ ءُ دوست ئے

چمانی منی نیرئے، چہ ماہ ءُ دوست ئے

تو دنز بہ بئے، کپ ئے منی چماں ہر دیں

چہ سرو مگ ءُ چہ نیر نگاہ ءُ دوست ئے

وطن کہ گوں راجے ءِ زندءُ بندوک انت، وطن کہ گوں راجی تاریخ ءُ ہمگرنچ انت، وطن کہ یک زبانے ءِ، یک ثقافتے ءِ پجار

انت پرے وطن ءِ چنکس انتہاءَ روگ جائز انت۔ برے برے میر گل خان نصیرؔ ءِ وتی ذہن ءُ سوال چست بوتگ :

من نزاناں کہ پچے من چو گنوکاں پہ وطن/ الکھ درلکھ دگہ ہم چشیں مردم استنت / رستکنت اچ ہمے حاک ءَ، چمے کیفاں مست انت

نوکیں بوتارانی ہمروچ سلام ءُ شنکیت / نہ جنت زنگ گلامی ءِ، نہ گریونت چو من . (گرند)

وتی ہے جبرانی پسوءُ وت دنت پر چیکہ آزانت کہ اگاں وطن شت تہ ہچ پشت نہ کپیت :

ہر دیں کہ وطن شت تہ بزاں ہچ نہ منت

لاش ءَ چہ کفن شت تہ بزاں ہچ نہ منت

بلبل ءَ پہ پل ءَ وتی ساہ ندر کتگ

چاپا کہ چمن شت تہ بزاں ہچ نہ منت (شپ گروک)

اے مہر ءُ عشق ءِ معراج انت کہ کذا کسے اے جاگہ ءَ سر بہ بیت ۔ میر گل خان نصیر ءِ چاگردی سنج ءَ رامئیل ءُ تب دیگا زند ءِ تکانی دود یم ءُ چپ بوگا مزنیں کردے پیشدا شتگ ۔ امیری ءُ غریبی / میری ءُ واری / استومندی ءُ نیستی / حاکمی ءُ گلامی / واندگی ءُ نہ واندگی / کار ءُ بیکاری ءُ دگہ ہے پیمیں تبکی تپاوت ۔ کے دلگوش:

گوشنگیں لاپ ءُ برہنگیں جان و مرتگیں زردش کرتگنت چمانی کبکبار

نشتگ ءُ ناکام ءَ کنت زند ءِ بےگلیں روچاں، پہ پدی چماں گوں شمار

جی منی سنگت! زندگانی ءِ بیاچشیں صورتاں دل ءِ چماں گوں بچار (شپ گروک)

اے زند ءِ یک تکے کہ ناسر جم انت ۔ دومردمانی انچیں عکسے کہ یکے جتاءُ گار انت بلے میر گل خان نصیر دوئیں کپاں جوڑ نیت ءُ زند ءِ راستی ءَ نشان دنت، چو شکہ:

چمگ ءُ آپانی سرا، سارتیں کاپرو ماڑی بستگنت وش کوشیں مکار

پُر نت گوں کرمان ءِ گراں گواپیں گالی ءُ بوپ واطلس بزم ءُ بکملا (شپ گروک)

اینکس مزنیں تبکی تپاوت ءَ اگاں شاعرے مہ گندیت، ہے تبکی تپاوتانی چاگردی اثراتاں مہ ماریت تہ آ سک ملامت انت بلے میر گل خان نصیر ءَ پہ وت ملامتی شات نہ بیت ۔ آ گندیت، آ ماریت پداوتی اظہار ءَ کنت:

گونگ ءُ لوچ و بزگیں کاری پہ وتی زند ءَ سہب تا زردیں دیگر ءَ / جتگہ ماں کار ءَ ھیدی چر ان انت، زمبلاں کشیت پہ وتی محتاجیں سرا روچ کہ لونجان بیت نوں پداترّیت کیت وتی لوگ ءُ گلر یں زہگانی گورا (شپ گروک)

زند ءِ دومی تک ءَ دومی دیماچے بوگا انت، ایشرااوں میر گل خان نصیر پیش کنت:

نشتگ ءُ عیش ءَ گوں جنکانی سینگ وگلاں لیب کنت ہستگاریں دنی

اچ شرابانی دم دم ءِ تنگاں چمی سہرانت گواڑگ ءِ پلاں کوہ نی (شپ گروک)

میر گل خان نصیر ہے تبکی تپاوت ءَ قدرتی تپاوتے نزانت، آ ایشرا بھت ءُ طالع ءِ لیب ہم نہ منیت ۔ آ زند ءَ را بدلینگ ءِ سکین ءَ دنت آ زند ءَ را ڈولدار کنگ ءِ تحریک ءَ دنت:

بے علم ءُ ہنر کس ماں جہان ءَ شات نہ بیت / بے جہد ءُ عمل، ہچ کسے آبات نہ بیت

میر گل خان نصیر ءِ سرا ایرادے ایش انت کہ آئی شاعری عام فہم انت، ٹوپ ءُ بمب ءُ تیر ءُ تپنگانی کار جاہے۔ ناز رکیں حیال ءُ جمالیاتی مارشت اے آس ءِ زراب ءِ نزیک ءَ نہ گواہیت۔ اے وڑیں دوْر ءُ عہدے ءِ تہا کہ میر گل خان نصیر ءِ سنج ءُ ردوم زرتگ، اے پیمیں باری ءُ نوبتے ءَ کہ میر صاحب ءِ شخصیت جوڑ بوتگ، اے وڑیں عہد ءُ نوبتاں اگاں راستیں تخلیق کار وتی تعلق ءُ رشتہ ءَ چہ لس مردمانی زندوڑا چہ جتا ءُ گستا بہ کنت تہ آرا آ عہد ءِ مردم، آ وہد ءِ چاگرد، آ دوْر، تاریخ میار یگ کنت۔ پروست گشیت کہ ”مئے راستیں زند چہ مئے چماں اندیم انت لہزانک ءِ کار ایش انت آرا دیما بیاریت ءُ پدر بہ کنت ءُ اے پیامارا گوں مئے جندءَ پجار بہ کنائینیت۔“ میر صاحب ءَ ہے اگدہ ءُ ذمہ واری پورا کتگ۔ اگاں میر صاحب ءِ شاعری عام فہم انت تہ اے آئی سوب مندی یے پرچیکہ آئی پہ مردماں ءُ پہ وانگ ءَ نبشتگ کتگ۔ گوں فراخدلی ءَ وتی فکر ءِ تالان کنگ ہمیشرا گشنت۔ تخلیق کار ءِ دیما مستریں جست ایش انت کہ آ پرچا نبشتہ کنت ءُ پہ کئے نبشتہ کنت؟ ہے جست میر گل خان نصیر ءِ ہم دیما بوتگ ہمیشکا آئی مارا گوں انچیں سرگوستاں پجار کنائینت کہ آ سرگوست پمانوک اتنت بلے آ مئے عہد ءِ سرگوست جوڑ بوتنت۔ میر صاحب ءِ شعر آ عہد ءِ پجار ءِ حوالہ انت۔

دروگیں مارشت ءُ وتگڑیں سسا ساچ زند ءِ راستیں سرگوستاں گوں ہمدپ ءُ ہمگرنچ بوت نہ کنت۔ اگاں ہر کس پہ آ وْکیں وہد ءِ باترا وتی تخلیقاں یلہ بدنت تہ استیں وہد ءِ چے بیت، کمال ایش انت کہ گوستگیں عہد ءِ مارشت ءُ زبان ءَ استیں وہد ءِ حاک ءِ تہا چو پلار ءِ مان گیج تنکہ دون کہ آ وْکیں وہد ءَ حسک بیت آئی تہا تزک مئیت۔

من اعتراف کنیں کہ مرچی مئے فکر ءُ ازم ءِ تہا کمرشل بریکے اتگ چوٹی وی ءِ پروگرامانی تہا آ وْکیں کمرشل بریک ءَ۔ ٹی وی ءِ سیکنڈ ءِ حساب ءَ زر چارج کنت مئے وہدا ہنکس بے بہا نہ انت ہمیشکا مارو چانی یا گڑاماہانی حساب ءَ وتی مز ءَ گراں۔ اے کمرشل بریک ءَ مئے سوشل ویلیوز ہم بدلینگ انت۔ مارا پدا گل خان نصیرے پکار انت کہ آ چوش بگشیت:

راہ ہمیش انت ءُ چک جنگ عیبے
سرمچاراشتہ سرمس دل دست ءَ
کوہ ءُ دشتاں بناکتگ لیبے
حون چو ہور ءَ رچیت چوں بکناں

مکشاں شعراں نیں جنگ وچو پانی
کجیں مہ دروشماں بناز یناں
بلاّں گپتاراں چٹ ءُ لو پانی
دل نہ منیں سچیت چوں بکناں

دل۔۔ مچنڈانی راہ ءَ اشت نہ کناں
سر۔۔ سوادءَ پہ مہگلانی نہ روت
دیم پہ آس ءَ تچیت چوں بکناں

وتی جند ءِ خالصتاً ذاتی ارمان ءُ واہگانی گٹ گیر کنگ مزنیں سرمچاری یے لوٹیت ، وتاراوتی لیکہ ءُ حیالان ءَ ءُ وتی زند ءَ راپہ کاز ءُ مشنے ءَ وقف کنگ راستی ءَ جگرے لوٹیت ۔ سہب ءِ سرا سارتیں سمین ءِ آہگ گوں لطیف ءِ پلو ءَ بندوک انت بلے میر گل خان نصیر ءِ لطیف ءَ سیل کن ات :

وش اہت ئے زباد بوئیں بہارانی سمین
سر سبزیں اپڑ سانی ، چنارانی سمین
پلپیں وطن ءِ گون انت ترا ، عنبریں بو
دشتانی دروت وناز تلارانی سمین

ہے پیا آمردم کہ گوں وتی وطن ءَ ، گوں وتی حاک ءَ کمٹ منٹے مدار یت آمہر نزانت ، مہر ءِ کجام رنگ ءُ دروشم بہ بیت ۔ وتی سرا ایراد گروکان ءَ گشیت :

چوش نہ انت من مہر نزاناں
دروشم ورنگ ءِ نہر نزاناں

ہر کس ہر چیز بگشیت بلے من اے گشیں کہ اے کمر شل بریک ءِ ہلاس بوگا میر گل خان نصیر یکر ندے پدا چہ کلاں گیش وانگ بیت ۔ ہر دَور ءُ ہر عہدے ءِ مردم گوں وتی حیال ءُ مارشتاں گوں وتی ارمان ءُ واہگاں آئی قدر ءَ کنت ۔ اے بوت نہ کنت کہ چشیں مزنیں بن گیپے گوں اے کمیں وہد ءُ کے کاگداں سرجم بہ بیت ، پہ میر صاحب ءِ ازم ءُ شخصیت ءَ کتابانی کتاب پکار بنت ۔ گڈ سرا من اے گشیں کہ راستیں جہان ءَ چہ گیشتر راستیں شاعر زند ءِ سرپدی ءُ زانت ءِ شاعر میر گل خان نصیر ابد مان انت ، میر گل خان نصیر دریافت کنگ لوٹیت ۔

حوالہ جات :

شپ گروک	میر گل خان نصیر
گرند	میر گل خان نصیر
گلگال	میر گل خان نصیر
گلبانگ	میر گل خان نصیر

میر گل خان نصیر : فن اور شخصیت ۔ مرتب : لال بخش رند

بگندے سہریں رنگ بُند رءَ شونزانت!

رحمٰن مراد

مزن شہزانت (فلسفی) ءُ کواس ڈیکارٹ ءَ انسان ءِ پچارگوں انچیں فکرے ءَ کنائینگ کہ چہ ہمیشی ءِ منت ءَ کسے اوں ہر چناہیں چیزے ءِ بابت ءَ گمان، قیاس، حیال ءُ فکرءَ جیڑات کت کنت۔ آئی ءِ گشتن انت کہ ہچ چشیں اوں چیزے درنئیت کہ پہ آئی ءَ شک کنگ مہ بیت، بلے ابید ءَ ''شک'' ءِ جندانت کہ پہ آئی ءَ شک کنگ بوت نہ کنت۔

ماں امروز ءَ چہ ہماروچ ءَ کہ درانگاز ءُ درشان بندات انت ءُ مرو چی کہ است انت ءُ روان انت، زند مان ءِ اے سفر ءَ ہمک منزل ءُ ہر عہد ءَ زندگی ءِ جتائیں جتائیں معنا ءُ گیش گیواراوں سہراکتگ ءُ ہمے سفر ءِ زندگی ءِ اے معناداری کنگ اوں، گوں زندگی ءَ رواج ءُ روان انت ءُ چو عطا شادءَ، زندگی ءُ آئی ہمراہ، ہمسفر اوں وت نزانت کہ: اے ہوشام ءِ منزل کجام انت/ مابزانتیں کہ باندات ءِ آسر چے انت/ مرچی ایں روچ مئے زند ءِ آسر نہ بوت....

تاں مروچی زندگی ءِ کہ ہرچ معنایے کنگ بوتگ یا کہ باندات ءَ ہرچ معنایے کہ بوت کنت، تہ گمان ہمیش انت کہ اے درگت ءَ سرجمیں معنا چہ دومستریں لیکہاں در بوت نہ کنت۔ انچو کہ پیشیکیں معنا چہ ہمے ہردوئیں لیکہاں درنہ انت۔ زند مان ءِ درگت ءِ اولی معنا انت ''دینی معنا'' (زندگی ءِ مذہبی لیکہ) اے درگت ءِ دومی معنا، زندگی ءِ سائنسی معنا انت یا کہ زندگی ءِ دنیائی معنا انت۔ اگس کہ سائنس ءُ نیکراہ (مذہب) ءَ ابید فلسفی ءُ جہل گندی ءِ ردا، وتی تچک ءُ سیدہیں معنا ءَ یک و دومی ءَ گوں ہچ رنگ ءَ تپاک نہ کنت۔ سائنس، مذہب ءِ گیشوار ءَ وتی زبان ءُ رنگ ءَ کنت ءُ مذہب، سائنس ءَ وتی راہبند اں پیشدار یت۔ بلے زندگی ءِ معناداری ءِ درگت ءَ ہما جاہ ءَ کہ اے ہردوئیں لیکہانی تپاکی یے کہ گندگ بیت تہ آ ایش گشگ بوت کنت کہ ہردوئیں زندگی ءِ وجود ءِ استی ءُ آئی ءِ ارزشت ءُ بستار ءِ منوگر انت۔ زند مان ءِ دنیائی ءُ دینی معنا ءِ بابت ءَ مروچی ہرکس زانت پمیشکا اے ردا دگہ چشیں مزنیں گپے ءِ جنگ ءِ جواز ایرنہ بیت۔ البت ہمنچو گشگ بایدانت کہ بہ بیت دانکہ اے نبشتانک ءِ سراگیش ءَ چہ گیش گپ بہ بیت آ ایش انت کہ زندگی ءِ سائنسی ءُ دینی معناہاں ماں جہان ءَ بے شماریں علم، پٹ و پول ءُ زانعکاری پہ انسان ءُ کائنات ءَ پچاریٹگ۔ بلے دینی ءُ سائنسی لیکہ ءِ بندری ناتپاکی ایش گندگ بیت کہ سائنس است ءُ گندگ بیوکیں زندگی (مادی زندگی) ءِ تجربت ءَ منیت۔ بلے زندگی ءِ دینی لیکہ ءِ ردا، دین دوزندگی ءِ سراستک ءُ ایمان کاریت، یکے ہمیش انت کہ سائنس یے منیت بلے مذہب ءِ دومی زندگی ہما انت کہ اے زندگی ءِ پچگ ءَ پد سہرا بیت

بزاں چہ مرگ ءَ پد ءِ زندگی (مابعدالطبعیاتی زندگی)۔ اگں اے دوئیں لیکہانی بنکپاں پہ زندگی ءَ ''راستی'' ءِ نام بندگ بہ بیت تہ پدر بیت کہ بندر ءَ دین ءُ سائنس ءِ جیڑہ فلسفہ ءِ راستی (فلسفہ ءِ حقیقت) ءِ نہ گیشگ انت کہ سائنس ءِ گورا راستی یکیں معنا ءَ داریت بزانکہ مدام سائنس ءِ گورا ۲+۲=۴ انت۔ بلے دینی لیکہ ءِ ردا راستی (Flexibility) نرمی داریت ءُ ہمیشکا ادا ۲+۲=۵ اوں بوت کنت۔

نوں ما چاریں کہ زندمان ءِ درگت ءِ اے ہر دوئیں لیکہاں لبزانک ءَ را کجام حد ءَ اثر مند کتگ ءُ پہ لبزانک ءَ چونیں ءُ چہ پیمیں آئیڈیاز ءُ لیکہ ساچ اتگ تہ ما گندیں کہ ہمک زمانگ ءَ پہ لبزانک ءَ جتا جتائیں لیکہ ءُ فکرانی حاکمی انت۔ اداوں دو مستریں بن لیکہ لبزانک ءِ درگت ءَ رواج گپتگ کہ چہ آہاں یکے ''ادب برائے زندگی'' ءُ دگرے ''ادب برائے ادب'' ءِ لیکہ انت۔ اے دوئیں لیکہ اوں وتی تب ءُ میل ءِ ردا سائنس ءُ مذہب ءِ لیکہاں دپ ورنت چوشکہ ادب برائے زندگی انت کہ اے گیشتر سائنسی لیکہ ءَ کہ زندمان ءِ درگت ءَ بوتگ ات دپ وارت ءُ یک انت کہ ایشی ءِ گورا زندگی یا کہ راستی ءِ قدرتی دروشم بہہ بدل نہ بیت۔ گوکہ ساچشتی درگت اے فرضی، قیاسی ءُ خیالی ساچشت ساچیت بلے آہانی قدرتی دروشم (Reality) ہما انت کہ انچو Real World ءِ ایندگہ چیز انیگ انت بزانکہ ایشانی لیکہ ءِ ردا گوں ''آپ'' ءَ چاکر خان رند ءِ کلات جوڑ بوت نہ کنت، درچک انسان ءِ بدن ءَ نہ پتریت ءُ آئی ءِ باسکاں وتی شاہاں نہ کشیت۔ ہمے ردا ہمے لیکہ ءِ ردا دگہ لیکہ یے مارکس ءِ اشتراکیت ءِ لیکہ ءِ پد عمل ءِ رنگ ءَ ''حقیقت نگاری'' ءِ لیکہ انت کہ درءَ (خارج ءَ) پدر انت۔ دومی اے لیکہ ءِ منوگرانی گورا ''لبزانک'' سلاہ یے یا کہ دوا یے کہ اچ ہمیشی ءِ منت ءَ آ چاگرد ءِ دراہ کنگ ءِ کارگرگ ءِ جہد ءَ گٹ انت۔ ماں لبزانک ءَ اے لیکہ ءِ دیما ہما لیکہ کہ مقابل ءَ اوشتاتگ تہ آ ''رومانٹسزم'' ءِ لیکہ انت کہ اے لیکہ ءِ ردا اے Flexibility است کہ چیز وتی Reality بدل کنگ ءِ جوازت دارنت۔ منا ادا لبزانک ءِ درگت وڑ وڑیں لیکہانی پچار ءُ گیش گیوار کنگی نہ انت بلکیں وڑ وڑیں ادبی لیکہانی پشد رءَ ہما ''شک'' کہ اے نبشتانک ءِ نبیسگ ءِ سکین بوتگ پدر کنگی انت کہ دیمتر ءِ سطراں بیان ءُ پشدارگ بیت۔

لبزانک ءِ ردا ہمنکس لیکہ کہ دیما است چوشکہ قدیمی ماورائی حقیقت ءِ لیکہ، نشاۃ ثانیہ ءِ زمانگ ءِ منطق ءُ ادراک ءِ حقیقت ءِ لیکہ، چاردہمی صدی ءِ ہیومنزم ءِ لیکہ، ہژدہمی صدی ءِ رومانیت ءِ حقیقت ءِ لیکہ، ترقی پسندیت لیکہ، نوزدہمی صدی ءِ رئیلزم ءُ نیچرلزم حقیقت ءِ لیکہ کارل مارکس ءِ مادی حقیقت ءِ لیکہ، جمالیات ءِ لیکہ، بیستمی صدی ءِ ساختیاتی لیکہ، جدید ءُ جدیدیت ءِ لیکہ، کنسٹرکشن ءُ ڈی کنسٹرکشن ءِ لیکہ، قاری اساس تنقید ءِ لیکہ، مابعد جدیدیت ءِ لیکہ، سرئیلزم ءِ لیکہ، وجودیت ءِ لیکہ ءُ دگہ بازیں لیکہے۔ اگں اے درستیں لیکہ ءُ فکراں بزور ات ءُ تب ءُ مزاج ءِ ردا بچارئے تہ زانگ بیت کہ ایشانی تہا بازیں لیکہ یے زندمان ءِ درگت ءَ یا کہ دینی لیکہ ءِ پلہ مرزی ءَ راہ دنت یا کہ زندمان ءِ درگت ءَ سائنسی لیکہ ءِ رنگ ءَ وتی سرا کشیت۔

چوشکہ ترقی پسندانی لیکہ، وجودیت ءِ لیکہ، رئیلستانی لیکہ، ہیومنزم ءِ ادبی لیکہ وتی بن بندر ءِ ردا سرتاسر ءَ سائنس ءِ لیکہ ءُ راہبند

۲+۲=۴ ءِ ادبی دروشم ءُ سہرائی انت ءُ اے اوں گمان کنگ بوت کنت کہ اے لیکہانی سرا ایمان آروک وتی تب، مزاج ءُ رجحان ءِ زندمان ءِ درگت ءَ سائنس ءِ معنا ءِ نیا تر ان بیت یا کہ آئی ءِ فکر جوڑ بوگ ءِ گپ بیت۔ تہ دومی نیمگا سریلسٹ، رومانٹسزم، مابعد جدیدیت، جمالیات پسندی ءِ منوگرانی وتی تب ءُ مزاج ءِ رداگوں اے لیکہانی پلہ مرزی ءَ گیش ءَ چہ گیش، زندمان ءِ درگت ءَ دینی معنا یے یا کہ ماورائی دنیا ءِ یا آئیڈیل ورلڈ ءِ حیال ءِ نیمگا روان بیت۔

دومی نیمگا لبزانک ءِ رسانک (ابلاغ) ءِ درگت ءَ ساختیاتی نگدی لیکہانی دیما آہگ کہ معنا ءِ مرکزیت ءِ منوک نہ انت بلکیں وریدا ءِ وڑا معنا ءِ پُشت ءَ معنا درمعنائی ءِ منوک انت۔ اگں اے ساختیاتی لیکہانی راہبند ان ساچشتی لبزانک (تخلیقی ادب) ءِ درگت ءَ بچارئے تہ اے نبشتہ (متن یا Text) ءِ ستریں معنا کش وانوک ءَ گشنت۔ نوں اگاں ہے لیکہانی ردا ہر یک دین یے ءِ پاکیں آزمانی کتابانی نبشتہاں بوان ئے ءُ وانوک ءِ جہت یا "ریڈر رسپانس کریٹی سزم" ءِ رہبند ءِ ردا آزات معنا بکن ئے ءُ معنا ءِ آمرکزیت ءَ کہ چہ روایت ءُ پیغمبرانی زبان ءُ حدیثاں گیشینگ بوتگ انت تہ ایشی ءِ آسر چے بوت کنت؟ ادا اوں دوراہ گندگا کیت کہ یا کہ آزمانی کتاب (کہ آہاں ہر مذہب خدا ءِ ساچشت یا تخلیق گشیت) ءِ رواج کپتگیں معنا وتی سارگیں حدوبنداں چہ شہگان تر ءُ معنا دار تر بیت یا کہ دومی صورت ءَ اے اوں قیاس کنگ بیت کہ بگندئے کہ آئی روایتی معنا یکسر ءِ یل کنگ بہ بیت ءُ انچیں معنا یے کنگ بہ بیت کہ آ ہے مذہب ءِ لیکہ ءِ جند ءِ نہ منوک بہ بیت ءُ چٹ دنیائی یا کہ سائنسی معنا یے بدنت بزانکہ سائنس انچیں معنا یے کہ چہ مذہباں Negative بہ بیت۔

اے درگت ءَ ماگندیں سائنس ءَ ایندگہ وڑوڑیں ماورائی لیکہانی، ماورائی حیالانی یک نہ یک رنگئے پہ گیش گیوارے ءُ وتارا ہے حد ءَ رسینگ اوں ءُ اے درگت سائنس ءَ تب زانش (نفسیات) ءِ کمک گون انت کہ ہمیشی ءِ کمک ءَ آبازیں انسانی ماورائی حیال، بیم ءُ واب ءُ ستکانی گیش گیوار اوں کنت ءُ مذہبی لیکہانی دیما جواز ت ایر کنت۔ بلے اے دیوانگی ءِ اندر ءَ نفسیات ءِ جند وتی بازیں لیکہانی پیش کنگ ءِ دروشم ءَ ماورائی لیکہانی رنگ ءَ رنگ زوران بیت، چوشکہ آئی شعور، تحت الشعور، لاشعور، اِڈ، ایگو، سپرایگو، لبڈو، آرکی ٹائپ، اجتماعی شعور کہ انسانی دماغ ءِ کاروکرد ءِ ردا آئی ءِ لہتیں قیاسی بہرانی نام انت۔ وہدیکہ قیاسی رنگ اتک تہ نوں رزلٹ سائنٹیفک نہ بوت پرچہ "قیاسی تب وسیل" گیشتر آئیڈلسٹک لیکہانیگ انت۔ گشئے زاناں انچو حیال کنگ بیت کہ ماں زندمان ءِ ہمک ھند ءَ پہناتاں، ہمک رنگیں بدلی یے یا جنز ءُ تحریکے ءِ سبب ءَ کہ وڑوڑیں لیکہ ءُ فکر ءُ میل دیما کیت چہ ایشاں بازینے لبزانک قبول کنت ءُ پہ وتا گچین کنت انچو کہ بازیں لیکہ راہبند ے ءِ بابت ءَ گپ بوت کہ چہ آہاں بازینے لبزانکی جنزانی پیداوار نہ انت بلے ماں لبزانک ءَ رواج کپتگ۔ زانگ بیت کہ بندر ءَ اے درستیں بدلی ہمک عہد ءُ زمانگ ءُ ساماناتانی بدلی ءِ یکجائی (Reality) ءِ بدلی انت۔ انچواوں سما بیت کہ آیا چش تہ نہ انت کہ لبزانکی لیکہانی نام ءُ ستا ءِ پشدر ءَ بندر ءَ دومزنیں قوت وتی رنگ ءَ "راستی ءِ جیڑہ" پشدر ارانت ءُ انسان ءِ دل ءُ حیالاں لبزانک ءِ کارمرز ءِ وسیلہ ءَ وتی وتی راہ ءُ کشک ءَ بر ان ءُ وتی گلام جوڑ کنان انت۔ اگں ما اے حیال ءَ منئیں کہ ہچ چیز ابید ئے سبب ءُ

مقصدءَ درنہ انت تہ اے فکرادبءِ درگتءَ بوت کنت ۔ دومی ایش کہ ادبءِ وسیلہءَ اگاں ماراںمذہبی جوڑ کنگءِ جہد بندات انت تہ ادا اے چیزءِ اوں اندازہ جنگ بیت کنت کہ بگندئے مذہبانی اے جہدانی پشدرءَ ہر راجءِ وتی راجی پجارءِ رنگ ،وتی حاکمیءِ بادشاہیءِ زمانگءِ دورکشگ ،وتی پیارءَ جہانءِ ردپگ ،وتی دودوربیدگ ،رسم ورواجءِ راجدپترءِ زبانءَ راتا ابد برجاہ دارگءِ یک وددومی سوائی بوگءِ زورجنگ ہم ان انت ۔ تہ اگس اے رنگیں فکرءَ پد سابوت کہ ''بوت کنت اوں انچش انت'' ۔ تہ اے گپ دیما کیت ادبءِ وتی جندءِ گڑا ابستارءِ معنا چے بوت؟ آیا لبزانک انچیں گپ وتی بابتءَ کت کنت کہ چہ آہاں نہ مذہبانی پلہ مرزی گندگءِ سابیتءِ نیکہ سائنسءِ پدگیری۔

آیا انوں اے جاوراں لبزانک کجام لیکہءِ ''راستیءِ فلسفہ''ءِ منوک بہ بیت؟ گشئے زاناں مئے دلءَ آہگا انت کہ جواب بدئیں ءِ بگشیں کہ ''چوچون بیت'' ۔ گشئے زاناں نوں ماسرپد بیائیں کہ واقعی .ندرءَ ادب زندءِ آدینک یا زندگیءِ دروشمءِ جہکیری انت پمیشکا چہ زندگیءَ ست اوں نہ کنت ۔ سوال اے بوت کنت کہ آیا ادبءِ تبءِ مزاج دراصلءِ بندرءَ وت Utilitarian ءِ تب داروک انت؟ گڑا ماچونیءِ ''غیرافادی'' لبزانکی لیکہانی جارءَ جنیں ۔ بگندئے اے درگتءَ اے نبشتانکءِ اندرءَ جتگیں گپاں کئے اوں راست بوگءِ جواز مداریت بلے اگس چیراندرءَ انچش انت گڑا اے درگتءَ فکراوں کنگ کپیت پرچیکہ تجربتءِ زانتکاریءِ سببءَ ماسرپدیں کہ بازیں نکےءَ وتی تبلیغی مول ومرادءِ ہاتراادبءَ راکارمرزکتگ مئے (بلوچیءِ اردوءِ حوالہءَ) ترقی پسندانی جنزپہ ایشیءَ ظاہرتریں درورانت۔

مرچی سرجمیں دنیا کجام بے بہائیں چیزءِ شوہازءَ انت ۔ ہریک راجے وتا گوں دنیاءِ زندگیں راجاں ہمردکنگ لوٹیت بلے اے وابیں راج گیش چہ لاپءِ شوہازءَ نہ انت ۔ اے لاپءِ شوہاز ہم انچیں رنگےءَ بیگا انت کہ پہ دپارے بٹءَ مردےءِ بیرانیءِ ہم پرواہ کنگ نہ بیگا انت ۔ مئے مرتگیں راجءِ تہازندمانی انچوش بیگواہ انت کہ چہ کپتگیں مچےءِ کنٹءَ کمتر انت ۔ اگاں اے رنگیں راجءِ یک مردے زندمانیءِ باروا گپے بہ جنت بزاں کراماتے ۔

(سید ہاشمی)

تئی پنت ءُ وعظاں....

یاسین مجروح

مڑادار یں دیوان ءِ بہر زور وک ءُ نند وکیں واجہ ءُ براتاں ! منا ہم چود گہ لبھیں واجہ ءُ سنگتاں ندکار لبز انکی مجلس گوادر ءِ سنگتاں ادا لوٹائیگنگ ءُ اے گشگ کہ من ہم واجہ مبارک قاضی ءِ بارو ا چیزے بکشاں ءُ وتی حیالاں درشان بکناں۔

دوستیں براتاں ! من نقادے وَ نیاں کہ واجہ مبارک قاضی ءِ شاعری ءِ بارو ا نگد بکناں ءُ بگشاں ءُ آئی ءِ ظاہری ءُ سربری شخصیت ءِ درگت ءَ اوں من سرجم ءُ گشت نہ کناں پرچا کہ من آئی ءَ گوں باز ھور و تو رنہ بیتگاں بلے پدا ہم من واجہ یک و دو رند ءَ دیست، گوں آئی ءَ یک دو گونڈیں نیاداوں کتگ ءُ پدا آئی ءِ شاعری مرچی کس ءَ چہ چیر و اندر نہ انت۔ ہماہاں چہ اوں کہ بلوچی وانتت ءُ ہمایاں چہ اوں کہ آبلوچی کیسٹ ءُ نوار گوشدار نت۔ لوگ لوگ ءِ تہا قاضی گوشدارگ بیت ءُ آئی ءِ سوت ءُ شعر چک چک ءِ دپ ءَ انت۔ منی دل ءَ انچو نامدار ءُ مشہور کہ قاضی انت ہچ شاعر وتی زند ءَ نہ بیتگ ءُ اے آئی ءِ یک مزنیں کامیابی یے۔ اے آئی ءِ انداز ءُ بیان ءِ کمال انت کہ آئی ءِ گشتگیں ہر شعر ءُ گال ہر کس ءَ زیپت ءُ یات انت۔ آئی ءِ دل ءِ توار ءَ ہر کس وتی جند ءِ دل ءِ توار ماریت:

تو قاضی ستر گندہ کارے بہ بئے
تئی پنت ءُ وعظاں دل ءَ جاگہ انت

واجہیں براتاں ! منی حیال ءَ مبارکیں قاضی ءِ زنداوں باز مبارک انت ءُ آ اولی شاعر انت (بلوچ شاعر) کہ آئی ءِ زند ءَ آئی ءِ بارو ا مراگشے بیگا انت۔ آئی ءِ دیما آئی ءِ بارو ا گپ جنگ بیگا انت، آئی ءِ شاعری ءِ بارو ا گشگ بیگا انت۔ آئی ءِ شاعرانہ صلاحیت ءُ قابلیتان ءَ منگ ءُ ساڑا یگ بیگا انت۔ اگاں نہ گڑا ما ہما مردگ پرست ایں کہ مئے تہا اگاں کسے چونائیں مزنیں حیثیت ءُ بستارے ءِ واہند بہ بیت، پچو مزنیں ءُ بلاہیں کردے ءِ مالک بہ بیت، توری پچو قابل ءُ لائق بہ بیت بلے داں زندگ انت ما آئی ءَ ہچ حساب ءَ نیاریں۔ ہچ بئے نہ کنیں۔ اگاں کسے ہچ مہ بیت وہدے مریت تہ ما آئی ءَ بریں آزمان ءَ سر کنیں۔ اے درگت ءَ ندکار لبز انکی مجلس گوادر ءِ سنگت ستاءُ گلا یگ کرزنت۔

من اشلگتگ ءُ کتابانی تہا وتگ کہ شاعری گوں وتا گپ ورپ کنگ ءِ نام انت۔ انسان وتی گپاں گوں وتا کنت ءُ دلجم بیت۔ اے دری نیاچہ اندری نیم ءِ یک انچیں سفرے کہ مسافر ءِ ’’حسیات‘‘ چاگرد ءِ نابرو بریاں گوں مدام دست ءُ جیگ بیت۔ ہے دست ءُ

جیگ یا کش وچیل ءِ آسرءَ شعر ودی بیت، اے (شاعری) فکر جذبگ ءُ مارشت ءَ گوں وجود ءَ کیت۔ زبان ءِ ایشی ءِ لباس ءُ پوشاک انت ءُ ردوم ءُ وزن ایشی ءِ دل ءِ دریگ انت۔ ہے رنگ ءَ ترا کیب، علامات، تشبیہات ءُ استعارات شعر ءِ شررنگی ءِ سہت ءُ زیور انت۔ ہے حیال ءُ لیکہ ءِ باپشت ءَ وہدے قاضی ءِ شاعری ءَ چاریں تہ مارا انچو گمان بیت کہ ہما ھبر کہ مردماں قاضی ءِ باروا مشہور کتگ انت یا آئی ءِ باروا مشہور انت ہماہاں قاضی وتی شاعری ءِ ''خام مواد'' ءِ بستارءَ زیریت ءُ بازسادگیں بنگپ ءُ ندارگ بیان کنت ءُ مردم ءِ دلگوش ءَ وتی نیمگا ترینیت چوشکہ:

روچ ءَ ہم استاراں حساب ءَ انت
تو کشئے قاضی انگت ءَ سارانت

☆

حیران بئے کہ ارس نہ گواہیت مس دیدگاں
کہ چمگانی آپ ہُشیت بےتواری ءَ

☆

ماں اندرءَ مدام جشیت بےتواری ءَ
دال شیشگے نہ انت کہ پُرشیت بےتواری ءَ

☆

مروچاں قیمت آوَرتہ جلوہ داریں سنگ ءِ بتاں
انسان ءَ ہچ نیست شرف بندہ واب خدا آ گہ

☆

من وتا چہ وت درامد منی نیک پہ منابد
منی سہب ہم نزانت منی بیگہانی حال ءَ

اے ھبرءَ یک زانتکارے پہ گیشیئیت کہ بلوچی شاعری انی داں کجا شتگ ءُ سرانت بلے من ہمنچو زاناں کہ مبارک قاضی نوکیں بلوچی شاعری ءِ یک مہر ومہکمیں توارے۔ قاضی کرد گور ءِ زندگی ءِ باز عام ءُ انچائیں ندارگانی باپشت ءَ ارزان ءُ سبکیں لبزانی مدت ءَ گوں بازوش ءُ شیرکنیں حیال درشان کنگا ہوشیار ءُ زانتکار انت۔ ☆☆☆

دلگوش اے نبشتانک ندکار لبزنکی مجلس گوادر ءِ ۲۹ جون ۲۰۰۱ ءَ قاضی ءِ بابت ءَ داشتگیں مراگش ءِ درگت ءَ نبشتہ کنگ بیتگ بلے لبتیں نکیں جاورانی سبب ءَ من ماں اے دیوان ءَ بہرزرت ءُ نبشتانک وانت نہ کتگ۔

شاعر، شعر، شراب

اصغر دادرس

ے ماکہ یکرندے چہ دنیاءُ شتیں/ مارا بیاریت اے زمانگ چہ کجا (قاضی)

تیوگیں دنیا ہما ٹرین ءِ درورانت کہ آئی ءِ مسافر اسٹیشن پہ اسٹیشن بدل بیان بنت ءُ آوت گوں ترندی ءَ وتی بندات گنگیں سفرءَ برجاہ داریت۔ تاں ہماوہدءَ کہ وتا دوریں منزلےءَ برسینیت۔ لبزانک ہم ندکار بدل کنوکیں یک ٹرین یے ءِ حساب ءَ انت بلےاے ٹرین ءِ تہا چم پچیں مرد مانی امبارءُ مچی یے الی انت۔ اے سفرءِ تہا ازمکار وتی ازم ءِ تاگت ءَ وتا زندگ داشت کنت، وتا منائینت کنت۔ مرگ ءَ پداوں گوا چنی ازم ءِ بیرک برزءُ بال بیت۔ قاضی گشیت:

من وَ مرگ ءَ چہ پداوں نمیران باں

من نزاناں مناتوچے پیاکش ئے

زندگی ءِ جہل و برزیانی مارگ ءُ آیاناں لبزانی دروشم ءَ سینگارگ ءُ بنی آدم ءِ دیما برگ ءِ ازم ءُ لبزانک ءِ نام دیگ بیت۔ لبزانک ءِ تہر بےحساب انت ءُ شاعری لبزانک ءِ انچیں زندگیں تہرے کہ وتی نرم و نازرکیں بالادءَ گوں دل ءَ ہما اثراتاں دوردنت کہ اثر مندیں بنی آدم احکہ بیت:

اے شہرءَ کورسرد ک انت ءُ کورر ہدر بر

گلگ کنئے نہ کنئے شرچراگ تہنا انت

راست گشوک ءُ مزنیں ازمکار گفلانی واہ واہ ءِ محتاج نہ بیت۔ ازمکار ایوک گوں وتی ازم ءَ دلپاک بیت۔ ندکار نہ مسیت ءِ ملا بیت نئے امام، نہ ولی نئیکہ پیغمبرے۔ بوت کنت شرابی یے بہ بیت ءُ بوت کنت کہ شریں شاعرے ءِ گوں شریں انسانے ہم مہ بیت۔ وہدیکہ قاضی ہرزبان ءَ لبز بکشیت تہ ہے گمان بیت گشئے قاضی امروز ءِ تکیہ کلام انت۔ چشیں ندکار بازکم درکیت کہ وتی ظاہرءُ باطن ءَ پدرائی ءَ بےترس بہ بنت۔ پہ درور قاضی ءِ لچہے ءَ چے یک بندے گشگ لوٹاں۔ لچہ ءِ سرحال انت: تئی کہ ترانگ ءَ کپاں۔ لچہ ءِ بندا ہےپیم انت۔

منارایات انت انگت ءَ

تئی چند نیں بدن چونرم آبریشم ءَ، گروک ءِ درورات

من دانکہ مدتے تئی زباد ءُ مہلبیں بدن وتا گوں کرت سرماں سر

ستر کہ دذ رگوسکیں پدانہ بنت پمن ءَ

بلے من انگت ءَ برے

تئی کہ ترانگاں کپاں

غمانی داگ نوک بنت

دل ءَ چراگ روک بنت

قاضی ءِ شاعری ءِ تہاروایاتی ءُ جمالیاتی چیدگ ماراگوں تہر تہر ءَ دچار کپیت ءُ ہمیشانی ہمراہی ءَ قاضی وتی ظاہر ءُ باطن ءِ عکس ءَ ماراانچش پدرا کنت ءُ پیشدا ریت کہ آئی ءِ سنچ ءِ آدینک ءَ ہر کس وتی عکس ءَ گندیت ءُ قاضی ءِ آواز ءَ وتی جند ءِ آواز پہمیت ۔ شاعری ءِ کامیاتی ہم ہمیش انت کہ شاعروتی چاگرد ءَ راوتی شاعری ءَ گوں متاثر ءُ جلوہ ناک بکنت ۔ قاضی ءَ ہجبر وتی ذاتی نزوری ءُ حرابیانی سر برء پردہ ایرنہ کتگ ۔ قاضی وتی راج ءِ ہم نزوری بے زانتی ءُ نیستی ءَ چہ شر پوہ ءُ سر پدانت پمیشا گشیت :

دریکیں ما بچار یغیں پس یے

ما کجاءُ مکتب ءِ وانگ چہ کجا

ءُ

قاضی تو وتی راج ءَ سک بازمزن لیک ئے

ما آرت ءِ تہہ ءِ وادانت چو بازمکن مارا

قاضی ایوک شاعرے ءِ بستار ءَ ناں بلکیں یک تمردیں سر، کے ءِ بستار ءَ ہم وتا نمیران کنگ ءِ جہد ءَ کنت ۔ قاضی یک گونڈیں لچے ءِ تو کا کہ آئی ءِ نام ''گواچن'' انت، ہے حقیقت ءَ پدر کنت ۔ لچ ءِ چش انت :

تو منارا/ ہزار رند ءَ پاہو بدے/ سوچ ءُ قبر ءُ بکن/ من مراں حاک باں/ پادکایاں/ پدا/ راستیں ءَ گشاں

قاضی ءَ شاعری ءِ ایندگہ تہرانی زر ءَ ہم بورتاچی کتگ ۔ بلے دستونک ءُ لچاں آنچوش نامدار کتگ کہ دگہ تہر پُشت ءَ پشت کپتت انت ۔ اے وہدی بلوچی شاعری ءِ سرزمین ءَ آنچیں تختے ءِ سراننددوک انت کہ آ چہ دراہاں گیش پہمگ، وانگ ءُ اشکنگ بیت ۔ ایشی ءِ سبب ہمیش انت کہ آ گواچن ءَ چیر ندنت ءُ ہے حقیقت ءُ راستی آئی شعرانی جاگہ انت ۔ اگاں قاضی ءِ شاعری قاضی ءِ سرگوست

ہے پیا قاضی ءِ گران مہذبیں ھمبل ولجہ اکرم صاحب خان قاضی ءِ بابت ءَ چش گشیت کہ :'' آئی ءِ پگر، آئی ءِ شعر آئی ءِ کردار ءِ مستریں مانزمانی ءَ دینت''۔

قاضی وتی مارشت ءِ چراگ ءَ گوں کنڈ کنڈ ءَ شنگ اتگیں ''غیرت'' ءِ نیاد بندو کیں سوداگراں جہان ءِ نیادی ءَ گندیت تہ آئی ءِ دل ءِ جذبگ ءُ پاپار لہڑ ترّ نت ءُ چش گشگا لاچار بیت :

سوداگراں جہان ءِ ہر چیز ءِ نیاد بستگ

براتانی غیرت ءُ ننگ، مردانی جن بہا بنت

ءُ

سدرنج کہ مروچاں براتانی دیم پہ دیم

گراں مہذبیں گہار ءِ لنگانی پن بہا بنت

اے دراہیں لیکہاں چہ ہے سہرا بیت کہ قاضی ءَ زندگی نزیک ءَ چہ دیستگ ،قاضی ءَ زند ءِ تمامیں تجربتاں گوں اے ہم در برتگ کہ ہچ چیز بنی آدم ءِ پادار نہ بیت ۔ازل تا ابد کس کسی ہمراہداری نہ کنت ۔ایوک انسان ءِ سنچ ءُ کرد، اندوہ و غم ،ترانگ ءُ زہیر انسان ءِ راستیں ھمبل انت ۔قاضی وتی لیکہ ءَ چش درشان کنت :

نہ کوش بیگہ ءِ پمن نہ سہب ءِ ھیروتی / کہ تہنا جندو تیگ انت دل ءِ زہیروتی

لبز پہ نمیرانی ءَ المی انت ۔لبز انک ءِ پڑ البز عجب کردار سازنت ۔یکیں دستونک ءِ اے دوئیں شعرانی براہداری ءَ بچارات :

کہ نہ گواہیت مہر ءُ وفا ادا منا درنگیج ایت جہان پدا

من چو سوچن ءَ دل ءِ دو چگر تنی کنور ءِ پشتک ءَ گارباں

ماں تلاوگ ءَ اے زمانگ ءِ کدی شودئے ڈکمیں مہراں

کدی مسک ءُ بوءُ دناں مشئے گوں فقیراں من اوں کتارباں

قاضی لبزانی گچینکاری ءُ لبزانی تب ءُ مزاج ءَ شر سرپدءُ بلد انت ۔اے نوک ءُ جدیدیں دور ءَ کہ ہر یکے ءِ چم مغربی فیشن ءِ سک انت ، ہر از مکار مغرب ءِ رنگاں گرفتار ءُ گلائش انت ءُ ہمارنگانی تہا وتی نکس ءَ شوبازگ ءِ کوشست کنگا انت ۔ بلے قاضی وتی ڈیہہ ءِ وشبوئیں حاک ءَ چہ دمانے ہم جتا بوت نہ کنت ۔ اگاں کسے درملکی تجربتاں گوستگ تہ آ الم ءَ پہمیت ءُ درملک ءِ دلکشیں بہاراں چہ زیات '' آ '' وتی ڈیہہ ءِ ترندیں لواراں دوست داریت ۔قاضی اے پیم گشیت :

ملک ءِ وتی سوچاکیں لوار ءِ موسم / درملکے ءَ چہ سارتیں نمین ءَ شرتر

چونائی ءَ قاضی ءِ براہدار ءُ پر معنائیں شعر سک بازانت کہ چہ آہاں باز پگر اردو ءَ چہ زورگ ءُ رنگ دیگ بوتگ انت بلے

بلے دراہیں شعرانی چ ءِ یکجاہ ءُ جم کنگ ، پدا آ ہانی سرا یک یک ءَ گپ جنگا عمرے درکار انت ۔ حیر ! بیاات نی کے گسر بئیں ۔ گپ ءِ مول ومراد ایش انت کہ ماوتی سرحال یا ہنکپ ءِ سیمی لبز شراب ءِ نیمگا کائیں ۔ اے گپ ءِ ہر کس زانتکار انت کہ ہیروئن ، چرس ، شراب ، تریاک ، بھنگ ءُ ایدگہ نشہ انسان ءَ ذہنی ءُ جسمانی رنگ ءَ تاوان دینت ۔ ارمان کہ شاعراں اے ہم وتی میراث کتگ انت ۔ بلکیں باز ندکارے لکھات نہ کنت ۔ قاضی ءَ شراب ءِ ہنکپ ءِ سرا بازیں شعرے پر بستگ ۔ چوشکہ :

ایر ریچ شراباں تاس ءِ تہا / یک آس یے بکن روک آس ءِ تہا

یا اے شعر :

آز ہر کہ آزات کنت انسان ءَ غماں چے / آز ہر حرام انت چیا ملاتنی دین ءَ

ادا اندکار زہر ءِ تنگک ءُ وت کشی ءَ پر چہ دلما نگ انت ، زانگ نہ بیت ۔ البت منی نزءِ چشیں زہرے نیست کہ انسان ءَ ابدی غماں چہ بہ رکینیت ءُ آزات بکنت ۔ بوت کنت قاضی ءِ گورا انچیں زہرے بہ بیت ۔ اے شعر ہم دلگوش کرزیت :

مرچیکیں اے وانندہ کہ باندات ءِ امیت انت / جند ءَ وتی تاوان دنت جاہل گوں شراب ءَ

ادا قاضی وتی راج ءِ درپشناکیں استالاں بزاں وانندہاں پنت و نصیحت کنگا انت کہ وتا چہ شراب ءَ بہ پہریزات چیا کہ شراب شمے سَخ ءَ تباہ ءُ برباد کنت ۔ قاضی ءِ اے پنت ءِ سرا دراہ تیاک کت کنت ءُ تاں حدے ءَ من ہم ۔ بلے بازراست انچیں ہم است کہ آ ایوک زبان ءَ برابدار نہ انت بلکیں وتی فعل ءُ عملاں گوں ہماراستیانی ثبوت دیگ ءِ دربیت ۔ پرچا کہ بے عملیں انسان ءِ پنت و نصیحت ہم بے اثر روَت ۔ اگاں یک مردے رشوت بزیریت تہ آ کجام زبان ءَ گوں دومی ءَ گشت کنت کہ رشوت زیرگ حرام انت ۔

چونائی ءِ شعر باز ءَ گشتگ ، شاعری بازینے ءَ کتگ بلے چشیں شاعرانی ڈکال انت کہ آیاں وتی جتائیں رنگاں گوں لبزانکی دنیا سمبھیتگ ۔ الم قاضی ءِ لبزانکی دنیا پدرہیتگ ، البت وہدے اسلوب ءِ گپ کیت رسیت تہ بوت کنت کہ قاضی ءِ ذاتی طور ءَ اسلوب یے بیت ۔ بلے ما قاضی ءِ شاعری ءِ تہا چشیں اسلوبے نہ گندیں کہ ما آئی ءَ راسرجم ءَ جتاءُ نوکیں اسلوبے ءِ واہند بگشیں ۔ تنگہ قاضی ءِ روچ ءَ شپانی جہد ءُ سفر جاری انت ۔ باندا بگندئے قاضی وتاءَ وتی اسلوب ءَ بہ گشینیت ۔ آسرءَ شرگدارانی ٹوہینگ ءَ قاضی ءِ شعرے :

قاضی ! من وتی عہد ءِ دراہد

باریں منی بار یگ کجام انت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

ورنائیں لچہ کار رفیق راھی

رفیق عادل

مروچیگ ءَ باندات ءَ اے امیت ءَ کہ مارا نوکیں رنگئے گوں کوہنیں دروشم ءَ گندگا پیداک انت آ واجہ رفیق راھی انت کہ وتی شاعری ءِ چہروشبین ءَ گوہریں لبزاں وتی زگریں بلوچی ءَ کمایگ ءَ کارمرز کنگا انت ۔ ہے رنگ ءَ ما پہ اے نوکیں امیت ءَ پہر بندیں انچو کہ اے اوست مئے شکرگالیں ورنا ءِ گڑی امیت ءُ واہگ انت:

تا کچہ ءَ ڈھنگ دل حیالانی / زندکتگ آماچ تکہ لالانی / نیاڑی ءِ ھل ءُ کودکی نیمون / بس دل ءِ ارمان مئے سیالانی

راھی ءِ شاعری ءِ تہا اندری مارشت کہ مارا گندگا کیت مئے ایدگہ نوکیں نبشتہ کار ءُ لچہ کار چہ اے زانتکاری ءَ نزانتکار انت ۔
رفیق مئے جیڑہ ءُ لبزانک ءُ چاگرد ءَ ہمرنگ ءَ پدر کنت ۔ نیک و بد ہچ یے توں ءِ پیغمبر/ ھیل اتگ دستاں کارزوالانی
مئے لبزانک ءِ تہا چشیں نوکیں لچہ کار پیداک نبوتگ کہ مارا مئے جند ءِ عکس ءَ پیش بداریت ءُ چو راھی ءِ شعری زبان ءَ دست بہ کپنت: ۔ سرزدا پیڑا ئیت تزگیں جوزگ / باطن ءَ ھیرت پروشیں دمالانی

اے شعر ءِ دوئیں بنداں ماگاں ھورت بچاریں گڑا مارا شریں راہے دست کپیت ءُ نوں ماہے سرپد بئیں کہ واقعی رفیق ءَ ماں بلوچی لبزانک ءِ تہا زندگ بوگ ءِ حق است ءُ دیمترا اوں پہ اے امیت ءَ ما اے واہگ ءِ یک لچہ کارے ءِ کساس ءَ اے گپ ءَ جت کنیں:

تن پسیں گیریں نمبگاں دم توس / اودکاب بالی ہنج بالانی

راھی ءِ شاعری ءِ تو کامستریں کردآئی ءِ زگریں بلوچی لبزانی کمایگ انت ءُ پدا ہمیش انت کہ شاعری ءِ تہا آئی ءِ مستریں کمال ایش انت کہ چہ نبشتہ کنگا ساری آ وتی چاگرد ءَ چہ اے دگہ شاعرانی رنگ ءَ گیشیت ءُ وتی جند ءِ اسلوب ءَ پہ وانوکاں ندر کنت:

شاہرگاں جان ءِ شربہ پچ کمبار / آچش ءَ روکیں آچ زگالانی

اے آئی ءِ شاعری ءِ پلگاریں اسلوب انت کہ آئی ءَ وتی رنگ چہ اے دگہ شاعرانی اسلوباں پہک جتا کتگ ۔ شاعر گوں چاگرد ءِ رنگ ءَ نوکیں دروشم ءِ گندگا نوں چیزے پدر کنت ۔ اے آئی ءِ وتی کمال انت:

آسری ساچان برگیں امبر ءِ / لاگریں شنکئے اوست چنالانی

شاعری ہما انت کہ چاگرد ءِ رنگ ءَ پدر بکنت دانکہ مارا شریں راہے دست بہ کپیت ۔ ہرکس وتی قدحانی رنگ ءَ وت شرتر بجہ کاریت من اے گہہ ءَ نہ وراں کہ منی نگاہانی تہا چشیں نزوری یے گندگا کیت ءُ من یے چیر بدیاں ءُ پدرمہ بیت ۔ اے وہد ءَ من سرپد باں آئی ءِ شاعری بازدیما انت ۔ اگاں ہے رنگ ءَ رفیق راھی وتی شعری معیار ءَ گوں گوشگیں دور ءِ کلاسیکی رنگ ءَ برجاہ بداریت تہ الم روچے آشریں شاعرانی سرپ ءَ کیت ءُ اوشتیت ۔ ☆☆☆

كدسه هلاس نه بيت

اوشتاتگیں موسم

یونس حسین

مرچی من پداتنیگاں۔ منی مید شنگ انت ءُ لنک حسلیں گل۔

اے تپکیں ریکانی سرا چک جناں چاراں ایوک منی جند ءِ پد انت۔ منا را شیطان ءِ آپ ءُ ڈن سرے دروہ ات ءُ یلہ دات پداو ہدے شپ بیت جن ءِ چراگ، منا ر دات ءُ یک انچیں نیمگے ءُ برت کہ آنیمگا من ہر وہدے لوٹ اتگ ہم شت نہ کتگ۔ من وہدے برزیں کہیر دیست ابکہ بیتاں کہ من مرچی کجا اتکگ ءُ سر بیتاں۔ منا پاداں دیما برت نہ کت۔ اے ہما برزیں کہیر انت کہ من ایشی ءِ بزیں سائگ ءِ چیراوتی لاگریں سائگ چیر دات ءُ سر گپتاں ہما چمانی شوباز ءُ کہ ہمابانی تہا من ترمپ ترمپ ءُ جاہ کتگ ات۔ منا ہما روچ انگت ءُ یات انت کہ من ہمادمک کہ آئی ءُ کشک ات، وتی چم چیر کیج کتت ءُ پدا آئی ءِ چمانی تہا سرک کتگ ءُ چارگ منی وابانی ضامن ات۔ من آئی ءِ چمانی رءُ اریو کپتاں بلے منی تک چہ تن ءُ حسک انت۔ تاہیر ءُ شوباز ات کہ مرچی من گنداں ہما برزیں کہیر منی وراتن ءُ ڈنگر تتگ۔

من میزان میزان ءُ کہیر چیر اشت ءُ اوشتاتاں۔ من دیست منی سائگ منی پاداں کپتگ ات ءُ گشگا ات ''منی سر ءُ سوگند ءُ بوِر کہ دگہ برے منا چیر ندے ءُ دگہ برے وتا ایوک نہ کنئے۔''

آئی ءُ منی سرا بزگ بیتگا ات۔ آئی ءُ ہما روچی ہم منا گشت تو ترس ءِ چادر ما نپوشتگ ءُ تو اے کنکا مرو کہ تئی گون ءُ بیت نہ کنت بلے من آئی ءُ ہبر نہ زرتنت۔ من وتی دست بست انت کہ اے بری منا پہل بکن دگہ برے چوش نکناں۔ آ بچلندگا لگ ات ءُ راہ کپت۔ من آئی ءُ پشت ءُ گون اتاں۔ کدی من سرا اتاں ءُ کدی آ سرا ات۔ آ چیز ے گندیت منا سہیگ کنت۔ من چیز ے چاراں آئی ءُ گشاں۔ کدی کدی منا سما بیت من گنوکے آں کہ گوں وتی سائگ ءُ گپ جناں پدا گشاں اناں...... من ءُ منی سائگ نی انچیں سنگت جوڑ بیتیں، نی مارا بے یک دومیگ ءُ نہ بیت، نی ما فیصلہ کت کہ کس وتا ایوک نہ کنت۔ نی من روچ ءُ کہ بازار ءُ گرداں منا یک چراگے کو پگا انت۔ اولی سرا مرد ءُ اں منا باز جست ءُ پرس کت بلے پدا من محمد چراگی ءُ مشہور بیتاں۔

یکروچے سائگ منارا گشگ ات ''تو منی باترا وتارا چراگی نام دپ کتگ پرچا؟''

من آئی ءِ سرا پنچ یے جنگی کت ''ارے بے ھگل من ترا یک سہتے مگنداں منا ترس ایت۔ منا وتی فکر انت۔ من تئی گوشانی

چارگ ءِکوئیگ نیاں ۔"

پدا آ کونٹیں گپانی جنگا لگ ات ۔"من زاناں تو پہ کئی صورت ءَ کولیگ ئے ۔ بلے آئی ءَ ہم تئی چارگ بیتیں ۔ دریکت یے آئی ءَ ہم بزانتیں تو وتارا پہ ہمائی ءَ بےواب کتگ ۔"

مناترس ات یکے منئے گپاں گوش مداریت "تو زاناں بےھبر ءَ بیت نہ کنئے؟"

پداترس .... زی ترس ات ئے ءُ مرچی ہم ترسگا ئے ...... تو ...... ہےوڑا باندا ہم ترس ئے؟"

"من زاناں وشاں کہ من .... منایات نہ بیت ترس چتور منی وجود ءِ بہرے جوڑ بیت"

"ترایات بدیاں؟"

من حاموش اتاں ءُ آئی ءِ دپ ءَ چارگا اتاں ۔

"تو کساں ات ئے یکے ءَ گشت آ س ءَ دست مجن چچ ئے ۔ درچک ءَ سرمہ کپ، کپ ئے ۔ پدا کبیر ءِ چیرام واودا جن یے است ۔ پدا تیاب ءَ جان مشود بزئے مرئے ۔ پدادوزہ ءَ آس جان ءِ گوشت ءَ آپ کنت ۔ پداوتیگانی ننگ ءِ ترس ۔"

"من دگرانی ننگ ءِ ہم پاس داشتگ اے گپ ءَ ہم بجن گوں ۔"

"بلے آ ہم وتی بدنامی ءَ ترس ءَ ۔"

"وتی بنامی ءَ ترس ءَ؟"

"ہنو ...... وتی بنامی ءِ ترس ءَ کہ بلکن ءَ مردم منا ہم حراب بگش انت ۔ مرچی چارسال گوستگ بلے تو آئی ءَ اے ہم گشت نہ کت کہ من بےترا اہیتکاں .... من بےترا ناسرجماں ..... بروبگش یے کہ بلّے ترا دنیا حراب گشیت بلے من تراوتی لیکاں ۔"

"تو وت بگش آ گپ جنگ بیت .... مردم گشنت آ لچک یے ۔"

"مردم گشنت آ لچک یے ءُ تو ہے گپ ءَ ترس ئے؟ ...... لچک وفاداری ءَ ہم مشہور انت شموشکارمہ بئے ۔"

"وفاءِ منی لچک ...... آئی ءَ پہ وتی دوستیکیں دزگہار ءَ نہ بیتگ پہ مناچون بیت یے؟"

"عیب گندوک دوستی ءَ نام ءَ مگرانت ۔"

"آئی ءِ مرد ءِ گپ ہم ہمیش بیتگ انت کہ آ لچک یے، گپ گوش نداریت ۔"

"آئی ءِ مرد ءَ آباز دوست ات ہمیشکا سہن یے دات انت ۔"

"تو مناچے سرپد کنگ لوٹ ئے؟"

"من گشاں ہمت کن دیمترا کنز ۔ آ بےمہری ءَ دپ جنگا انت، آ لچک یے نہ انت ۔"

"اگاں آئی ءَ منی گپ گوش داشت انت گڑا تو دل ءَ ..؟"

''من چی ءِ دل ءَ کاراں۔''

''اناں........اناں من ترا ایل دات نہ کناں۔مرد مانی مچی ءَ ہم من بے ترا اتر ساں۔''

''منی گپاں بزیر مرچی مہ ترس.... آ نگو بچار آ ماہ جان ءِ دوستیگیں دزگہار انت انی بروآئی ءَ بگش من ماہ جان ءِ بارو الہتیں گپ جنگ لوٹاں۔''

''اڑ ئے مارالت موارین۔''

''مرچی مہ ترس۔من تئی ہمراہاں۔''

''اگاں بد بہارت ءُ شور بکنت گڑا؟''

''آ چوش نہ کنت۔تو آئی ءَ بدے گشگا نئے۔یک انچیں مردے ءِ بارو اجست ءَ ئے کہ آئی ءَ وتی جند ءَ چہ دوست تر انت۔''

ہمے دمان ءَ من ساہگ ءِ ھگل ءَ کپتاں ءُ آئی ءِ دیما اوشتاتاں۔

''مناماہ جان ءِ بارواچیزے گشت کنئے؟''

آ منی چمانی تہا چارگا لگ ات منا سما بیت یک مزنیں مدتے ءَ پد آ ماہ جان ءِ ترانگ ءَ گیجگ بیت ءُ آ منی چمانی تہا ماہ جان ءِ عکس ءَ گندگا ات ءُ بچکندے آئی ءِ لنٹانی سرا شیپ گپت۔

''مرچی اناں باندا شپ........ منی در یگ ءَ بیا.....شرین......''

پدا ارا ہے گپت ءُ روگا لگ ات۔

ساہگ ءِ انت سرگا اتاں''نی سوگند ءَ پروش ئے ہم من دل ءَ نیاراں۔نی منا چیر بدئے ہم من اف نہ کناں۔''

''تو وت منا سکین دیگائے ءُ پدا گشئے من دل ءَ نیاراں۔منا ہمراہے نیست کہ ترا مجبور کناں ءُ اگاں ماہ جان ءِ ہمراہی منا نصیب بہ بیت بلکن ءَ منی ترس در بئیت ءُ بلکن ءَ من ترا شموشاں گڑا منا پہل بکن۔''

''اگاں چوش بہ بیت من وتا راوش بھتانی رم ءَ شمار کناں۔تئی ترس در بئیت بس.....چراگ چہ تئی کو پگا ایر بئیت ہم بلے روچ سراوَ منا ہمراہ کنئے....... کنئے ناں؟''

پدا من چارات آئی ءِ چم نمبگ انت۔

نی من ہمے فکرانی تہا آں کہ من گوں ماہ جان ءِ دزگہار ءَ دچار بکپاں چے بگشاں؟انی مئے ہر دوئینانی معنا یک انت۔ما ہر دو ماہ جان ءِ بالاد ءِ بوءَ زہبریں،ما ہر دو آئی ءِ دوستی ءِ طلبگاریں۔مئے کشک گستا انت بلے منزل یک انت ہمے منزل ءِ در پشنا کیں باندات ءِ رژن ات کہ آئی ءِ چار راہ ءِ سرا منی چمانی تہا چارات ءُ منی گپاناں بد نہ برت۔

''تو سرا بئے؟''

''اناں تو سرا بئے۔''

''چراگ ترا گون انت سرا ہم تو بئے۔''

''تو وَزان ئے منا ترسیت۔''

''دنیگہ سرشپ انت مردم آ گہ انت ءُ ترا ترسیت؟''

''سرشپ ءِ ترس دگہ ترس یے۔''

''گڑا ہچ مکش۔''

آ ئی ءَ وتی لنکلک لنٹانی دیما اوشتارینت۔ پدا خاموشی ساز جنگا لگ ات۔ سہتے ءَ پد یک ھلوت یے منی پاداں گران اَنت۔

''آ ئی ءِ لوگ؟''

''ہمیش انت۔''

''ہمیش انت در یگ ہچ انت؟''

''ہو.... نی من چراگ ءَ کشگا آں۔''

آ تچان ءَ شت در یگ ءَ درنجک بیت ءُ رژنائی ءِ کچ وماپ کنگا لگ ات۔ من چراگ کشت سنگانی کش ءَ ایر کت پدا در یگ ءِ دپ ءَ اوشتاتاں ءُ ساہگ ءِ گوشاں چارگا لگ اتاں۔ ترس منی چمانی دیما ناچ ءَ ات۔ اے خاموشیں شپ ءَ ایوک منی ساہ کشگ ءِ توار ات ءُ سہتے ءَ پد یکے وتی چک ءَ ٹپگا ات۔ من وتارا چہ رژنائی ءِ چماں اندیم کت۔ پدا تہی نیمگا آواز ے رُست ''مرو کے بوشت من پیدا کاں۔'' من زانت اے ماہ جان ءِ دز گہار ءِ گالوار انت پدا درواز گ ہچ بیت سرے کشت گوں نزوریں گالوارے ءَ گشت یے ''بیا، مہ ترس۔'' آ ئی ءِ نزوریں توارات کہ من وتی ساہگ ءِ ٹپگا لگ اتاں پدا آ ئی ءَ منی دست گپت ءُ بان ءِ تہا برت یے۔ بان ءِ تہا منی ساہگ منی دیمی نیمگا دراج ات ءُ گشئے زاناں واب ءَ دلمانگ انت۔

آ گپ ءَ لگ ات ''یاسمین ءِ پت ادانہ انت۔ آ ئی ءَ سالے بیت نیاتکگ بلے نی آ ہگی انت۔ آ منی مات انت واب انت۔''

''تئی مات منارا ادا بگندیت تو زان ئے چے بیت؟''

''ترا زاناں چے کارے دل ءَ انت؟'' آ منی سراز ہر گپت۔

''اگاں ترا ماہ جان ءِ باروا گپ جنگی انت گڑا پچشیں کارے ءَ منی مات منا چے گشیت؟''

من وتی جست ءَ پشومان بیتاں۔ آ بچکندگا لگ ات

''تئی چراگ ءَ گندگا نہ آں؟''

''من ڈن ءَ ایر کنگ۔''

''زاناں روک نہ انت کہ من ندیست۔''

''واتری ءَ روکے کناں۔''

آ زانگ ءَ ات کہ منا ترسگا انت۔

''دل ءَ مزن کن۔ من ءُ تو گنا ہے کنگا نہ انت۔''

آ ئی ءَ منا تھت ءِ سرا نادینت پدا گلاس یے شربت منی دست ءَ دات یے ءُ وت تھت ءِ دیما نشت ءُ منی سا ہگ ءَ چارگا لگ ات کہ آ ئی ءَ ہم گلاس یے دپ ءَ ات۔ حاموشی ءِ تہا ملوریں آوازے دوگٹ بیت۔''ماہ جان ءِ جند ءَ ترا دیم داتگ؟''من گڑاتاں۔

''اناں......... آ منا چتور دیم دنت؟''

''گڑا ترا کئے ءَ۔''

''مردم گشنت ماہ جان ءَ چہ ترا گیش کس نزانت راست انت؟''

''منا چوشیں بودے بیتیں سک شرات۔''

''مردم گشنت شما گہارانی وڑیں دز گہار بیتگ ئے گڑا پدا.........''

''من انگت ہم آ ئی ءَ وتی گہار سر پد باں بلے آ ناداں یے۔''

''ءُ مردم گشنت آ کچک یے۔''

''وت ہمے مرد مانی ھگل ءَ کپت ءُ مرچی ہمے مردم ہمائی ءِ جند ءَ کچک ہم گشگا انت۔''

پدا ماہر دو حاموش بیتیں۔ سہتے ءَ پدا گپ ءَ لگ ات۔

''ہماوہدی کہ سیر ے نہ کتگ ات تئی سرا گنوک ات۔''

من وتی بارواا شکت سا ہگ ءِ نیمگا چارات کہ آ ئی ءِ دلگوش باریں کجام نیمگا انت۔ منی دپ چہ گل ءَ ڈ نگ ءَ نہ ات۔

''ماہر وہد بازار ءَ اتکگیں ترا دیستگ۔ اگاں یکبر ے ترا ندیست یے گڑا منا ہم واب حرام انت۔ پدا کہ سیر ے کت گڑا دومی ماہ ءَ گوں منا اڑ ات۔ من نہ لوٹ ات آ ئی ءِ زندگی حراب بہ بیت۔ من وتارا یک کرّ داشت۔ پدا وتی سہن یے گپت انت...... آ منی ہمسا ہگ انت بلے کدی کدی گنداں یے منا چارات نہ کنت۔ آ ئی ءَ ہم بے مناوش نہ بیت بلے دیما گنزات ہم نہ کنت۔ منا ہمے سا بیت آ یک نہ گندوکیں زمزیلے ءَ بندیگ انت۔ آ ئی ءَ وتارا زور ہمے رنگ ءَ کتگ داں مردم چہ منا دیر بہ بنت۔..... یک عیدے منی چکے دیست انت عیدیگ یے ہم داتگ انت۔ پدا آ حیالانی میتگ ءَ چہ واتر بیت ءُ جست ءَ لگ ات

''شریں تو منا بگش ترا ہم آ دوست بیت؟''

''دوست بیت کہ جست ءِ دپتر بوتگگ..... بلے ترا ہم شاباش انت تو آئی ءِ گستائی ءَ سگگا ئے۔مناں بچار من بے آئی ءَ ترس ءِ کاپرءَ واباں۔منی چراگ ءَ ایوک ہما پچ گپت کنت منا بے ترسیں زندے ایوک ہما دات کنت۔''

''تو گوں آئی ءَ سیر کن ئے؟''

''من پہ آئی ءَ ہرچ کارے کناں۔''

''نی منا دیمترا کنزگی انت تئی حاترا۔''

من زاناں آ منی حاتری گشگا انت بلے آئی ءَ ماہ جان چہ منا گیش دوست ترانت ءُ چوناہا آئی ءَ ماہ جان ءِ ایوکی ہم تورگا انت پدا منی ساہگ ءَ چارگا لگ ات۔''نی تو شت کنئے۔ یک وددوروچ ءَ پد حال بے بگر۔''

نی ترس چہ منا تر سگاات کہ من وتی چراگ ہمامیتگ ءَ شمشت پداداں دوروچ ءَ من وتی ساہگ ندیست۔من وتی دل ءَ گشت اے دومی برانت کہ من وتی ساہگ ءَ چیر دیگا آں۔آ ہماانت کہ مدام منی حیالے گوُ رنت۔آ مناسک دوست داریت آئی ءَ ہم شاباش انت۔من ہے فکرانی ماہوارءَ سرا چک ءَ اتاں کہ دروازگ ءِ نیمگا برمشے بیت۔من چم دیم دات انت کہ بچارانت کئے انت۔منی دیما منی ساہگ اوشتاتگ ات ءُ منی چراگ دست ءَ ات۔آئی ءِ دیم ءِ سرا نا امیتی لیب ءَ ات۔آئی ءِ چم چہ بیم ءَ پرشتگ اتنت۔

''منی چراگ تو پرچا آ وُرتگ؟''

''تئی چراگ سہب ءَ مہلہ ماہ جان ءَ چست کتگ۔مرچی نیمروچ ءَ دوئیں دزگہار دچارکپتگ انت ہم۔''

''آں بکش چے گشنت؟''

''ماہ جان گشیت آئی ءَ بکش منی دامن ترا چہ ترس ءَ رکینت نہ کنت۔آ گشیت منی وجود وت ترس ءِ لوگ انت۔آ گشیت اے چراگ من مرچی ساپ کتگ ءُ تیل کتگ۔ترا انگت ءَ اے چراگ چہ ترس ءَ رکینت کنت بلے من کہ ایوکی ھیل کتگ منا دومی وجود ءِ گورا ترسیت گڑا تئی نزیکی چتورنی اندرءِ پرشت و پروش ءَ داشت کنت۔آ گشیت ترا مدام منی چمانی تہا جاہ انت۔ترا اے دل ءِ تہا جاہ انت۔من داں زندگاں تئی لوٹوکاں۔''پدا ساہگ ءَ یک کاشیگ ءِ منی نیمگا شہار دات ءُ گشت ءِ''ایشی ءِ تہا حاک انت۔آ گشیت اے کہ حاک انت یشاں پچہ بیار۔''

من حاکاں بوچنگ ءَ لگ اتاں کہ منا سابیت ماہ جان منی وجود ءِ اندرءَ ایرکپت ءُ پدا من وتی لاگریں ساہگ ءِ پاداں درگیجگ ءَ لگ اتاں۔

☆☆☆☆

تومنایات کائے

احمد عمر

ہمک بیگاہ ءِ وڑا مرچی پدا من ایوانئیں کہور ءِ چیرا نشتوں ۔ من ہر وہد ءَ ہے کہور ءِ چیرا نشتگوں وتی موڈ بروبر کتگ ۔ ساعتے ءَ پدتہاری یے ءَ مانشانت، یک سیاہ ءُ تہاریں گواتے ءَ تمامیں آزمان وتی امبازاں زرت ءُ دمانے ءَ رندزمین ءِ سراليب ءَ لگ ات گڑا من اشتاپ اشتاپی ءَ لوگ ءِ نیمگا رہادگ بوتوں ۔ من دل ءَ حیران ءُ روان بوتوں کہ اے چونیں بے نپیں گواتے دراہیں مہلوک چریشی ءَ چہ شزارانت اے گوات کیت چم پہ چم ءَ میم نہ بیت درچک ءُ داراں پروشیت بازار ءِ دراہیں جلوہ ناکی ءَ بارت اے گوات ہچبر میاہات، چم ءِ دوروک مہ کپات اے گوات ءَ ۔ تا وہدی من وتی میتگ ءِ دمکاں سر بوتوں، گوات ءَ میتگ ءِ دمکاں ڈاہ ءُ شور کتگ ات یک اناگہ منا کسے ءَ رپت کہ منا بدار منا گوات بارت، منا یل مکن منی کرابوشت دانکہ گوات آسر بہ بیت، منا لرزگے ءَ گپت کہ اے سیاہیں گوات ءِ تہا کئے انت منا چو امبازاں زرتگے، چو دلترک انت کہ منا یل مکن منا گوات بارت، اے انسانے یا کہ جنے، ہے حیال ءَ منا ترسے ءَ چیر ترینت من سرا چہ پاداں ھید بوتوں منی دم گشئے بند بوگا ات دمانے ءَ رند گوات تنک تر بوت من دیست گشانے گوات ءَ بال انت دور ایوانئیں کہور وتی جاگہ ءَ مک انت راہ ءَ تاب وارتگ ات ۔ اے وہدی من چارراہے ءِ سرا اوشتوک اتوں، منی پادانی دیما ندیستگیں شخص ءِ پادانی نشان پشت کپتگ اتاں من شریں ساعتے ءَ گوں حیرانی ءَ چارِت پدا بچکند ات ءُ گوات ءَ بالیں گشان، دور ایوانئیں کہور، تاب وارتگیں راہ ءُ ندیستگیں شخص ءِ پادانی نشانان ءَ اللہ ءِ باہوٹ کت ۔۔۔۔۔!

☆☆

واب راست

نبی بخش سنگ

وہدیکہ من چہ وتی ہلک ءَ چہ دگہ ہلکے ءَ شتوں گڑا یکبرے اودءِ ہر چیز پمن نوک ات، وہدیکہ شپ ءَ وتی بانزل پشانتت من وتی بُونڈ ءَ را آؤرت تہت ءِ سرا پچ کت ۔ دیرنہ بوت کہ واجہ کار ءِ بچک ءَ منی شام آؤرت، من دپارے ماش بٹ وارت ءُ واجہ خدا ءَ را یات کت ءُ وپتوں، چماناں نزکت گشئے من دگہ دنیایے ءَ شتوں ۔ وابے دیست کہ سہب ءِ سرانت من وتی تہت ءِ سرا نشتگوں ءُ منی دیم رودراتک ءِ نیمگا انت، روچ ءَ تک دات ءُ دمانے ءَ رند منی نز ءَ تہاری یے مانشانان ات، روچ ءَ وتی بانزل پشانتگ اتاں ۔ منی نز ءَ

رودراتک ءَ چہ یک سیاہی یے پیداک انت، منی چم یکوئیں ہمانیمگا اتاں ۔ من مارت سیاہی منی نیمگا پیداک ات، نوں من سک پریشان بوان اتوں ۔ وہدیکہ اے سیاہی نزیکتر بوت تہ من دیست کہ اے سیاہی یک انسانے ءِ وڑاانت ۔ آ کسان سالیں جنکے ءِ وڑا ات ۔ منی چم گوں ہمائی ءَ اتاں بلے دل ٹپ ٹاپ ءَ لرزگا ات، آ سیاہ پوش اتک ءُ منی تہت ءَ پادوناں اوشتات ءُ بچکندگا لگ ات، من اوں ترس ولرز بچکندگا لگ اتوں نوں منی دل کے ڈڈ تر بوت، من آئی ءَ راجست کت تو اے کسانیں عمر ءَ سیاہیں پوشاک ءِ تہائے؟ آئی ءِ چماں چہ ارس دراتکنت وآئی ءَ ہیسکارگے جت ءُ گشت کہ ملکموت ءَ چی بیت پہ دگر ءِ چک ءِ کشگا! منی وڑیں بے وسانی مرد ءِ ساہ ءِ گرگ ءَ آئی ءَ چی بیت ۔ من شری ءِ سراپہمت کہ اے کسان سال جنوزامے، وہدے من لوٹ ات کہ آئی ءَ دیمترا جست بگریں چہ واب ءَ پچ درہت ءُ چماناں پچ کت چارت کہ انگہ شپ انت ءُ سیاہی ءَ چہ ابید دگہ ہچی میم نہ بیت ۔

چمانی چمگ

قاضی اداس ۔ پنجگور

تئی جتائی ءِ درد ءَ منی دل ءَ چوحون ءَ جاگہ کتگ، تئی درد کہ دل ءَ بیت تہ من زندگی ءِ شاہر ءَ واتر اونجان کت کنیں ءُ نہ مر ءُ نہ زندیں درد ءُ گمانی کوہیں بالا دءَ پاہودات کنیں ۔

دانکہ من ہے حیال ءَ چہ درمیائیں کہ باندات منا ہم ہے راہ ءَ رگی انت کہ تو۔۔۔۔! من وتی رب ءِ بے حساب شکر گزاروں کہ آئی منا درد ءُ گم ءِ کارچ ءُ کاٹارانی دیم پہ دیم بوگ ءِ سگ ءُ ہائی داتگ، واگں ناں منی چے سنگدلی کہ تو منی چمانی کل ءَ منایل دئے ءُ روئے ءُ منی پرآپیں چماں چہ یک ترمپے ارس پہ تئی اللہ حافظ کنگا درنئیت ۔

بلے تئی جتائی ءِ درد انچیں دردے کہ منی زندگی ءِ یک بہرے جوڑ بوتگ ءُ تئی اے درد ءَ منا انچو پدرد کتگ کہ داں زند ءِ آحری کنڈ گا منی ہمراہ انت پرچا کہ تئی اے اناگتی جتائی ءِ درد ءَ منی دل ءَ راانچو نزور ءُ پیر کتگ کہ بید ءَ ایشی دگہ منا ہچ اوست ءُ امیت نیست ءُ اے آس ہواریں درد ءُ اندوہاں منی جبین ءُ چمانی آپ لہڑ داتگ انت ءُ حسک انت چمانی چمگ کہ پہ ترا ترمپے ارس پہ سوگاتے دیم بدیاں ۔

شمارا اے راستی زانگ لوٹیت کہ وخشی ایں راجاں ابید دنیا ءَ سرا تہنا کتاباں حاکمی کتگ ۔ (والٹیئر)

آدینک درنگازی

مقبول ناصر

(۱)

دانکہ آواب بگندیت، آوپسگ ءِ ہاتر اتچک بوتگ ات۔ آواب ءِ گندگ ءَ ہدوناک انت۔ آئی ءِ لوگ شہر ءِ میانجی ءَ انت بلے آئی ءِ چم نز نہ بوگا اتاں۔ وتی کہول ءِ زمین چنڈ ءَ بیران بوگا پد آ اے نوکیں شہر ءَ اتکگ ات۔ آ تہنائی ءِ ہدوناکیں، آئی ءِ دروازگ ءِ دوئیں تاک پچ کتنت۔ آئی ءِ لوگ ءِ دیم ءِ میت شکلبند ے جوڑ بوتگ ات۔ آ سئے بہر ءَ ات۔ اولی بہر ءَ عیسائی آئی عبادت جاہ چرچ بےات۔ آئی ءِ دومی بہر میت ءِ دروشم ءَ ات بلے آئی ءِ تو کا عبادت کنوک نیست ات۔ گڈی بہر ویرانیں باگے ءِ دروشم ءَ ات۔ آئی ءِ ہر گوراحسکیں درچک اتاں۔ آحسک ءَ ڈنگرا تاں آ ساھتے ایکہ بوت، آئی ءَ ہمسا ئگ تو ارکت۔ آ شکلبند ءِ گڈی بہر، ویرانیں باگ ءِ تہا چہ دراتک۔ آ، دست ءَ درچکانی نیمگا شہارگا ات۔ درچکانی چیرا سبزیں تاک مچ اتاں۔ آ پدا ہمی بہر ءِ تہا شت۔ سئیں بہر شکلبند ءِ تہا گستا گستا اتاں گڈی بہر ءِ درچکانی حسکیں شاہ میت ءِ دریگانی تہا سرکشگا اتاں، آئی ءِ حیال ات کہ آ شکلبند ءِ سر ءِ نبشتہ ءَ بوانیت، دیما شت، شکلبند ءِ دیما اوشتات۔ دگ ءِ سرا رؤ آ نیست ات۔ آئی ءِ سرا نبشتہ چیچی نویسگ بوتگ ات۔ آ دگ ءِ سرا اتچکا لگ ات۔ آئی ءَ وتی لوگ ءِ دیم ءِ آدینک دورکت، شکلبند ءِ دیما اوشتات آدینک ءِ تہا شکلبند ءِ سر ءِ نویستکیں سطر ''شک وتل ءِ'' دروشم ءَ اتاں بلے آ شکلبند ءِ دیما چپی نبشتہیں سطرانی دروشم ءَ اتاں۔ آئی ءَ آدینک گوں آ ستونکاں سیا کت ''شک'' آدینک ءِ تہا پدا سہرا بوتاں۔ آئی ءَ بیم اتک آدینکے دزردات لوگ ءَ شت درواز گے تہا بست۔ روچ آزمان ءِ میانجی ءَ ات آدینک ءِ پرشتکیں چنڈانی عکس شکلبند ءِ نبشتہ ءِ سرا اتاں۔ آئی ءِ حیال ءَ آئی ءِ نماسگ ءِ گریوگ ءِ آواز پیداک ات۔ آئی ءِ لوگ بانک آئی ءَ توار کنگا ات۔ آئی ءَ دریگ ءِ تاکے پچ کت، کوٹی رژناہ بوت بلے آ کوٹی ءِ تہا تہنا ات آئی ءَ چہ دریگ ءَ چارات تئوگیں شہر شکلبند ے جوڑ بوتگ ات۔ آئی ءَ اے مارشت نیست ات کہ آئی ءِ سرکاری کوٹی ہم شکلبند ءِ بہرے جوڑ بوتگ۔ آئی ءَ جہل ءَ چارات پرشتکیں آدینک ءِ چنڈانی عکس آئی ءِ دریگ ءِ سرا انت، آئی ءِ دریگ شکلبند ءِ نویستکیں سطرانی میانجی ءَ پچ انت۔ آ ابینگ ات۔ دریگ ءِ تاک ءَ تکا بوت پادے چانٹ ءِ سرا دراج کتنت روچ شکلبند ءِ پُشت ءَ اندیم ات۔

(۲)

نظر سلام دریگ ءِ دپ ءَ روچ پہ روچ دتی نوکیں بیرکاں پشدار یت آئی ءِ پہ قوم ءَ جہد ءِ بدل وتی زندگی ءِ گیشتر مدت جیل ءِ یک تہاریں کوٹی یے ءِ تہا گوازینت۔ دریگ ءِ شیشگانی صاف کنگا پد، گنگدا ہمیں نظر سلام ءَ دریگ ءِ تاک پچ کتاں بیرک ءِ دوئیں لمب یے گپتاں آئی ءَ بازار ءِ مرد ماں پشدارگا لگ ات۔ آ کوکار ءَ ات، بےلبزیں آواز کجا گوشدارگ بیت گوات ءَ ہوار بیت

فہم ءَ چہ در گوات ءِ بہر ے جوڑ بیت ، بیرک نظر سلام ءِ دستاں لگشت آ ئی ءَ جہد کت دست شہارت ،نظر سلام ءَ چہ در یگ ءَ دؤر کت آ ئی ءَ بیرک زمین ءِ سرا کپگا نیئشت ۔نظر سلام ءِ لاش چست کنگ ،بوت آ ئی ءِ اسپتیں بیرک ءِ سرا حون ءِ بلا ہیں تر پے کپتگ ات ۔

(۳)

آ میدگس ءِ دیم ءِ قندیل ءَ شہر سوتک ۔دوشخص پناہ جا ہے ءَ جنزان انت ،آ کبت ءَ بذیآ دم ءِ نسل ءِ جنزگ ءِ فکر ءَ انت بلے جذیآ دم سلگ اتاں ، مارا وتی نسل دیما برگی انت ۔ مئے نسل بائدیں بہ جنز یت تیوگیں شہر ءِ سچگا رند مئے گڈی اوست جنگل انت ، گیابان ءِ تہا زندگی ارزان نہ انت ، ہمراہ ءَ منا دو رند ءَ جست کتگ اے راہ ءِ ہلاسی ءَ مئے منزل انت ۔۔۔؟ دگ ہلاس نہ بوت آ سلگیں شہر ءَ پدا اوا تر بوت ، چنت سال ءَ رند آ گوں من دچار کپت ۔اے ہما وہدات کہ منا ءِتک ات ۔آ پ ءِ تہا وتی عکس در چکانی تاک ءِ شہم ءِ رژن ءَ منا سکین دِات کہ منی نسل منی ودی بوگا پیش ہر گورا جنزاتگ ۔ بلے اے جنگل ءَ یک کسانیں ترشکے ہم سوتک کنت تا کریچ ہنا بوتگ ات ، منی ہمراہ سلگیں شہر ءَ جنزان بوت منی ارادہ دومی جنگل ءِ روگ ءَ یگ انت بلے تا کریچ ءِ گڈسرا ۔

(۴)

عطا تاک ءَ پریں تلاوگ ءَ سنگ جنگا ات ۔ساھتے ءَ تلاوگ ءِ آ پ پذر بوت بلے پدا اندیم بوت ۔منا گوں تو مہر نہ انت فاطل !۔گوں کہیگے ءَ مہر چوں بوت کنت ،تو پہ ساھتے ءَ بے گرا کاں نہ بنے پہ تو تئی گرا کے عاشق بوت کنت آ ہم ایوکا تئی ۔تلاوگ ءِ آ پ در چکانی تا کانی سوب ءَ مدام اندیم انت ۔ساھتے پدر بیت بلے پدا اندیم بیت چو عطا ءِ مہر ءِ ڈؤل ءَ ۔

(۵)

شپا نک نگ ءَ واڑ ءَ ہکل کنگا ات آ ئی ءِ زندگی ءِ تہا اے واہگ ءِ بلا ہیں ارزشتے کہ آ ئی ءِ چنت سال ءِ شپا نکی ءِ مزمیش زنک ءَ رند آ ئی ءَ رسیت ۔دانگہ کلگ آ ئی ءِ گڈ ءِ ستاہ ءَ بہ کنت بلے آ ئی ءِ گمان ءَ آ ئی ءَ مز وری کتگ ۔۔۔

(۶)

آ ہے جذیآ دم ءِ سوب ءَ بندی جاہ ءِ دیوالانی تہا ات بلے آ ئی ءَ تتیگہ آ جذیآ دم بے یال نہ کتگ ات ۔آ ئی ءَ شپ ءَ وپسگ ءَ ساری آ ئی ءِ نام گپتگ ات بلے سہب ءِ سرا آ ئی ءَ دچار کپگ ءِ وہد ءَ جذیآ دم پجاہ نیارتگ ات ۔آ ئی ءَ دروگ بست کہ من ترا پجاہ نیاریں ۔آ جذیآ دم ءَ پجاہ نیارگا ات آ ئی ءَ اے ہم گشت منا دو سال انت من اے بندی جاہ ءِ تہا اوں ۔جذیآ دم ءَ گریوگا گوں گشت آ نوں بالغیں ،آ دوئیں سور کت کنت ۔نوں آ ئی ءِ لوگ ءِ مردم ہچ نہ گشنت بلے آ ئی ءَ پجاہ نیارگ ءِ نیمون بر جاہ داشتگ ات ۔جذیآ دم بندی جاہ ءَ دراتک ۔آ ئی ءَ بندی جاہ ءِ تہا ساھتے ءَ کندات ۔دیم ءِ گوں دیوال ءَ ات ،آ گریوگا ات ۔آ جذیآ دم ءِ تب ءِ حیال ءَ ات'' چہ شہر ءَ تچگ ءِ حیال ہمائی ءِ بوتگ اگاں آ ئی ءِ تب بدل مبوتیں بندی جاہ ۔۔۔منی نام ءِ دیما بندیگ نویسگ بیت ۔آ ئی ءَ چار ماہ ءِ ادپار نیست ات ۔

(۷)

آ رنگ حساب کنت آ ئی ءِ گچین ستاہ کرزنت ، آ وشبو پچاہ کاریت آ ئی ءِ کراجنیاآ دم ءِ ہچ ارز شتے نیست ، آ ئی ءِ جنسی رشتگ گوں ہشت سالی جنیں چکے ءَ ہم بوتگ ات ۔ آ نشہ ءَ گستا انت آ ئی ءَ حون ءِ کرا سک ترسیت ، آ ئی ءِ پادکور ءِ آپ ءِ گندگا دَرہ انت ۔ من آ ئی ءِ بابت ءَ باز نویستگ ات ۔ من کا گد دات آ ئی ءَ وہدے وتی بابت ءَ ونت منا ستک ات کہ آ بدنبارت ، آ ئی ءَ وت گشتگ ات منی بابت ءَ بہ نولیس بلے منی نام ءِ بنداتی لبز ءَ بدل بہ کن ۔ من آ ئی ءِ نام سرجم ءَ بدل کتگ ات ۔ آ ئی ءَ بد برت کہ اے توامیں منی سپتاں ، منی کارکرتاں ، اے منی کردار انت تو دگہ نامے ءِ سرا نویستگ آں ۔ فہمانیں گپ منی انت ، آ عکس گشے آ پادانی سرا عکس کشیت ، آ دستاں چہ زبہرانت ۔ آ ئی ءِ عکس کشی تنیگہ چوکاٹ ءِ ڈن ءَ در نیاتکگ ۔ آ ئی ءِ عکسانی تہا سیاہیں رنگ ، زردیں ءُ شونزیں رنگ گیش گندگا کاینت ۔ آ ئی ءَ عکسے کش اتگ ات سنگ ءِ دیوالانی لوگے ات ۔ دروازگ ءِ دوئیں تاک پچ اتاں ، دروازگ ءِ دیم پہ دیما درگیک ءِ تاکے پچ ات ، پچیں تاک ءِ پڑدر ءَ شیپ ءِ لمب ءَ بازیں دگ اتاں ۔ عکس ءِ تہا آ ئی ءِ گچینیں رنگ گیش گندگ بوتاں ۔ آ ئی ءَ بد برت ، کڈن یے ہم کت ، اے عکس ءِ گندگا من گشتگ ات ہم تو درگیک سک ساچ ات بلے آ حاموش ات ۔ آ ئی ءِ گڈی عکس پمن من دیستگ ات ۔ لوگ ءِ تہا چار بنیاآ دم اتاں ، یک جنیاآ دمے ، سے شخص اتاں ۔ ایشانی پشت ءَ بلاہیں درگیے ات ۔ آ اوشتاتگ اتاں ، دروازگ ءِ دوئیں تاک پچ اتاں ۔ ڈن ءَ ریگزارے ات عکس ءِ جہل ءَ نویستگ ات ''اے لوگ ءِ درگیک کا گدئیگ انت لوگ ءِ جاہ متدانی ساہ کشگا ہم اے ستک انت ۔ درگیک درّگ ہم نہ بیت رسترانی ترس ءَ ہمیشکا اے ، لوگ ءِ تہا ساہ نہ کشاں لوگ ءِ تہا اشارہ ءِ زبان ءَ گپ جنت ۔ ایشاں شش ماہ انت ، اے لوگ ءَ اتکگاں ، شش ماہ انت بے واب انت ۔ درگیک ءِ چگک ءِ ترس ءَ جنیاآ دم چک پیدا ک کت نہ کنت'' ۔ آ ئی ءَ دل ءَ آ وَرت وشان نہ بیت ۔ امتیں آ عکس تنیگہ پاد ءِ سرا ساچیت کدی کدی آ ئی ءِ اسپتیں گدانی سرا رنگانی ٹپ گمان ءَ سہرا بنت ، آ لوگ ءِ دل ءَ نشتگ عکس ساچک ءَ انت ☆☆☆

کسانی ءِ یات

اللہ بخش تخی نگوری

یکرو چے من وتی گس ءِ تو کا نندوک اتوں ، جمبراں آزمان ءِ سرا پہ ڈولے بستگ ات گروک ہم چاریں نیمگاں شہم کنگا ات ، ساعتے ءَ رندہور ءَ رچک بنا کت ۔ من وہدے لوگ ءِ دپی نیمگا چماں شانک دات ، من دیست دو گوند ہور ءِ سرا اوشتاتگ ءَ لیب وگوازی ءَ انت ۔ من حیال کت کہ اشاں توارکناں بلے گس ءِ تو کا کاینت بلے ہمادمان ءَ اشاں جنگ چوپ بنا کت ، یک دومی ءِ سرا آپ مازسچگ ءَ لگ اتاں ۔ من وتی گپ چہ ہمداں بے یال کت ءُ وتی کسانی ءِ یاتاں گار بوتوں ۔ من اشانی جنگ ءُ مذگ ءِ آدینک ءِ تو کا وتی کسانی ءِ عکس ءَ گندگا لگ اتوں ۔ منا ہے یات اتک من ہم وتی کسانی ءِ دور ءَ ہے وڑا جنگ چوپ کتگ ءُ لیب وگوازی کتگ بلے اپسوز کہ کسانی ءِ روچ پدا واتر نہ باں ☆☆

راستی تہل انت

زبیر رحمان

سارتیں گوات رگام رگام ءَ کشگا ات ۔ جمبر آزمان ءِ سراچم بندی ءَ اتنت ماہ ماں آزمان ءَ برے اے جمبر ءُ برے آ جمبر ءِ پشت ءَ ٹپاں پا پلی ءَ اتنت ۔ دور کچکانی آواز آ ہگا ات ۔ دنیا شیرکنیں واب ءَ ات بلے مقصود جہت ءِ سرا وپتگ ات ءُ برے اے کپ ءَ ءُ برے آ کپ ءَ لیٹگا ات، آئی ءِ چماں واب حرام ات ۔ آ پریشان ات کہ باندا تکیں سہب ءَ آئی ءَ ہے جرم ءِ واستا پاہود یگ بیت کہ آئی ءَ وتی قوم ءِ باندات ءِ واستا یک راستیں دانکے کشتگ کہ منی قوم وتی حق ءِ واجہ وت بہ بیت ۔ مرچیکیں شپ آئی زند ءِ گڈی شپ ات ۔ ہمادر یگ ءِ دپ ءَ کہ آئی جہت جنگ ات چہ ہموداجمبر انی گرند و گرزگانی توار پیداک ات ۔

وت واجہی ءِ لوٹ ءِ سبب ءَ منا گرگ بوتگ، مقصود وتی دل ءِ تو کا جیڑگا ات، منا پرچا کشنت منا ۔ ۔ ۔ ؟ ہے جیڑگ ءِ تو کا سہب بوت ۔ مرچی ءَ چہ دوسال پیسر مقصود ءَ را گرگ بوتگ ات ۔ مقصود ءَ وتی نوک ردومیں ذہن ءَ چہ پگر کت کہ راستی پرچہ تہل انت ؟ منی گناہ چی انت ؟ من راست کشتگ منی گناہ ہمیش انت ! من وتی قوم ءِ دیمروی ءِ واستا راستیں دانکے کشتگ ات ۔ ہرکس زانت کہ راست ءِ حق ءِ دانک جوان بیت ۔ راستی چو گردر ءَ تہل انت زاناں ؟ منا گپ ءِ حق نیست، من گنگ بہ بیں بار یں منی قوم ءِ عاقبت چی بیت ؟ مقصود ہے جیڑگ ءِ تو کا ات کہ دو سپاہیگ درواز گا چہ پترت ءُ گشت اش، مقصود ! پادا نوں تئی گڈی ساعت انت، واجہ ءِ حکم انت کہ تراسر بازار پاہود یگ بہ بیت ۔ مقصود ءَ راسانکل دست ءَ دیگ بوت ءُ ڈن ءَ برگ بوت ۔

مقصود ءَ گڈی رند ءَ وتی دل ءَ درائینت راستی پرچا جور ءَ انت ۔ سپاہیگ ءَ دست ءَ گپت ءُ پاہو ءِ دار ءِ سرا سر کپتنت ۔ مقصود ءَ را جست کنگ بوت کہ نوں بکش چیزے گپ ۔ مقصود ءَ درائینت: من وتی قوم ءِ باندات ءِ بار وا پریشان اوں، من راست کشتگ منا راست ءِ مزرسگا انت، منی قوم ءِ زانت ءُ سرپدی ءِ بار یں چے حال بیت ؟ رژن ءُ زانت ماں دکاناں بہا گرگ نہ بیت کس کس ءَ راز در ماں کت نہ کنت ، منی قوم چہ جاور ءَ چوں آجو بیت ۔ مئے نوکیں اوبادگ بار یں کجام نیمگا راہ کپتگ ءُ کجام رنگراہاں سرسر جنان بیت ۔ راستیں ءُ حق ءِ دانک ءِ ایر برگ چو جور ءَ انت ۔ ہے کشگ ءِ تو کا ات کہ سپاہیگاں ساد مقصود ءِ گٹ ءَ لوپ کت ءُ آ پہ زور دنیا یلہ دیگ پر مات ۔ درستیں مردم اوشتاتگ ءُ چارگا اتنت ۔ راستی ءِ واستا مرچی مقصود باندا مارا ساد گٹ ءَ دیگ بیت ۔ مقصود ءَ دنیا یلہ دات بلے آئی ءِ فکر ءُ سوچ زندگ ات ۔ مرگ ءَ پد کس کسی سوچ ءُ فکر ءَ ہلاس کت نہ کنت ۔ مقصود ءِ لاش کپتگ ات ، ہر چم ارسیگ ات بلے ہما گشتانک ہر دل ءِ تو کا ات ، آ ہر زبان ءِ دپ ءَ اتنت ۔ ہرکس پہ راستی ءَ ہدوک ات ۔ درستیں مرد ماں یکرندے پدا وتی رہشون ءِ لاش ءِ نیمگا چارت ءُ گوں اے امیت ءَ نوکیں زند ءِ نیمگا گام جنان بوتنت کہ دریگمیں اے راج ءِ ہر ورنا مقصود ءِ پیا بوتیں ہر مات ءَ مقصود ءِ پیمیں چک پیدا بکتیں ، ہمک بدحالیں راج ءَ مقصود ءِ پیمیں حق گشیں پسگ بہات ، ہے گپاں گوں آ یک برے پدا وتی آقبت ءُ آ ذکیں باندات ءِ پگر ءَ لگ اتنت ۔ ☆☆☆

شپ

جمال ناصر دازنی

آ شپے ات، اے اوں شپے۔ آ شپ ءُ اے شپ ءَ ہزار دنیا بہاانت، آ شپ چنچو براہدارات، آ چونیں شپے ات، من ءُ تو۔۔۔ چہ دنیا ءِ گماں بے گم ہما جاہ ءَ نشتگ ءُ دل ءِ زنگاں ریچگا اتیں اوداد گہ ہچ بنی آدم ءِ بوہ ہم نیا تک۔ تئی مستیں دیدگ پر کیف اتنت۔ آ گشئے جہلیں دریاپے ءِ وڑا اتنت۔ اگں من بلوٹ اتیں وتی بالاد جانشود بکتیں۔ تئی دیدگانی مستیں چارگا گشئے منی بالاد بلکگا ات۔ تو نادان ءُ من لاچار ءُ بیوسیں زند ءِ دست ءَ بہا اتاں۔ لزتانی نہ اوشتوکیں کور ہار کنگا ات، اے ساعت ءَ غمانی جمبراں براتگ ات، ترا گورامبازیں کیفاں بے سدءُ منا بے گومیں درداں گور جتگ ات۔ تو راست ءُ چپ، نیک بدنزانت، من راستیں مہر ءِ رہچارا تاں، کیے مناں دنیا ءِ دوداں لگتمال کتگ ات من ‘‘۔۔۔’’ سانکلاں شبند گراتاں دنیا گنوکاں سار ءُ ساراں گنوک لیکگا ات ہستی ءُ نیستی ءِ بالادزر ءِ شاہیم ءَ تورات۔ دل آہانی شاہیم ءِ پارسنگ ات۔ چاگرد مہر و دوستی، سنگتی، سیادی، مردم گری دراہ حسکیں گپ اتنت دل پہ گتمر ے ءَ بہا ات۔ اے شپی ماہ ءَ چاردہ ات بلے ماہیں رژن بیگواہ ات گشئے ماہ گر ءَ گپتگ ات۔ کوش گوں نوداں یکر ءَ نشتگ ءُ حیران ات۔ کلکشان نودانی ارساں پہک کنگا ات۔ من گریوگی چماں گوں ترا چارگا اتاں تئی بے سمائی برجاہ ات۔ تو وتی ہزاریں دابانی پدا زندگ ات ئے، من گوں ناکامیں دل ءَ تئی پدگیرا تاں۔ تو شپاں باز رند ءَ منا وتی امبازاں زرت بلے اپسوز منا زمانگ ءِ وتکڑیں دوداں مہر داشتگ ات۔ من چاگرد ءِ بیم ءِ چیراواب اتوں۔ تئی مستی قدم جنگا ات من پُشت ءَ کنزگ ءُ وتارا دور دارگا اتاں۔ تو نادانیں عقل ءَ سوار مناں تو ہنگا، وتی مستی ءِ تن ءَ پروشگا نا تاہیریں درد ءَ دچارات ئے بلے من تراچو طفلیں چکے ءِ وڑا اسہڑ ینگا دلگوش اتوں۔ تو پہ وتی ضد ءَ من ترا تسلہ دیگا دلگوش اتوں، تو گر کتگ ات ہمیشا تو زہر کت دور نشت ئے تو منی ساہ ءُ ارواہ ات ئے منا ترا دل نہ بوت گذ سراں من لاچار بوتوں ترا وشان بکناں بلے چے گشاں ‘‘قسمت کہ نہ کنت یاری چہ کئے ءَ گلگداری’’ منی پادانی ہائی شتگ ات۔ منی دل ایمن ایر نشتگ ات من پاداتک نہ کت ہر چنت کہ تو جیل کت پاد بیاہاں تئی کرا بیاہاں بلے اف چش نہ بوت تئی ءُ منی دل ءِ واہگ پورہ نہ بوتنت۔ ہما بستکیں مہر ءِ کلات پرشت حاکاں ہوار بوت پر چا کہ من بازیں جیڑگ ءُ سر پر ءَ تہت ءِ چیرا کپتگ ءُ حاکانی سراپلپٹگا اتاں۔

☆☆☆

ڈاکٹر

نزیر احمد

آ ایم بی بی ایس ءِ چکاس ءَ در بارت۔ یک ڈاکٹرے ءِ نام ءَ زانگ بیت۔ وتی نزوریں جان ءَ گوں حرامانی توشگ ءَ پزور کنت۔ آئی ءَ پہ وتی راج ءَ ہچ درد دل ءَ نیست۔ من زاناں کہ آ نادراہانی گِس ءَ پہ نادراہانی چارگا نہ رؤت بلکیں آ ہانی شپ و روچانی مزاں وتی جان ءَ جنگ لوٹیت۔ چد و پیش کہ آ ناراستیں سرٹیفکیٹانی سرا دروگ ءِ بادگیرءَ بندیت، پرآئی ءَ مرگ لازم انت۔ آئی ءَ وتی دست ءِ کارچ چارات ءُ چہ ہوسٹل ءِ درواز گاڈن ءَ در کپت، زوت زوت ءَ تچان بیت کہ راہ ءَ یک کپتگیں سنگے ءَ آئی ءِ پادا اڑ ات آ دپ ءِ زور ءَ زمین ءَ کپت ءُ شانگ ءَ لگ ات۔

'' بیچارگ میڈیکل ءِ شریں طالبے، لہتیں روچ ءَ پد ایم بی بی ایس ءِ ڈگری ءَ زوریت ءُ یک ڈاکٹرے ءِ نام ءَ زانگ بیت۔ راج ءِ حذمت ءَ وتی ایمانداری ءِ چکاس ءَ ۔۔۔۔۔۔۔۔۔ بلے بیچارگ۔۔۔۔'' یک ورنا ہے گوں وتی سنگتے ءِ ھلوت کنگا ات ءُ نادراہ اے ھلوتاں پہ جوانی سرپد بوگا ات بلے شانگ انگت بر جاہ ات۔

'' ڈاکٹر ءَ چے گشتگ! مرچی ہفتمی روچ انت ۔۔۔۔دومی سنگت ءَ اولی سنگت ءَ راجست کت''۔

'' ہئو! مروچی ہفتمی روچ انت۔۔۔۔۔ بلے شکر انت کہ ہوش ءَ اتگگ''۔

'' اے بیچارگ ءِ گِس ءَ کسے ءَ حال روان داتگ؟''

'' ناں کس نزانت کہ کئے انت''۔

'' پرچا''؟

'' پرچا کہ نادراہ ءِ گور ءَ چشیں نشانے نیست کہ آئی ءِ گِس ءَ Contact کنگ بہ بیت''۔

'' شناختی کارڈ؟''

'' ناں، تی کارڈ یے گون نہ انت۔ بس یک کاگدے چہ دیم ءِ کیسگ ءَ دراتگگ''۔

'' چونیں کاگدے؟''

'' کاگد ءِ سرا بس ہمنچو نبشتہ ات کہ یک بے ایمانیں ڈاکٹرے ءَ را زندگ بوگ ءِ ہچ حق نیست''۔

نادراہ اے ھبراں گوشدار گا ات کہ واب کپت ءُ یکرندے پد اوتی راہ ءِ دیم ءِ کپتگیں سنگ ءَ را دور دؤر دات۔ کارچ دوگام آ

دیم کپتگ ات ، دست ءَ کت یے ءُ پداتچان بوت ۔ کے تچگ ءَ پد باز تتی بوت ،راہ ءِ سرا یک کسانیں ہوٹلے است ات ،اودا کے داشت یے آپ ئے ورگا لگ ات بلے انگت شری ءَ سیر نہ بوت کہ شا تگ یے ہنا کت ۔

ڈاکٹر ءَ ڈرپ چہ دست ءَ کش ات ءُ حون ءِ سوچن مان کت بلے نادراہ انگت شا تگ ءَ ات ۔ کار چ ءِ ٹپ ٹانکہ ات ۔ ٹپ ءِ سرا تنکلیں نمبے ءَ بستگ ات ۔ یکرندے پدا ہوش ءِ چم پچ بوتنت ۔

اولی سنگت ءَ گشت ’’نوں منی حیال ءَ گہتر انت‘‘ ۔

’’اللہ یے جوڑ بکنت ،دگہ زحمے نہ جنت وتی راج ءُ ہلک ءِ نادراہانی طبیبی ءَ وَ کنت‘‘ ۔ دومی سنگت ءَ وتی گپ سرجم کت ۔

نادراہ ءَ دوئیں سنگتانی نیمگا دیدگ شانک داتنت ءُ پدا چم بند کتنت ۔ آئی ءَ آپ وارت ءُ ہوٹل ءِ گلاس دوْر دات ، تچگ بنا کت ------ زوراں تچگ ۔

☆☆☆

عیب

مسلم یعقوب

آ یکوئی منا روک روک ءَ چارگا ات ۔ آئی ءِ اے وڑیں چارگ ءُ بچکندگاں منا وسواس ءَ گپت اے پری دروشم چمن چے لوٹیت کہ مناں چارِیت ءُ کندیت ،اے الم منا پچہ کاریت یا کہ آئی ءَ گوں من ------ بوتگ ۔ آئی ءِ اے وڑیں چارگا من اوں لاچار بوتاں کہ آئی ءَ اوں بچاراں ۔ بلے منا ترس ات کہ آ بلکیں گوں دگرے ءَ کندگا انت ،من اینگر آنگر چارِت دگہ کس آئی ءِ نیمگا چارگا نہ ات من فیصلہ کت کہ آئی ءِ کرا رواں ءُ آئی ءِ گوں ما گپ تران کناں ۔ آ یک برزءُ بارگیں کاڑے ات سر ظاہر ءَ آداب ءُ اداہانی بے مثالیں چیزے ات آئی بچکندگاں جہانے بہا ات ۔ آئی ءِ ہمراہ یک سیاہ پوشیں پیرزالے ات آئی ءَ منا چارِت ءُ پیرزال ءِ گوں ما ہلوت کت ۔ من دل پر کت ءُ ہماہانی کراشتاں ءُ جست کت ،شمارا گوں منا گپ یے است کہ شما کندگا ئے ؟ منی گپاں پری بالاد ءَ بچکند ات ءُ سر جہل کت ، زاناں منی ھبرے وش نبوتاں ۔ من پدا جست کت گڑا شما چیا منا چارِت ءُ کنِدت ۔ پیرزال ءَ منی گپ ءِ پسو ءَ درائینت ما ہمے واستا کندیں کہ تو سک شرئے بلے ترا ------ آئی ءَ یکبرے ہچ نہ گشت ، پدا درائینت یے ترا بلا ہیں عیب یے مان ۔ عیب یے مان ؟ عیب ءِ نام ءِ اشکنگا گوں منی تمامیں جان ھید ے ءَ سر کت ، من نزانت کہ منا چونیں عیب یے مان ، من وتی پاداں بگر داں سرا دتارا چارِت بلے ہچ ندیست ۔ من جست کت کہ منی چونیں عیب یے شا گندگا ئے آ دوئیناں کندگ بنا کت کہ ’’چم کوریں وتی عیب ءَ نہ گندیت‘‘ ۔ آئی ءِ چہرے گپ ءَ منا گیشتر وزواس ءَ گپت ، من وتی بالاد ءِ عیب ءَ شوہازکنگا اتاں بلے تنیگہ منا ہچ گندگا نیا تگ ات کہ پیرزال ءَ منی حاموشی پروشت ءُ گشت کہ تئی عیب ہمیش انت کہ تو ہچ نزانئے ۔

☆☆☆

درگال

غزل

ساچ وتا ہمک دمان، زلفاں تراز شر وتی
تنگیں زرد ءِ سوچک ءَ ٹہلاں کن گیشتر وتی

کرگین ءَ نوک بستگیں آتکاں تئی رُو ءِ گندگا
گوں من نہ کت تو گپ تران کت تو ھبر، ھبر وتی

دہل دوتاکیں واہگ ءِ ، پاداں گوں تو وتی لپاشت
بایدیں زہر ءُ کینگ ءِ دیما نیں مان بتر وتی

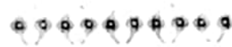
بشکن او ٹیٹلیں شمع مارا وَ پروشت تئی غم ءَ
ورنائی سہب ءِ ساہگ انت شر رنگی ءَ مہ زر وتی

بیدئے تنئیگ ءَ دل منی ، تاہیر گیپت ءُ نئے ترہیت
دراج ءُ ابیگیں سیہ شپاں نالیت ءُ کنت سحر وتی

ترانگ ءُ بژن ءُ رنج ءُ دور ایشاں کتگ منا نزور
گوں منا درد ءِ بہر کنوک ، ٹیکیاں بیا ببر وتی

واہگ ءِ ترندیں مولماں اشتگ کئے ءَ را پیک ءَ
گران ءُ گوزوکیں ساعتاں ساحرؔ دل ءَ مہ ور وتی

مراد ساحرؔ

غزل

تاچ تازی آں تاز پشلپگ
گم درانگاز گاز پشلپگ

چے کنیں راہءِ تل پچیں جوناں
منزلءِ ترانءُ ساز پشلپگ

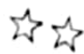
پارسائی دیالءِ مستاگ انت
یکیں روچءِ نماز پشلپگ

ماہ جوہانءَ ستکیں دستونک
چوں، سوادانی راز پشلپگ

بادشاہیءَ کنگءُ پلءِ
انگہ نخراءُ ناز پشلپگ

حسنءُ مہرانی جان دَراہیں شپ
عمرے چہ عشقءَ باز پشلپگ

عہدی جنگءِ بچار پدریچءَ
بس وفاؔ کوہی داز پشلپگ

گل محمد وفاؔ

غزل

یک قرارءِ بس صدا اوشتیت منی بستار چے ☆
سنگ بنت پینار ہوشامءِ دگہ درکار چے

آس روک انت نیزگارءِ کڈکءِ بے وانگیءِ
رد ہما کس انت کہ فہمیت بے گمانیں کار چے

تلک سد رندا چہ یکرندے بہ کوپاریت منا
ساہءِ سر پھریزگی انت ہو بلے بیت یار چے

جنگ لیزانی بہ بیت یا لشکرانی یک مثال
دوَرءِ ہار انت، دوَر چے بیت ہار چے

چہ دلءِ افارے درئیت، چہ دپءِ آہے درئیت
نادراہءِ حال ہمیش انت پہ ما گرانیں بار چے

تئی غم انت چو لذتءِ ہر پاس بکشائیت قرار
آگہی بے عاقبت، وابءِ منی بازار چے
☆☆☆

منظور بسملؔ

شکور زاہد

نیاں آجو وتی چہ جند ءِ زات ءَ
نداتہ دل ترا انگت نداتءَ

گشئے داں قیامت ءَ واہیں منی دل
تئی زلفانی سارتیں ایر گوات ءَ

ہے رنگ انت منی بس شاعری ءِ
جہاں تئی صورت ءِ پشت ءَ کمات ءَ

وتی تو دیدگانی حاکمی ءِ
بہ گش چلہ بدئے مہر ءِ زکات ءَ

برو تو ایوک انت پلے زمانگ
.کپیت ہر کس نو پلے جند ءِ یات ءَ

منی بے واہی ءِ مطلب ہمیش انت
کہ کسے است کپیت ہرشپ مئے یات ءَ

وتی من ترانگ ءِ نیمون ءَ بستگ ءَ
تئی دروشم وتی چم ءِ کلات ءَ

تئی گندگ پمن سد حج ءِ پیا
تئی ترانگ پمن عرش ءِ سلات ءَ

ارشاد پرواز

دگہ پچچو درد کاریت دگہ چنت آہ دنت
ہر کس وتی زہیراں منی لوگ ءَ راہ دنت

مئے ھنچیں عہد رفتگ ءَ کوہنیں شرابیاں
دنیا انت کیت ہر شپ ارساں بہا دنت

تو ہمسفر بہ بئے تہ ہزار رنج چم ءَ سر
تو بے وفا بئے تہ دگہ کئے وفا دنت

موجر کنت زندگی ءِ الماسیں واہگاں
بانک مچاچاں زوریت ارساں پناہ دنت

شیطان ءِ روح اتنگ منی باتن ءِ تہا
ہچ کپیت ہزار نیکی کمو گناہ دنت

مرچیکیں روچ ءَ بس منی نام ءَ نبشتہ کن
باندا کئیں زمانگ باندا دغا دنت

باریں دگہ زمانگ پچچو کنت ہمسفر
باریں دگہ زمانگ پچچو دغا دنت

جہنا شراب ءِ فکر ءَ کمو تکانسراں
ارشاد انچو زاناں روزی خدا دنت

خالد موسیٰ ۔ سلالہ

نیائے تو اگاں پہن سلاماں دزگہار ءَ دئے
ترا بانوری ءِ صبریں منا وہدءِ ودار ءَ دئے

درا دود ءُ جہان ءِ بندیاں شپے ہکن تالان
شپاں سیاہیں ہکش رژن پے سہاہ ءِ بامسار ءَ دئے

نزانتگ شاد و گل زند ءَ عذابانی وڑال ءَ شت
سکیں یک تسلاۓ دل ءِ بوجائیں بار ءَ دئے

چلکیں سنگہاں دست ءِ حیال ءِ الوت ءَ درکن
وتی نزمیں چڑکائے منی برمش ءُ توار ءَ دئے

مراد ءُ واہگ ءِ کلمانٹ بیا گوں نزمکیں دستاں
بہ شنگین دامن ءِ لمب ءَ منارا شنگیں شار ءَ دئے

گلیں شہر ءِ جنک مہلیں منی ارہتیں عمر ءَ بیا
بجن چنکے دل ءِ گنجاں منی ہورکیں کوار ءَ دئے

چیا ذکال ءُ قطیں چو وفا تئی کوچگ ءُ زیداں
بیا وش موسمیں ساچان دگہ رنگے بہار ءَ دئے

☆☆☆

لیاقت امین ۔ العین

زہیر ءِ نوک بلکیں پہ نہ بوتگ
آ دو سئے روچ بیت زاہر نہ بوتگ

سفر گوں ہمسفر وشیں مسافر
بلے کسے . تئی پدگر نہ بوتگ

وفا ءِ جنت ءَ دوزاہ ءِ نیمون
چشیں کار ءَ منی سر پہ نہ بوتگ

اے رنگ ءُ بو ءِ دنیائیں ادا چون
نگاہاں وہد ءِ جادوگر نہ بوتگ

اے حسن ءِ کعبہ ئیں سجدہ نہ لوٹیت
تئی عشق ءَ کتگ کافر نہ بوتگ

چشیں سہب ءُ چشیں سر شپ نہ گوستگ
منی درداناں دردے پہ نہ بوتگ

امین سر گپتگاں شوہاز ءَ جند ءَ
ادا ہر دل گشئے شاعر نہ بوتگ

☆☆☆

عیدمحمد عیدؔ العین

بے شہد ءُ شکل ءَ کدی بے شیر ءَ وش نہ انت
امروز بے وفا یے ءِ بے زہیر ءَ وش نہ انت

سالونک ءِ دست حنی ئیں حوناں گوں میتگاں
بانور واہگ ءِ وتی منگیر ءَ وش نہ انت

استال ماہکانی ءِ شار ءِ ستارہ آں
روچ ءِ درامدی شپ ءِ بادگیر ءَ وش نہ انت

کاڑانی درد مئے کہ دل ءَ لاڑکی کن انت
ترانگ جدائی ءِ تئی چو تیر ءَ وش نہ انت

" نہ سرجمیں خیال ، پہ شعرانی سرجمی "
نزیک ءَ وش وش بلے دیر ءَ وش نہ انت

بے دودیں زندگی ءِ عجب سانکلاں عیدؔ
دل ءِ میتگ ءَ جنکے وتی سیر ءَ وش نہ انت

☆☆☆

دوست جان دانش

گکپیں آس ءِ جپ زمستان انت
سنگاں برفیں شپ زمستان انت

واب انت ورنائی باہپیں امبازاں
ہچ نہ بیت کل ءِ دپ زمستان انت

آس دئے سہب ءِ ٹنٹیں گوریچ ءَ
شیریں روتاپ ءَ سرپ زمستان انت

مجلس انت گوما پلدپیں کاڑاں
شپ چیلم ءَ گوں نپ زمستان انت

گوات ءَ شنگینگ موسم ءِ گرمی
مہراں مسکیں گوپ زمستان انت

"ترونگلیں انگر" تہلگ انت مہر ءِ
چوں سدیت عشق ءِ تپ زمستان انت

دانش ءِ نیادانی نہ بیت آسر
داں نہ جنت پلے گپ زمستان انت

☆☆☆

ملا سید محمد آسکانی۔ بحرین

(1)

اومنی سولیس کہیر تئی ہما شنگر کج انت
گیذءِ دازءِ کور دپ ءِ پارگیں کوزر کج انت

اومنی ماتیں وتن کئے مئے ھیداں حسک کنت
روچ ءِ برانز انت ہر گورا ساہگ ءِ کاپر کج انت

مرتگ انت زیدانی کاہ حسک تہا آپ انت تئی ڈاک
تئی دردءِ گرندءِ گروک تئی ہما کوکر کج انت

سوتک ءِ ویران کت کیا مئے بہارگاہیں کشار
آس بجنت بدواہ ایشاں تئی جلیں انگر کج انت

دژمنانی مچی ءَ چوکہ لوڈ ءَ ایر بدنت
مان بشانیت یکبرا وہدی آ الگر کج انت

مرچیکیں اوبادگاں اے قوم ءِ چرک کش اتگ
پارگیں ءِ پیرارگیں حمل ءِ کمبر کج انت

راج ءِ گت کش ات کیا پرچیا حسک انت تئی تک
کئے تئی آپ ءَ گواز کنت تئی یلیں مردور کج انت

(2)

کیت پدا ہارے کدی اے پتاراں دیر کنت
کورءِ چیلاں آپ دنت موسمی جمبر کج انت

گر شکاں نیست انت پلنگ تو لگاں چو کیوی ایں
سرمچاریں مرد گو بیت شیر ءِ ہمرور کج انت

تنتگ انت بڈانی دل کپتگ انت جوکاں کواٹ
لیڈوءِ درپگ کج انت ڈاچی ءِ دنزر کج انت

چو ایتک انت پرچیا ہملاں دیوان شمئے
منگہانی پترا وہدگیں آ لنگر کج انت

پرچیا نال ءِ کلی باگپان ءَ جست بکن
باگ چیا چو جک اتگ باگ ءِ پل ءِ بر کج انت

پرچیا بے در پہ در جہہ بجن پرواہ مکن
لوگ گر نیست انت مہ بیت تیہر ءِ سنگر کج انت

گار تتگ مرچی پدا ملا سید تو جید وتی
جست بکن گوک ءِ پساں ہاں شمئے کپر کج انت

احمد ابدال

مہرانی شاگیں گوازگ ءَ زردانی واب واہنگاں
واہگ دلاں انسرتگ انت تئی شہل وداب واہنگاں

زوراکیں اے وہدءَ گشے رنگ مہرانی برتگ انت
روچانی من زندءِ وتی داشتگ حساب واہنگاں

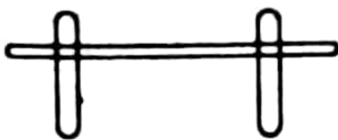
گندءِ چمار وچ ءَ کہ دوست اچ ما جتا تو بوتگ ءِ
ہوش وسا بر کشتگ ءِ داتگ جواب واہنگاں

کوہیں رضا انت کہ تئی چمدار ما داں محشر ءَ
پرچا گناہ مئے آ کہ انت، پرچا ثواب واہنگاں

کوراسیں امروز ءِ شپاں پشت کپتگ بس نوں سنگ لہر
زانشءِ وزانت واب کپتگاں پاکیں کتاب واہنگاں

ابدال زمین ءِ باتن ءَ وپساں من قبرءِ ساہگ ءَ
زندءِ چہ پُرّیں کدہ ءَ وارتگ شراب واہنگاں

☆☆☆

منصورعلی منصور ۔ جیونی

گشنت گوں تو سفر وش انت
ھمک گپ ءُ ھبر وش انت

ترا مہر ءِ رسیت بروردا!
مکن اشتاپ "صبر" وش انت

بچار ساچان ءُ ساحیل انت
درا لوگ ءَ چہ در وش انت

پہ من گیاب انت بہشت ءِ رنگ
منا ہر جاہ ببر وش انت

من بے حالاں چہ قداحاں
تئی دید ءِ اثر وش انت

پہ من کاریت تئی احوالاں
بکن ہر روچ نپر وش انت

تو منصور ءِ وتی دین ءَ
پہ تو پاہو ءِ سر وش انت

☆☆

ظفردوست

سر بہ کش ءُ بچار کجا روک انت
آس روکیں دل ءِ تہا روک انت

بل وتی ساہگ ءِ مہ بو پاہدار
ھمراہداری چو شپ زد ءَ روک انت

سرپچکیں پلاں دل کنگ دست ءَ
مرتگیں پلے بیگناہ روک انت

مئے مرادانی شپ پہ بے وانکی
بے وفائی ءِ تئی لد ءَ روک انت

شاعراں کسبے کنگ بنگیج
بیا بچار مردمے پدا روک انت

من ہما بے دلیں ظفر دوست آں
سرمچارے وتی درا روک انت

☆☆

حمزہ عباس

چم ءِ سودا جنگ گوں دنیا ءَ
رفتگاں تئی شوہاز ءُ نیم راہ ءَ

زیکیں گپاں چہ فراموش نباں
کت من اوژناگ غمانی دریا ءَ

تو کجانگو چو گار ءُ بیگواہ ءَ
بیا ببر گوں تو وتی ہمراہ ءَ

دشت ءِ کلمانٹ ارس ءُ اولمبیں
گورگیں کل ءِ وتی پیو گاہ ءَ

چوں حمزہ تئی ستا ءَ نہ کنت
تو کہ درپش ءَ چو چاردہی ماہ ءَ

☆☆

عبید سلیم مندی

چار راہ ءِ سرا نشتگ تئی درد ءُ گماں بازیں
دل رنج ءِ تہا کپتگ تئی درد ءُ گماں بازیں

کئے ہیت ءُ بہ سہرّ ینیت گمواریں دل ءِ مئیگ ءَ
ارس چماں منی گورتگ تئی درد ءُ گماں بازیں

بے ساریں سرے گرداں ماں دشت ءُ گیاباناں
ہے حال عشق ءَ پیچگ تئی درد ءُ گماں بازیں

شیدائیں پتو انگت تئی عشق ءَ زروکیں دوست
ما جیگ وتی دِرتگ تئی درد ءُ گماں بازیں

منی پُرس ءِ سرا کائے ارساں شلین ئے پرچی
بل مرچی عبیدؔ مرتگ تئی درد ءُ گماں بازیں

☆☆

ظریف ارمانؔ ۔ اورماڑہ

تو گشئے ''مرچاں من میار کناں''
کل ءَ در کپ ترا دیدار کناں

سر شپ ءَ دانکہ سہر دپیں بام ءَ
زندگاں دانکہ تئی ودار کناں

بیا تئی امیت ءَ مدت ءُ قرناں
روچ ءُ شپ جیڑاں انتظار کناں

دل نہ سکیت غم ءِ دیار ءِ تہا
کوچگاں حُسکیں بیا بہار کناں

آسکیں چم ءُ ٹیٹلیں بروان
یات کاینت دل ءَ شزار کناں

تام رکانی تئی ہما ڈول ءَ
چو شراب ءَ منا خمار کناں

☆☆

رؤف حکیم ۔ چاہسر

من مدام واہشے داراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی
نشتگاں رہسر اں چاراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی

بید ءِ تئی مہر ءَ ہچ تاہیر نہ بیت انت مئے دل ءَ
دوست تئی قہراں دچاراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی

تئی تماہ ءَ ءُ تئی لوٹ ءَ کہ بکنت پیلہ
من چشیں دل کجا بیاراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی

تئی شہاز ءَ من زرءِ شرتگ ءُ بیراں گوں ہوار
درد ءِ بوجیگ ءَ سواراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی

روچ ءُ شپ نشتگ ءُ دواں ہزار رند ءَ کناں
رؤفؔ جند ءِ دل ءِ کاراں گوں دل ءَ جیڑاں وتی

☆☆

صادق نگوری

چاردہی ماہ ءُ ماہکان باتاں
تئی سر ءِ مگنائیں گشان باتاں

مئے زہیرانی دلبرمنی مہرنگ
تئی سر ءِ پلیں آزمان باتاں

او منی مہر ءِ ٹیٹلیں بانور
پہ ترا قربان ساہ ءُ جان باتاں

چو مجنو ءَ مرچی ماں چہار کنڈاں
ہر کجا نام ءَ تئی گران باتاں

من ہما بو ءُ مہلباں لوٹاں
آ تئی بیک ءُ مہپران باتاں

تو ہما باگ ءِ وشبوئیں پل ئے
تئی سرا ساھیل ءُ نوان باتاں

او منی مہر ءُ دوستی ءِ امید
گوں ترا دائم گپ ءُ تران باتاں

صادقیں زہیرانی زر ءَ دائم
دل گشیت چو بے انان باتاں

☆☆

محبوب عالم۔ کلاتک

زند تہار دیم انت ماہکانی شت
درد ءُ گم باز انت شادہانی شت

ہچ نہ گواہیت اے کپر ءُ زیداں
وشکیں الہان شانتلانی شت

کئے وفا کنت نوں تا سکے آپ ءَ
'آ' دل ءُ دوستی محرمانی شت

نوں سرا سوچوکیں لوار قہر انت
وشتبیں ساچان جمرانی شت

تیوگیں بازار ءَ نہ ئیت برمشے
مجلس ءُ چوگان سر شپانی شت

دراہ نہ بیت کسے پہ دم ءُ تائید
کہ دم ءِ تاگت عالمآنی شت

☆☆

واحد شوہاز دازنی

ہزار افسوز ءُ ارمان انت منا تئی بے وفائی ءَ
مئے نپاں واد پرہچ ئے گشئے تو چیروکائی ءَ

من وہدءِ کوہنیں کواساں، ترا پہ مکر چکاساں
کناں مرچی من درداگ تئی مہرءِ پدرائی ءَ

تو ہلک ءِ لاڑکیں دلبر، تو عشق ءِ پاکیں پیغمبر
کناں چو مشل ءِ نمرود ءَ تئی رکانی حدائی ءَ

تو چیچو ایمن ءُ وش ئے تو زلفاں سہرمان کش ئے
مناں نیستیں تشے گنج ءُ الکدار پہ دوائی ءَ

بچار پہ واحد ءَ یکیں اے دراہیں شہردلترکیں
ہزار افسوز وارت دنیا منی اے بے سمائی ءَ

☆☆

خلیل بدر۔ بحرین

دل ءِ درداں بکن درمان دوروچ انت کہ من بے ساراں
منا واستیگ مکن کسی کہ بلے من تئی چمداراں

شپاں دراجیں تئی ترانگ منا رانچیلعت تاہیرءَ
رواں مرچی چداں چہ دور غماں گرانیں من سرباراں

کپوتانی وڑا نالاں منا زہیراں تئی زرتگ
نگنداں پہ وتا راہے مدام نِنداں تئی راہچاراں

مبو دلگران منی سمل منارا ہچ میارے نیست
جل ءُ من اشکراں بریان ءُ وتی زندءَ چہیزاراں

خلیل ءِ نیک دعا گون انت نصیب ءَ تئی بہات وشی
شپ ءُ روچ نشتگ ءُ نالاں تئی یاتاں دل ءَ داراں

☆☆☆

شریف بیوس۔ بحرین

شما ربّ ءَ گیر کارے ءُ من لال ءِ ترانگایاں
منا کافرے مہ لیک ات من نماز ءِ وانگایاں

وتا شارءَ مانپوش ءَ منی دیم ءِ راہ گوزوکاں
مس شمارا گندگایاں مس شمارا زانگایاں

منی چماں ماہ ءُ استارا ے زمین ءَ ترگایاں
چو گلاب ءِ بل ءِ پیاچو انار ءِ دانگایاں

منا کئے نیاریت پجہ دنیا ءِ گنڈ گنڈاں
منا قرنے ءَ چہ گیش انت مس ہے زمانگایاں

منی کانٹیانی بدروک منی جند ءِ چم خمارات
مس پیسرا نزانتگ مس ہمیش انت زانگایاں

دوزہ بچار نصیب ءُ زندءَ شریف ءِ بیت انت
چو آرت ءِ کول ءِ پیا منا کاڑ چانگایاں

☆☆☆

بابا شوکت جلال رضوی

او منی ساء ِ بدل بیا مہر ءِ مسکیں میتگاں
بے ترا تاہیر نمیت انت چم تئی راہ ءَ بستگاں

شہد ءِ جاہ ءَ زہر دنت زہر ءِ جاہ ءَ شہد دنت
کاراں امروز ءِ بچارات پلاں دنت انت کشگاں

ماوَ انسان ءَ چے مئے بستار لرزیت برز ءِ آزمان
وہدے مہر نگ ساز کنت انت بے تواریں دیدگاں

نشتگ دیوان انت گل ءَ گوں مہر ءِ عشق ءُ کچراں
زاناں ارماناں کشیت ءُ ماندار یت واہگاں

تاں چراغ ءُ دوک کتگ من نئے کہ زرتگ ماہکان
شانک دنت انت پہ من بلکیں رژن ءِ جاڑیں دیدگاں

پہک ءَ شیدا و گنوک انت ہچ ءِ سا نیست شوکت ءَ
شر بچارے چو فقیرءَ پچی جان ءِ درنگاں

☆☆☆

انورلعل۔جیونی

آپ ءِ درنز ءَ، ارس ءِ پٹ ءَ تر نہ بیت انت تن گیا بے
واہگانی ہور گواریت وش نہ بیت انت دل تیا بے

کست ءَ کینگ، شیر ءَ بینگ ایرچان انت دیدگانی
زرد ءِ آدینک، ماہ پاتینک شنگ گران انت چم کتا بے

عقل ءِ صبر ءَ، عشق ءِ اشتاپ گورجنان انت واہگانی
ہوش سرانی گار بیان انت اے جہان ءِ تب شرا بے

کور ءِ جوا، آپ ءِ بو ءَ شنگ بیان انت بو دنانی
جان اش شنگ زلف اش دشنگ حالے کیت انت یک کتا بے

آ زرانی ماہکانی یات کاینت لڈگانی !!
کیٹی بڈے کوانیں کڈے مرچاں کپگ دل گرا بے

☆☆

طارق بسمل

درد بخش ءَ یا غم ءَ اندوہ منا
تئی رضا ہرچی بدئے مہو منا
انچو کہ دوست انت مناں اے ساہ وتی
دوست بۓ دلبر منی انچو منا
من چو مست ءَ مست باں گوں تئی غماں
گیر کیت وہدے گلیں سمو منا
باریں کدی دلبر وفاداری تئی
کنت چہ بازیں غماں آجو منا
من ہما روچ ءَ کہ نندا تئی کش ءَ
مست کنت تئی مہلبانی بو منا
من وتا بسمل پہ دوست ءَ ندر کت
من نزانت بیگواہ کنت آ چو منا

☆☆

اللہ بخش شناس

نئے ترا سد نئے ترا سما دنیاءِ
چ نیائے تو دم ءَ دنیاءِ
مردم مرچاں گنوک ءَ ابدالاں
چ نہ ینت انت آ غم ءَ دنیاءِ
لذتاں بازیں دل نہ ہچگ سیر
چ ندیتگ ما تماہ دنیاءِ
درکپعت سیل ءَ کاڑ تئی ہلک ءِ
پرچی درنیائے رم ءَ دنیاءِ
چ نداتگ ترا اے دنیا ءَ
کپگ ءَ رندءَ تو صباہ دنیاءِ

محب اللہ محبوبؔ

ساعتے دیما بیا بہ نند بارگ
دل ترا لوٹیت پہ وڑے چارگ
پہ وتی دیدار ءَ مکن دائم
اے وڑا دوست مارا دلوارگ
باریں پہ چیا پلیں کڈان ءَ
جمبراں دیریں یل کتہ گوارگ
بیا وتی محبوبؔ ءَ بدئے مہرے
دیریں شیدائیں پہ تو بیچارگ

☆☆

عبدالخالق ارمانؔ ۔ بالیچہ

درد ءِ کوارے بستہ غمے چادر ءَ کتگ
انچو اے زندگی ءِ من گلہ سرا کتگ
من ہم نشان باں چو غبار ءَ دل ءِ سرا
کست ءِ قبا زمانگ ءَ پمن گورا کتگ
یکیں دل ءِ ہزار طلب بنت ، کئے بزانت
زنڈیں ردے من وارتگ وفا گوں ترا کتگ
انچو منا مچار کہ اے دنیا غمگیں بیت
تئی دیدگاں گشئے منی باطن درا کتگ
من ہم گشاں کہ چش نہ انت گپ انکتہ
تو ہم بکش کہ زہر نیاں مسکرا کتگ
امروز ءِ سر د ءُ گرم ءِ حیال ءَ نہ کپتگاں
ارمانؔ من بس تہنا وتی آسرا کتگ

☆☆

مدیم مہر نودزی

کئی یات ءَ دل ءَ ماندارگائے
گمانی بیگہ ءَ سنگارگائے
کتگ جستے منا کاڑاں مروچی
شپاں دراجیں پہ کئے افارگائے
اے ھست ءُ نیستی ءُ آئی جتائی
مروچی دل تو چے چے مارگائے
نہ گواہیت بیل نہ گواہیت ہمسفر ہچ
کئی راہ ءَ مدامی چارگائے
تو گالاں موتک ءُ الہانیں قطارئے
چہ کئی درداں تو چو بیچارگائے
گوں بانوری دناں اتگک مدیمؔ لال
تو اینگو آنگو چے نوں چارگائے

☆☆

سیف اللہ غریبؔ ۔ پسنی

برے نیم چمی چارئے برے زلفاں سمارئے
سرا کش ئے دریگ ءَ منا بار بار چارئے
تئی میتگ ءِ جنکاں منا کشتگ دوشی انچو
منی شعراں وان ئے گریوئے منی گپاں زرد ءَ کارئے
نوں پہ نازے سر بگر تو منی ہلک ءَ بیا اٰں تو
دراہیں لوٹ پورہ کرتاں تئی تن کشیں ودارئے
تو اچک اچک ئے مرچاں ہے زند ءِ راہ ءُ دگاں
منی واہگانی بانور بکش عشق ءَ کئی تو گارئے
ہے ساعتاں کہ زند ءِ منا ہمسفر نہ کت تو
سیفؔ گار بوتگ راہاں تئی میتگ ءُ دیارءِ

ثاقب قمر۔ پیدارک

واہگ رمیزے دارے حسک بیت کدی پرشیت
بوئیگ بیت دل منی،زرد اوں انسریت
مئے ہلک ءَ عاشقی ءَ کیتیں بہارءِ موسم
پاتو گلاباں چلکنت ،باگاں چہ پل سرپیت
دست تنگاں من وَ الم، دل تنگ نہ اَنت جہان ءَ
منی پُشت ءَ انگتہ دگہ لوگے چراگ بلیت
سنگارگ ءَ آکیت آدینک ءِ دیما اوشتیت
زیبائی ءَ وَ انچوش آدینک ہم پرشیت
بروااں گپیت کمان ءَ چماں چہ تیر جنت!
منی زگریں حوناں زوریت وتی مہراں مشیت
شیر مچیں واہگاں منی کلمانٹ کنت انت آ
کنت انت وتا جنوزام منا سروزامی ءَ کشیت
آپ ءِ تہا تئی نام ءَ ہر روچ نبشتہ کنت انت
ریتا نہ انت انگت قمر درہیں جہان گشیت

انجم نثار۔ ڈگاری کہن

بے بہائے بہا مبات ئے تو
مئے غمانی تہا مبات ئے تو
دیما بے تچیں درا امروزءِ
ماہکانیں شپ مبات ئے تو
دہر ءِ سکی ترا مکنداتاں
چیر سرگوں غماں مبات ئے تو
نام بے سدی ءِ منا بس انت
پہ وت ئے بے وتا مبات ئے
ترند عادت ہما نیاں نو من
او، مجازیں ہما مبات ئے تو

طارق احمد آپسری

توبہ چہ تئی گپاں گناہگار کتگ دوست
تو داتگ غم ءَ رنجے بیمار کتگ دوست
پدگیریں تئی راہ ءِ وداریگیں ہمراہ ءِ
اے کار ءِ حدابند تو بیکار کتگ دوست
اچ من تو بے یال ئے تئی یاتاں نہ چتاں من
چوں چوں اے منی زند تو یادگار کتگ دوست
تو زرت دگہ دوستے ءَ نشت ئے دگہ ہلکے
من درد دل ءِ زرتگ دلدار کتگ دوست
مئے ہوش نہ شت تہنا ! تہنا نئے گنوکاں ما
سد طارق ءِ چیمیں تو بے سار کتگ دوست

☆☆

یونس واہگ

پل گوں تاکاں گردگا انت اے انچیں راہسراں
وہدے گندیت آ منارا شنگ دنت انت مہراں
کس نزانت ءَ کس نہ فہمیت کسی آ رنگ ءَ نہ جنت
سک دنت چاریت مارا گوں ملوریں دیدگاں
انچو ڈولداریں گشئے چو سہت ءَ سہر ءَ زیوراں
گوں وتی زیبداریں شوک ءَ ڈولداریں زانسراں
بیا نوں چکاساں وتی مہر ءَ وفا ءِ کسہاں
دل گشیت کے بہ پُچکاں نوک رنگیں گنبداں
زند وتی گوازینگ ات من پہ تئی شوہازگ ءَ
من تئی دید ءِ بدوکیں درد واریں شاعراں
بدنصیبی ایں منی واہگ کدی سرجم نباں
سرجنان انت چتو یونس گوں وتی اے واہگاں

شوکت شاہین

چاپ جنگ دوشی دلبراں پہ تو
من بُناں آس ءُ انگراں پہ تو
آگہیں چماں بند وتی مہ کج
ہر شپ ءِ پاساں زامراں پہ تو
چیر بدئے ڈیل ءَ بارگ ءُ برزین
کہربا رنگیں لاآل مراں پہ تو
نسپ منی دوشی دلجمی گوستگ
بے قراری ءَ رہسراں پہ تو
ماتئی شوکت بے دریں شاہین
ہر کسے زانت کہ شاعراں پہ تو

☆☆

عاصم صادق۔ پسنی

دردے ندات زندگی ءَ در پہ در کتگ
تہنا غم ءِ شراب دل ءِ ہمسفر کتگ
مسلہ ء علی گوں کافراں مردم گشنت بلے
دلبر بلے تو ہرچی کتگ باز شر کتگ
ویران مئے دیار بلے، سہتے سر بہ کش
اے درد ءُ زہیر ءِ ساز ءَ منی چے حشر کتگ
شہر ءَ چہ دور نداں ہمے زنگ ءَ تئی جناں
آ قدردان ءَ زرتگ منا بے قدر کتگ
عاصم من ترانگانی زریں موجاں گشتگاں
من درد داشتگ انت ماں دل ءَ صبر کتگ

☆☆

طاہر علی زاہد۔ پیدارک

زندگی انگت ہمائیں تئی وڑا
دل منی کیے دو جائیں تئی وڑا
پہ ترا نیتیں بدی باور بکن
اے منی نیت صفائیں تئی وڑا
طاہرے نام انت کہ شنگ ایں ہر گورا
دراہیں دنیاءِ دپائیں تئی وڑا
بندی ءَ گوں دیدگ ءِ ظاہر بئے
اے تئی عکسیں درائیں تئی وڑا
زاہدیں کہ گپ گپ ءَ زہر بیت
زہرے کت گندئے کہ آئیں تئی وڑا

وارث شفیع

کوپگاں شنگ وتی شار کتگ
تو وَ دلبر منارا گار کتگ
بلکن ءَ پہ منا بیائے دوست
عمرے ءَ پہ ترا وادار کتگ
داں کہ من، زندگاں نہ باں بے یال
چونیں کارے اڑئے او یار کتگ
پہ تئی وعدہ ءُ زبان ءَ گل
من ہماہاں تئی انتظار کتگ
تو ہما روچ ءَ اتکگ ئے زرد ءَ
گوں من گپ ءِ جنگ میار کتگ

بشیر بشارت

دل غم ءِ زیدانی سرا بال انت
دیر ءَ گستا کہ آ زباد مال انت
پہ تئی نندو نیادے ءَ بانک
مہتلاں باریں چنت منا سال انت
دل گشئے اولاک انت غم ءِ دائم
کئے گشیت ارواح چہ گل ءَ بال انت
پہ تئی شوہاز ءَ بچار مرچی
بیا تئی عاشق چچو بدحال انت
نوں مہ بو بیچاڑ تو بشارت کہ
پہ ترا ساہیل تئی سر ءِ شال انت

☆☆

نعیم واہگ۔نودز

زہیر وار چوں نباں گوں دل ءَ
گوزنت قرن انگت نہ بئے تو درا
کسی ترس ءَ ہجیر نیاراں دل ءَ
اگاں تو بیائے پہ مہر و وفا
منی بھت ہمراہ کہ جند ءِ نہ بیت
چے پیا بہ لیکاں ترا پہ وتا
کتگ دائما ذیل ءِ توصیف تئی
ہے یکیں دائم کتگ من گناہ
جہان ءِ اے کار انت کہ واہگ مدام
کعت یکے ءَ دوی ءَ گوں جتا

شریف شاکر۔کڈان

چاردہی ماہ ءِ متلب ءَ لوٹاں
درد ءِ پیوگاہ ءِ متلب ءَ لوٹاں
کس نہ کنت جستے مارا امروز ءَ
زندگی ساہ ءِ متلب ءَ لوٹاں
تو مناں برتہ لوگ ءَ واریگنگ
شیرگی ناہ ءِ متلب ءَ لوٹاں
ایر کتگ سر من پچی ءَ دائم
زمیں سرجاہ ءِ متلب ءَ لوٹاں
من شریف پاکیں چہ حدا وند ءَ
سہب ءَ بیگاہ ءِ متلب ءَ لوٹاں

☆☆

کریم تخی۔گوڑی

ترانگ ءَ یاتاں دل ءَ در نہ کناں
من ترا دوست ہمسفر نہ کناں
تیوگیں زندگی من دات ترا
قاصدے پتو من نپر نہ کناں
باندا بلکیں تئی زہیر دل ءَ
گیر کایاں من ھبر نہ کناں
تو کتگ مرداں گوں مئے گلہ
سنگتی گوں ترا دو بر نہ کناں
من ہما عاشقیں کریم دوستاں
عاشقاں گوں ترا کسر نہ کناں

ماجد شاد۔ پیشکان

بیا کہ کراراں نشتگاں
من زہیر واراں نشتگاں
سہتے بیا مئے چارگا
من بیقراراں نشتگاں
بے تو نباں ہجبر امل
ترانگ ہزاراں نشتگاں
زرد ءِ ہمک واہگ تباہ
من بے تواراں نشتگاں
تئی ڈک دپ ءَ مرگ ءِ وڑا
من مڑدواراں نشتگاں

☆☆

ابابکر راز۔ کنچتی

مہرانی یک مثالے پہ من رواں بدئے
وتی مہپرانی ٹالے پہ من رواں بدئے
چی انت تئی حال باریں گوں قاصد ءَ وتی
ندراں تو گپ ءُ گالے پہ من رواں بدئے
داں زندگاں مہ گیشیت گوں من جواب دوست
انچیں تو یک سوالے پہ من رواں بدئے
منی شاعری ءَ رنگ بے نوکیں درا بہ بیت
شہدیں وتی حیالے پہ من رواں بدئے
ابدال ءِ پیا مرچاں گردان انت راز تئی
پہ دردیں یک دمالے پہ من رواں بدئے

نثار احمد زہیر۔ ڈڈہِ دشت

چہ گل ءَ بیچاڑ ءُ زہیر واراں
دوری ءِ دوزہ ءَ گرفتاراں
شپ گشئے سال انت نہ بنت بانگواہ
کپتگ ءُ واراں من دراں ڈیہاں
بیا بدئے مارا مہلبیں سر گوات
آمڑ ءُ مزواک ءَ بجن پناں
دروشم ءُ گوناپ آ گل ءَ رپتگ
بے مراداں چہ پن ءُ مزواکاں
تو نثار زہیرئے بل سمل ءَ
درد ءُ اندوہاں بہہ مکنداتاں

☆☆

پیرل عزیز۔ ہوت آباد

چونیں موسے تلاہیں منا کس ھبر نہ کنت گوں
منا واہگے دل ءَ انت منا کس ھبر نہ کنت گوں
منی زندگی ءَ طالع من وت نزاناں چونیں
منا گپ ءِ گوں ما گلہ ایں منا کس ھبر نہ کنت گوں
منی ترو تابے انچیں منا ایوکی گون انت
درہیں دوستاں بے وفائیں منا کس ھبر نہ کنت گوں
وتی گوانک جناں من دوست ءَ بلّے ہچ دنت توارے
دپ ءِ گپ اوں بہائیں منا کس ھبر نہ کنت گوں
یکیں ہما عزیز ات دل تکیں ھمبل بے ات
آ چہ منا جتائیں منا کس ھبر نہ کنت گوں

میان استمانی لبزانک

پال ورلین

(1844ء تا 1896ء)

بلوچی رجانک :اعجاز ذاکر

پال ورلین ءِ نام سوت گشیں شاعری ءِ دنیا ءَ یک جوانیں ارزشتے داریت۔ آ اشارہ ءُ علامت سازیں تحریک ءِ (Symbolism) ءِ منوگرانی تہا ہوارانت۔ ورلین ۳۰ مارچ ۱۸۴۴ءَ ماں فرانس ءِ شہر مٹز (Metz) ءَ ودی بوت۔ چہ شاعری ءَ سرکپلیں مہر وودوستی آئی ءِ اندرءَ ماں درسانی ءَ سرکشگا اتنت۔ کالج ءِ زمانگ ءَ آئی ءِ گیشتریں وہد قہوہ جاہاں گوستگ کہ اودءَ مزن نامیں شاعر ءُ لبزانکارانی نندءُ پاد آگ بوتگ ات،آئی ءِ شاعرانی تہا ملارےMallerme اناتول فرانس ءُ رامبو ءِ نام اہم زانگ بنت۔

آئی ءِ اولی دپترPoems satae ۱۸۶۶ءَ چاپ ءُ شنگ بوت۔ ۱۸۷۰ءَ آئی ءِMathild Mante ءَ گوں آروس کرت، بلئے اے آروس یک ءُ دو سال ءَ دیمترا نہ جنزات۔ آرتھر رامبو ءِ دچار کپگ ءَ پد آئی ءَ یک انچیں عشق ے بندات کرت کہ ہے عشق ءِ سوب ءَ آئی ءَ وتی لوگ، جاہ وودوار یلہ داتنت ءُ ہمائی ءِ ہمبگ ءَ یک دراجیں سفرے ءَ رہادگ بوت۔ ہما زمانگ ءَ ہما لچہ کہ آئی ءَ نبشتگ انت،آئی ءِ دپترRomancs Sons Perales ءِ تہا ہوارانت کہ آئی ءِ لچہانی ہے دپتر ۱۸۷۴ءَ چاپ وشنگ بوتگ۔ یکروچے چہ زہرءَ آئی ءَ رامبو ءِ سرا فائر کرت ءُ ماں بندیجاہ ءَ قید کنگ بوت۔ قید وبند ءِ جاوراں آئی ءِ زند ءِ تہا نیکراہی ءِ روچ ءَ نک دات تہ چیزے سال ءَ آئی ءَ ماں انگلستان ءِ تہا فرانسیسی زبان ءِ درس دات ءُ پداماں فرانس ءَ واتر بوت۔

پدا ناگت ءَ بازیں دردودوراں آئی ءِ زند پرشت وپروش کرت۔ رامبو ءِ غم ءُ وتی یک عزیزیں شاگرد لوسین ءِ ناگتیں مرگ ءِ غم ءُ پدا چہ کلاں دوستریں مکھیں مات ءِ مرگ ءِ غم ءَ آ چہ ہوش ءُ سار ءَ برت۔ ءُ پدا آ شراب نوشی ءُ عیاشی ءِ زمین ءَ ایر بک ات۔ پدا آ ۱۸۹۶ءَ چہ ے دنیاءَ رخصت بوت۔

ورلین اشارہ ءُ علامت سازیں(Symbolism) تحریک ءِ بنگیجکار ءُ سروک انت،آئی ءِ شاعری سوت گشیں شاعری ءِ تہا الماس ءِ بستار ءَ داریت، چہ لبزانی توار ءَ آئی ءَ زیمر ءِ پُرکشیں تجربہ دیما آورتگ۔ آ قدرتی ندارگ ءُ کیفیات ءِ مارگ ءَ عکسانی تنکیں رنگاں رژنا ہیں نقشہانی سراسر بارکنت۔ مہر وودوستی،ایوکی ءُ ادبی ءِ نبشتا نک آئی ءِ شاعری ءِ تہا بنجاہی حیثیت ے دارنت۔

آئی ءِ لچہانی انگریزی رجانک ہے نبشتگیں کتاباں دست کپنت۔

Poems from Paul 'Werlaince Trans. by D.ereston(1928)

Poems Trans. by Grant and Apeher(1948)

selected Poems , Trans, C.F.Madntyere(1948)

آئی ءِ زند ءِ بابت ءَ نبشتگیں کتابVerlaince by Joanna Richardson(1971) لائق ءِ وانگ انت۔

☆☆

تبد گوات ءِ سوت

پال ورلین

ماں ساز ءِ سراں اُمیت ءِ پاہار
اتلگ نوں تبد گوات ءِ موسم
زرد ءِ ٹپ نوک بیان انت
شنگ انت ملوری ءِ چادر

مرگ ءِ داب ءَ زرد انت دروشم
ڈکیت ساہ چہ سہب ءِ برمش ءَ
گوستگیں روچ یات کاینت
بونیں دل سر ریچ بیت

درد ءِ پُشت ءَ غمانی پُرّ
گولیت چپ و چاگرد ءَ
پدا کپتگیں حسک ءُ شنگیں تاک
کنت حاک ءُ حاکشانی

☆☆☆

اردو ءَ رجانک: ضمیر احمد

ایوجینی ایوتوشینکو

1933ء

بلوچی رجانک: اعجاز ذاکر

ایوجینی ایوتوشینکو ۱۸ جولائی ۱۹۳۳ءَ ماں سوویت یونین ءِ سائبیریا ءِ شہر زیما (Zema) ءَ ودی بوتگ۔ آئی ءِ کسانی زیماءِ ماسکوءِ دمک ءَ بازاراں ورنائی ءِ یکسراں سربوت۔ Zima junction آئی ءِ نامداریں لچانت۔ آئی ءَ وانگ ءَ زانگ ماسکوءِ گورکی انسٹیٹیوٹ آف لٹریچر ءَ دربرت۔ اسٹالن ءِ حدامرز بوگا پد آئی ءِ ناموری ءَ شہرت چدو گیش وداں بوت ءَ آلبز نکار ءَ شاعرانی ہا ورناہانی تک ءِ سروک جوڑ بوت کہ لبزانک ءَ آرٹ ءِ حاترا آزاتی ءَ فکری لیکہانی وابگداراتنت۔ ہے پچی ءِ دائمی جہدانی ءَ آہانی میاں استمانی شہرت ءَ پاسداری ءَ سوویت یونین ءِ تہا آرٹ ءَ لبزانک ءِ سراسرکاری مہلکی ءِ پروش دیگا مزنیں سوب مندی یے حاصل کرت۔

ایوتوشینکو یک خطبہ وانو کیں ءَ بےترسیں سرو کے ات کہ آئی ءِ مزن مردی زوت جذب بیوک ءَ نامدار بوت۔ آئی ءِ لچہانی گوشدارگا ہمادیوان ءَ مراگش کہ ایرکنگ بنت آہانی گوشدار وک ہزارانی تہا شمار کنگ بنت۔ آئی ءَ شاعری ءِ تہالس زبان کارمرز کنگ، سادہی ءَ پُرکاری آئی ءِ شاعری ءِ بےمٹیں زیبائی ات۔ ہروچکیں بنکپ ءَ مشاہدہ ہم آئی ءِ فکری درانگاز ءِ سرامزنیں شاہگانی ءَ دسترسی ءِ ودی بوگ ءِ مانزمان اتنت۔

۱۹۶۳ءَ وہدے آئی ءَ وتی سرگوست پیرس ءَ چھاپ کرت تہ سوویت یونین ءِ سرکار چہ آئی ءَ دلگران بوت بلے ۱۹۶۶ءَ براتسک اسٹیشن نامیں شعری دپتر ءِ چھاپ بوگا پد آئی ءِ جاہ ءَ مقام ءِ گیش گیواری بوت۔

ایوتوشینکو ءَ کسانک ءَ ناول ہم نبیس اتگ۔ ۱۹۷۸ءَ آئی ءَ اداکاری بندات کرت۔ ۱۹۸۱ءَ آئی ءِ عکسانی یک دپترے Invisible Treads ءِ نام ءَ چھاپ بوتگ۔ آئی ءِ شعرانی انگریزی رجانک جہل ءِ چھاپیں کتابانی تہا دست کپنت۔

Yevtushenko-selected Poems (1961)

Editor: Robin Milner Gulland and Peter Levi,S.J

From Desire to Desire (1976)

Yev tushenko.The collected Poems(1952,1990,1991)

Editor: Albert C. Todd

Bratsk statiob and other new poems (1966)

ایوجینی ایوتوشینکو ءِ اے لچ ضمیر احمد ءِ میاں استمانی لچہانی دپتر ''خوبصورت نظموں کے ترجمے'' ءَ چہ بلوچی ءَ بدل کنگ بیتگ ☆

ہزام ءِ رنگ

ایوجینی ایوتوشینکو

پروش وار تگیں زندءِ وہدے اولی برا
گوں تر ادیم پہ دیم بوتگاں
تہ اولی برا ہے کہ گمان بوتگ منا
کہ ہچ نہ مٹگ منی دامن ءَ
چوشکہ سرکشتگیں سہب ءِ وڑا
تئی وتی رژن ءَ ہر نیم ءَ سرکش اتگ
ماں کورءِ تہا، جنگلانی تہاءَ جہلیں زرءَ
یک دگہ رنگ رنگیں جہانے دست کپتگ منا
ہما یکیں جہان کہ چہ آئی ءَ
من نہ بوتگاں آشناءَ انگت نیاں
من چہ ترس ءَ درھیناں
اے عجب دابیں سہب بلوکیں
اے پیش بنی ءِ نوک پہ نوکیں
بیچاڑیں عشق ءِ آس
سرجم ءَ شالا مکنت انت ہلاس
بلے من چہ ترس ءَ وتی باج بری ءَ نیاں
ہے ترس انت کہ عشق انت
من لوٹاں کہ ایشی ءِ ردوم بہ بیت
اگاں اچ من بوتگ ردوم کسی؟
من نگہباناں عشق ءِ
ءَ من سرپداں، وہدچچو گونڈءَ اشتاپی انت
سرکش ایت بیگاہ پدادوری ءِ
کہ اے ہزام ءِ رنگ
تہ ہچ جاہ ءَ گندے نمانیت پدا

اردو رجانک: ضمیر احمد

شپ گوں بالو آں

غلام حسین نظرآتی/بصیر قادر

من وتی آ ہگ ءِ حال نداتگ ات، من وہدے میتگ ءَ رس اتاں اودا سے کس نشتگ ات منی مات پاداتک اوشتات آئی ءَ وتی دست پہ منی امباز ءَ پچ کتاں، منا یکبرے پدا انچو سابوت کہ من ہماز ہگاں کہ چہ اسکول ءَ تتکگ ءُ مات ءِ دامن ءَ چیر بوگا اتکگاں۔

من وتی جند ءَ گوں جیڑات۔۔۔! تو مزن بوتگ ئے۔۔۔! بلے من کجا مزن بوتگاں۔۔۔ من ہچبر مزن نباں۔

من دروت ءُ درھبات گوں گہار ءُ برات ءَ کت پدا مادرست یکجا نشتیں مات ءِ چم منا راسک اتاں۔ ''تو چون ئے؟''

من تک ایر برتاں۔۔۔! تو بکش دوسال ءَ کجا بوتگ ئے، چے کتگ؟۔ ہچ نہ کتگ۔۔۔! دمبرتگ۔۔ من ہچ نہ گشت منی برات منی دیم پہ دیم نشتگ ات آئی ءِ لنٹ حسک حسک اتاں ءُ چم۔۔۔! گشئے یکے ءَ نیم داتگ ات۔ من آئی ءَ راجست کت۔

''چے کنگا ئے؟''

''ہچ نہ کناں۔۔۔!''

من گوں گہار ءَ گپ نہ کت بس حاموشی ءَ یکے دومی ءَ را چارت، تھت ءِ کش ءَ ہماز نکیں چراگ روک ات! ہچی بدل نہ بوتگ! دروازگ، درگیک، دیوال، ہما نپادانی کونہیں کٹپوش، ورد کاں وارتگیں کنٹ، ہچ چیز بدل نہ بوتگ۔ بس مات پیر ترانت، برات ءِ چم ترسینگ بوتگ انت ءُ گہار۔۔۔ پتر ءِ سرا گشئے چو ڈولداریں دستکے ءِ ڈول ءَ کپتگ ءُ دو کپ ات ءُ آئی ءِ بلوریں چم چراگ ءَ سک اتاں۔ چے بکشاں ہے کہ دوسال ءَ کجا بوتگوں چے کتگ؟ ہچ نہ کتگ۔۔۔! دمبرتگ۔۔۔!

تئی واستا چاہے اڈ کناں!

''اناں۔۔۔!

ہچی بدل نہ بوتگ، دروازگ، دیوال، درگیک، بان ءِ کنٹ، نپادانی کٹپوش ہرچی ہما ڈول انت انچو گشئے مئے دلانی اندر ءَ چیزے پروشگ ءُ ہورت ہورت کنگ بوتگ ات۔ مئے دلانی تہا چیزے پروشگ بوتگ۔

چراگ روک ات لہتیں مگسک ءُ بالو ءُ لیلک چراگ ءِ شیشگ ءِ سرا ہوز نڑ کپتگ اتاں۔

گہار ءِ پرشتگیں بالاد چو دتک ءِ ڈول ءَ تھت ءِ کشی پادوم ءَ کپتگ ات شپ میزان میزان ءَ روگا ات ءُ ما یکے دومی ءَ را گوں حاموشی ءَ چارگا اتیں۔۔۔!

فارسی ءَ چہ اردو: معین نظامی

سچکان راست

آزات لچہ / پابند لچہ / ردانگی لچہ / سوت / ہائیکو / ماہیا ءُ ایندگہ تہر

ماہ رنگ

ع ش تسیم دشتی
شوہاز: میر داد غالب

ماہ رنگ!
اے دہرءَ، عشق ءِ آدینک
سک چِل ءُ لیگارانت
بیا حانی ءِ، مہناز ءِ
سدو ءِ پاکیں ارساں
اے آدینک ءَ
ساپ ءُ پلگار کنیں
مہرے، وفایے، ودارے
کہ یے نوکیں
ابدمانیں دل ءِ جہلانکیاں
ایر گیجیں
مہر پہ سبزیں سگار
جہلا دنہ بیت
وفا، بے اعتباری ءِ
آس ءُ سچیت
ودار رھواریں شلنگ ءِ
منت نہ بیت
ماہ رنگ بیا!

شومیں سگارءَ، میر چاکر ءِ
گوادر ءِ لنچیں زرءَ
بیران کنیں
شاہ داد ءِ بے اعتباری ءَ
دو جہان ءَ
سوچان کنیں
کیا ءِ شلنگ ءَ
پہ بالی گراب ءِ حاترا
آنکاڑہ ءِ پٹ ءَ
ویل کنیں
ماہ رنگ!
اے دہرءَ، عشق ءِ آدینک
سک چِل ءُ لیگارانت
بیا حانی ءِ، مہناز ءِ
سدو ءِ پاکیں ارساں
اے آدینک ءَ
ساپ ءُ پلگار کنیں

☆☆☆☆☆

اسماعیل ممتاز

☆☆

بدل زند . . . . . بدل گند ٬سوگند بدل بیت

مہرءِ مہکمیں دستان دل لگوشت

گزل گزل بیت

شت انت جی ءُ جان ءِ روچ

چو ستگیں دستونک ءِ دوچ

دِرّتک انت چو بندیگ ءِ اولی ڈک ءَ

مہرءِ دو چانی سوچنیں تزک

پیلشتگیں ارواہ منی گچیت

زیکیں ترانگاں

پہاردل ءِ سمین بریجیت

گلیں زانگان

زڈگیں دل ءِ بےکچ ءُ کساسیں درد

من مدام تئی بلوریں ترانگان گوں چیردات

انچو نازرک منی دل انچو کہ تئی شیشگیں ترانگ

ہوُ کہ رژن شنگیت تاک کپتگیں سیدان تئی

ہموتنا وہدی پیراں سری لٹے ءِ ہاہوٹ بیاں من

☆☆☆

توپر چیادیوانگ ئے

محسن بالاچ

☆

توپر چیادیوانگ ئے
توپر چیادرستیں ہنریل داتگ انت
توپر چیامرچاں پمن آسیگ نہ ات

☆

پر چہ تئی دیدوک ءِ آس ءَ تم کتگ،
پر چہ تئی توون وشگانانی رم ءَ "پردیس" یے ءَ پندے جتگ
پر چہ ترا کہتاریں ترانانی زدءَ بے رم کتگ

☆

پر چہ منی کل ءِ کشی دیما گوزئے پہ بے گومی
پر چی مروچاں تو منا چارئے پدا بے چاڑ بئے
پر چی تو مرچاں بے سوب حیران بئے ہر بیگہ ءَ

☆

من ہماہاں کہ تئی پادانی برمشاں بستگ انت
من ہماہاں کہ تئی جیگ ءِ کلمبر سے تگ انت واب ءِ تہا
من ہماہاں ءُ ہما جاہ ءَ وداریگاں تئی
کہ پیسرا تو گوستگ ئے!

☆

تو بکش، حال ءَ بدئے، گپے بجن
تو ہما انگر نہ ات کہ بے ہواءَ روک ات ئے
تو ہما زہرین ءُ ترندیں، آس تبیں مردم نئے کہ
بے کماری رپتگ ئے!

☆

کس نزانت کہ تو بہاریں کاڑ! پر چہ بے وس ات
جند ءِ تہا
کس نزانت کہ عشق پر چہ موم ءِ آسن آپ کنت
کس نزانت کہ عشق پر چہ داگ داریت دامن ءَ
کس نزانت کہ کئے، کدی، چون زندءَ گوز رگندے
بجنت
کس نزانت کہ پہ کسے پر چا کسے دلوار بیت
چو کہ من انت

☆☆☆

مرگ ءَ پد۔۔۔عاقبت

شبیر مسافر۔قطر

کس جہان ءَ نہ نندیت پاگ نہ جنت
زندگ انت داں ادا گل ءُ شاد انت
مرگ ءَ واجہ وتی چہ بے یال انت
چچو میراث ءُ چچو آپ ءُ ڈگار
چچو ہنگام ءُ چچو مچ کتار
آ گوں دنیا ءَ وش لیب ءَ انت
گوں وتی یار ءُ دوست ءُ ہمرازاں
روچے گپے وتی دل ءَ سازاں
حالے شنگیت جہان حیران بیت
اے منی دور ءِ شاعر انت مرتہ
بیت جنازہ مسافر انت مرتہ
گوں وتا کس برت نکنت چیزے
بس ترا ٹکریں کفن گون انت
دراہ ادا پشت کپیت روئے تہنا
انچو تہنا ءُ کس نہ انت ہمراہ
نیکہ بالشت ءُ بوپ نئے سرجاہ
چچو بیمناک ءُ بے چراگیں قبر
سےءُ چار روچ ءَ موتک ءُ پریات انت
سےءُ چار روچ ءَ پرس ءُ آیات انت
چند روچ ءَ چے پد کناں بے یال
کس نزانت عاقبت چے پیا انت
کس جہان ءَ نہ نندیت پاگ نہ جنت

☆☆

لال ءَ وتی بانور کناں

نادل حیات

من وراں مہر ءِ چراگانی سر ءِ سوگند ءَ
تراکل ءِ بانور کناں
زند ءِ سوب ءُ لذتاں
غم ءِ سکیاں ترا
وش تہیں مہر ءُ واہگانی درا
زرد ءِ کوچگ ءَ من ترا
سبز ءُ وشحال کناں
شہر ءِ دشرنگ ءَ وتی لال کناں
بے یال نباں آشریں ساعت ءَ
داں اندیم نہ بیت
روچ ءِ درا
بیت ہزام ہرگورا
چنڈ نت وشبو میتگ ءَ
وشحال بیت مہر مئے دل ءَ
ساچان بیت گوں تمراں
سرگوپ سماریت ماپراں
نندان ماں پلیں کلہ ءَ
سرباں من مہر ءِ منزل ءَ
بانوری دناں نوشاں دل ءَ
سہوانت درد گوں غماں
لال ءَ وتی بانور کناں

☆☆

جتائی

اکبر رحیم۔نودز

ترمپ ترمپ ءَ شلنت ارس
تئی جتائی ءِ کہریں غم ءَ
آس دردانی روک انت گشئے
دل نزاناں چیا
مادنیں کشک ءُ راہ ءَ گسر بیتگاں
رنگراہاں رواناں
نزاناں کجا
ڈوک جناں رگوزاں
زہر کناں میتگ ءَ
من نزاناں چیا
حال بوت اے منی
تئی جتائی ءَ پد
تئی جتائی ءَ پد

☆☆☆

زندمانی

عارف وفامندی

یک غمے ءَ آجو بے
دگہ غمے سرا کپیت
اے چوئیں زندگانی یے
نیکہ بلیت نیکہ مریت

ترانگ

عبدالباقی واہگ

حیالاں سرباراں زندگی ءِ
گمانی بازار سمبھتگ
گلاب گارانت ءُ
داب گارانت
اے مہکجانی اے دلبرانی
تئی یات کاینت بے حساب ءَ
نزاناں باریں کہ چے بہ لکھاں
تو جنت ءِ واہگانی پل ئے
تو حور ءُ پریانی دروشمائے
من حیر کشان ءُ مہر پنڈاں
کدین کائے کدین کائے
ترا بگنداں ترا بچاراں
تئی نندو نیادانت گوں وشنیا تکاں
تو دوستی ءِ راہ گار کرتگ
عذاب ءِ منگیر پہ باقی ءَ چولرزگانت
چو جنزگانت جدائی ءَ تئی ءُ ترانگانی
تئی ترانگانی تئی ترانگانی

☆☆

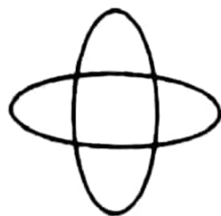
شپ بانک ءِ بیکانی تہہ ءِ شنگ اتگ وشبو

☆

اکبر علی گوہر۔ جیونی

روز رد ءِ برانز
ماہ ءِ انارکانی سراانت
روچ پل ءِ پن سارتی ءِ امبازاں
ملورانت
ماہ ماہل ءِ گبانی سرا عکسے شوہازانت
من لچہ ءِ ساچان ءَ
شپ ءُ شتبو ءِ دیما
حیران ءُ اکبہاں
ہے مہر ءِ نوان ءَ
شپ گواریت
اجکیں شتبو ءِ پلانی رُدانت بو
جانشودیں انچو گوات گشئے چو کہ منی "روح"
شپ بانک ءِ بیکانی تہہ ءِ شنگ اتگ وشبو

☆☆

دل کش

مومن فراز۔ پسنی

مہرانی تیاب ءُ زر ءِ موسم دل ءَ تاہیر نہ دنت
گل ءُ بے گمانی ءَ چہ
ماہکانی بیچاڑانت چو تہار ماہیں شپ ءَ
پہ سبا ہے تلوسیت
بام ءِ تنگیں دیدار ءُ رولہ ءِ زردی ءَ چہ
مہر ءِ استار برمش دنت زندمانی ءَ
دل چو بندیں پل ءَ سرپیت ءُ گیمریت
روچ ءِ بے حاجتی دل ءَ سوچیت
کلمانٹیں واہگ پدا بے سوری ءَ سمبھیت
دل چو موسی پل ءِ وڑا گُبر کشیت
عہد ءِ کلمانٹیں مہر شنگ بنت
دل چونوک سوریں جنوزام ءَ ودار گیگ بیت
کددو بر بانوری بشانگ سمبھیت
تیاب ءَ چہ چیہا لے چست بہ بیت
زر ءِ موسم دل ءَ تاہیر بہ دنت

☆☆

احمد علی عادلؔ

عشق ءِ متلب ءَ داراں گوں
لِکھاں کاگدے حوناں گوں

کدہ کدہ ءِ چکا انت
بربادی منی پکا انت
مستاں دیدگ ءِ کیفاں گوں

درد ءِ میتگ ءَ جہلاد ئے
پمن سکگ ءَ برباد ئے
درد ءِ ہنی ایں پاداں گوں

سوگات ندات عشق ءَ تئی
رندا کپتگاں حسک ءَ تئی
دزگر بیا مناں گیراں گوں

حسن ءِ جلوہے پدر کن
تہنا یکبرے واتر کن
مرچی ہنی ایں دستاں گوں

بیا پہ عادلؔ ءَ اومانے
مرچی تو بکن ارمانے
بیا تئی ستکگاں یاتاں گوں

☆☆

ستاہ

جمیلؔ یوسف

نہ کرزاں مہکج ءِ پادینکاں پاد ءِ
مباتاں پہ تئی لاس ءَ جوکاں
ءَ دست ءِ سنگہ ءَ ٹاسین ءَ جیگ ءِ
مباتاں پہ تئی باڑیگاں گوش ءِ
مباتاں چندنیں جیگ ءَ تئی من
نہ کرزاں دست ءِ مندریک ءَ ترپوکیں
تئی بالاد ءَ مہکانیں نہ کرزاں
مباتاں کلکشیں گیوار ءَ لال ءِ
گشئے کیدچاردہی ماہے کہ درپشیت
تئی ٹاسین ءِ تاکاں شمشوکیزاں
منی تو ساہ ءَ ارواہ ءِ جان ئے
مناں بے تو نہ بیت الم توزانئے
تئی بچکنداں لنٹ ءِ نرمکیناں
جمیلؔ ءَ وپتکیں واب ءَ گڑیناں

☆☆

تکر

آصف زہیرؔ

نشتگ ءَ گریواں لال ءِ ہنکین ءَ
کپتگاں درد ءِ من لچ و مین ءَ
تئی جتائی ءَ او منی نیل
شہد بدتاں مثل ءِ ماجین ءَ

پیڑ گاہ ءِ پونز

ارشاد عاقلؔ ۔ مند

من یک دارے آں
منی کارسچگ
من یک درچکے آں
منی کارانت تاک ءَ برکنگ
بہا بیگ
من جنین زہگے آں
من لوگ ءِ پونز ءِ بیرک برزداشتگ
تواوں منی پونز ءِ بیرک ءَ
عزت ءِ دیوال ءِ سرا ہل!

☆☆

تکر

الٰہی بخش ساجدؔ ۔ ہوچات

حیال ءِ تن ءَ دل ءِ درد ءُ غم ہما پیاں
تو پمن ہچ نہ گریتگ تئی چم ہما پیاں

تئی اے داتگیں درد ءَ غمانی تاثیر انت
نہ کنت کار منا ہچ دم ہما پیاں

☆☆

بے وسیں راج

شاکر شاد۔ پیدارک

کشیت روچ ءَ شپ ءِ تہنا ہیں غم امیت

کشیت برات ءَ پہ سیم وزر

ادا امروز کشیت راج ءَ شدءِ لاپ ءَ

ادا سردار گو جنت رسکیں گو نگاں

پلنت زردانی تاہیراں

کشنت اے بزگ ءُ واراں

کشنت طفلیں اے زہگاناں

پہ امیت ءُ ہے اوست ءَ

منی راج ءِ یلیں ورناہ

چہ من حق ءَ مہ لوٹنت انت

دیان انت پوڈر ءُ تریاک

کنان انت ہستی ءَ بُنمال

سچان انت غیرت ءِ دزمال

اداکس ءَ سمانیست انت منی راج ءِ کجام حال انت

☆☆

ٹکر

منظور رند۔ ناصر آباد

کوہگر ءَ اپسیں گور دلارامیں

ماکیل ءَ سرشودیں گہارانیں

دیوان ہنگامیں برات گہارانی

وش کوش ءِ ڈن ءَ دل منی مانیں

شہید انور جان ءِ یات ءَ

بشیر جوہر زیارتی

وابی ات چم ءِ بے گمان ءَ شت

مارا یل دات انور جان ءَ شت

دشت ءِ ویرانیں کچر یل داتنت

ہمسر ءُ ہمراہ نیم گور یل داتنت

تئی حیال پلیں مئے گمان ءَ شت

چہ تئی مرگ ءَ درچک ءُ دار پرسیگ

مستریں برات ءُ تئی گہار پرسیگ

مات ءَ توریت کہ بے نشان ءَ شت

چم چوں ارسیگ نہ بنت راج ءِ

زردچوں تمیگ نہ بنت راج ءِ

راج یل دات اے نوجوان ءَ شت

زار ءُ موتکیگ ئے ئے چیا بشیر جوہر

آتئی ہمراہ نوں نہ بیت ہجبر

جنتی حوراں گوں تران ءَ شت

☆☆

سرگیں بیگاہ

امان اللہ نعمت۔ ہوت آباد

دل منی بند انت پہ تئی دیدار ءَ

ماہیں بالاد ءِ مہلیں سنگار ءَ

رنگی ایں شار ءِ نینگ ءُ نکاں

کلکشان رنگ ءُ سپاہیں گیوار ءَ

بیا بکن گوں من دوستی ءِ نیادے

کوہنیں تازہ بیت نوبت ءِ یادے

گل! گوزیت بلے سرگیں بیگاہ

پہ عجب رنگ ءُ دل تب ءُ شادے

بید ءَ تو سہتے دل نہ کنت تاگت

مہر و دوستی ءِ محکمیں جنت

دائما نشتگ رہسراں چاریت

بیا پہ تئی نیادے ءَ زریت نعمت

☆☆

ٹکر

بشیر مسافر

غمانی جلگہیں زر ءَ منارا بیا ءُ در کن

وتی خماریں دیدگاں دمانت پہ من گور بکن

دل ءَ راسدک بکن وتی منی اوداہیں دلبرک

گوں رب ءَ دعائیں اے منی تئی کاراں شر بکن

پلانی پیژگاہ ءِ ھوا

''مارا چمشانکی نمدیانی ودار انت ءُ مئے جہد ہے بیت کہ اے بہرءَ ہما کاگد ہوار کنگ بہ بنت کہ آہانی تہا تبصرہ ءُ چمشانک ءِ میل گیشتر بہ بیت۔ پمیشکہ چمشانک وشاتک کنگ بنت، بلے اگاں ہچ مہ گواہیت گڑا مہر مستریں'' سکین '' انت''۔

☆ دیدگیں سعید ءُ رفیق ________ سلامت بات ات!

بازیں مدتے ءَ رابطہ نہ بوگ ءِ سبب بازیں دزگٹی ءُ پدا جان کوڈائی بوتگ۔ باز رنداں حیال کناں کہ پچیو وفاداراتشا کہ ہر وہد گوں لبزانک ءُ زبان ءَ ءُ گوں وتی ازم ءَ کمٹمنٹ بر جاہ داشتگ ءُ پچیو نزور ءُ نابودیں ما کہ مئے تب ءُ مئے جہد ءُ کوشش موسانی باہوٹ انت۔ دعا انت کہ گوں ماتیں زبان ءُ لبزانک ءَ ءُ پدا گوں وتی ازم ءُ ذہنی یکسوئی تاں ابد بہ مانات ءُ مئے ڈولیں پشت کپتگینانی واستا جاہ جنگ ءُ وتی ذمہ واریانی پیلہ کنگ ءِ بنیاد ے جوڑ بات۔

چمگ ءِ دروشم جمالیاتی حوالہ ءَ ءُ ساچشتانی معیاری بوگ ءِ حوالہ ءَ، دوئیناں وتی بنداتی عمر ءِ نسبت ءَ گیشتر زیبناک ءُ گران سگینی ءِ نیمگا جنزان انت۔ کمپوزنگ ءُ پروف ریڈنگ ءِ ہر ردی یے ءِ بارواگپ مارا جنگی بوتگ، آ شما زوت مارا تگ ءُ دور کرتگ انت۔ سدکاں کہ زمانگ ءِ ہروڑیں سکی ءُ سوری اڑ و جنجال، وسائل ءِ نہ بوگ، زہر آ چیں مواد شمئے مہر ءُ جہدانی سفر ءِ دیما ندارنت کہ شمئے نیت پاک انت ءُ اراد گ محکم۔ ماگوں وتی دود لگیں تب ءُ نزوریں کوپگاں شمئے ہمراہیں۔ اللہ ءِ میارات۔ (شمئے سنگت۔ انور جمعہ بلوچ۔ اور ماڑہ)

☆ شونکار رفیق عاجز/سعید صدف ________ نیکیں سلام!

منی حیال ءَ سئے ماہی چمگ یک تچوکیں چمگ یے اگاں دیمترا شونز مہ بندیت۔ مئے دل ہم کشیت کہ چمگ ءِ سارتیں آپاں چہ یک کدے کیلیں بزیراں ءُ لہڑیں دلار ءَ سارت بہ تریناں بلے کست ءُ کینگانی آس ہرگورا کپتگ ءُ توامیں گلزمین سگک۔ مئے باگیں پنجگور ءِ ندکار ءُ شاعراں کس بئے نہ کنت کہ پنجگور ءِ شاعر، شاعر نیاں۔ گشنت ''ہر مرگ بال ءِ وت''۔ ہر کس یک پگر ے ءِ واہند انت ءُ یک حیالے داریت، پنچیں لنکک برابر نہ انت۔ دراہیں شاعرانی حیال کہ یک بہ بنت گڑا تہنا یکے شعر بکشیت بس انت۔ پنجگور ءِ شاعری اے اید گہ علاقہانی شاعری ءَ چہ کمتر نہ انت بلے مارا پنجگور ءِ نام پرانت کہ کسی چم ودلاں نیایاں، بایدانت کہ اے وڑ کنگ مہ بیت دراہ پہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءَ وتی بورتاچی ءَ کنگا انت۔ (شمئے کاروان ءِ ہمسفر ذاکر ظہیر۔ پنجگور)

☆ عاجزیں شونکار چمگ!

سالتاک ۲۰۰۱ گوں سنگرتگیں ءُ شیشگیں سارتیں آپاں دستانی دل ءَ انت، گٹ گٹ ءَ دل پہ ایرکنگا نہ منیت ہما شراب ءُ شیر ءِ لذت کہ امروز ءَ حیالانی جنت ءَ سیل ءَ بارت۔ بزہ ءَ چوشیشگ ءَ ساپ بلے کش ءِ راہ ءَ پدا انگت کے لردی گندگا کیت۔ انچو کہ ۱۳۳ ءُ ۱۳۵ اقدم ءَ رند بچارئے یکیں ناہ ءِ چنڈ دوتکس ءِ دپ ءَ انت۔ اے زانگ نہ بیت کہ ہے ناہ ءِ چنڈ میر انور بلوچ ئیگ انت یا شکور زاہد ئیگ انت۔ بازیں جاہاں شونز ءَ بستگ ماہیگانی دیم گندگ نہ بنت، شما ہے شونز ءُ کچرہ ہم درنہ کتگ انت ءُ پداتا سے آپ چمگ ءِ پہ چل کلدار کنگا مئے وڈیں تنیگاں ہوشامی کشیت۔ دوست شمئے ہم گناہ نہ انت پہ ٹوہیں چمگ ءِ دروپگا بازیں بردءُ تو گے ءِ زلورت بیت۔

تہمبل تہمبل ءَ سپائی بکن ات چومہ بیت کہ زوت ہے چمگ شونز بہ بندیت ءُ پہ پٹے آپ ءَ بہ تلوساں۔ چمگ ءِ تہا بازیں شور ءُ تگلم منا بے کساس دوست بوت انت شمے منت واراں کہ منا ہم کنارے ءَ نندگ ءُ گٹے آپ ورگ ءِ موہ دات۔ امیت انت دیمترا چمگ ءِ تہا گیشیں ہڑ ءُ کامپول دور نہ دئیت، گیشتر جہد کن ات ءُ چمگ ءِ ہر کش ءُ گورا رنگ رنگیں ءُ ڈولداریں وشبوئیں پلاں گوں بہارگاہ کن ات۔ امیت انت نابزانت ءِ بے سریں گپاں دل ءَ نیارئے ءُ ہرچ وڑیں ردیاں پہل کن ات۔ (چمگ ءِ تنیگ نعمت اکرم۔ کراچی)

☆ سنگت سعید صدف ءُ رفیق عاجز ________ دائم شات وگل بات ات!

سلام ءُ دعا ءَ چہ رند، چمگ اتک مارا سربوت۔ سرتاک ءِ عکس جاوید حیات ءِ کش اتگیں دلکش ات، اے یک ہمناکیں ندار گے پیشدارگا

ات ۔منیر مومن ءِ نظم ''بستار ءِ باندات'' ءُ میر عمر میر ءِ غزل ءِ سرا شرگداری جوان اتنت ۔منیر ءُ میر مئے باندات ءِ بلوچی شاعری ءِ آدینک انت ,بلکیں بلوچی شاعری وتی عکس ءَ ہمے ہیمیں جوان لبز یں شاعرانی تہا پدر کنت ۔آزمانکانی تہا صباد شتیاری ءُ خالد ارس ءِ پتائی ءُ راز شرا تاں بلے بایدانت آزمانک انچیں رنگے ءَ دیما بئیت کہ آئی ءِ وانگ پد مردم ءَ را کے فکر کنگا مجبور بکنت ۔امیت انت کہ دیمترا ولجہ وتی جہداں برجاہ دار انت ءُ شر ءُ گہتر یں آزمانک نبشتہ کنت ۔غزل ءِ بہر ءَ محمد حسین عنقا ،مراد اوارانی ،غوث بخش صابر ،استاد عبدالمجید گوادری ءُ نور خان بزنجو وتی مٹ وت اتنت ۔البت مراد اوارانی ءِ بدل ءَ راد اوارانی نبشتہ کنگ بوتگ ات ۔حاص میر عمر میر ءِ غزل دل ءَ چنڈک دیوک ات ۔سچکان راست ءِ توکا ملا فاضل ءَ دین محمد دیوک ءِ شعر ءِ پسہ انچش داتگ ات چشکہ امریکہ ءَ ورلڈ ٹریڈ سنٹر ءِ سرا ارش ءِ پسہ افغانستان ءَ راداتگ ءُ انگت دیگا انت ۔ولجہ مبارک قاضی ءِ سرا Extrovert ءِ شوہاز ءِ لکھگ ءَ مجیب مجاہد ءَ بلاہیں جہدے ءُ بلاہیں فکر وحیالے کار مرد کتگ ۔(تئ کستر ۔مجید میار ۔اوماڑہ)

☆ چمگ ءِ دوستیں براہندگاں رفیق عاجز ءُ سعید صدف ______ سلامت بات ات!

چیزے گپ کہ منی ذہن ءَ اتکگ من ءِ گوں وتی نابزانتی ءَ گوں بیان کناں ۔سرتاک ءِ عکس جاوید حیات وتی ازم ءِ برکت ءَ بازوش ءُ دلچسپ جوڑ کتگ ۔شونگال ءِ تہا شونکار ءَ ولجہ ءِ ازم ءِ ہچ تو سیپ ءُ ستا نہ کنگا بازردی کتگ ۔بایدانت کہ یک عکس کارے کہ وتی ازم ءِ درانگازی ءَ کنت ،آمردمانی دیما سہرا بہ بیت دانکہ مردم اے بابت ءَ گپے جت بکناں ۔مست توکلی ءِ شعر رحمٰن مراد ءَ اے آرداد ءِ نبشتانک باز جوان اتنت ۔نوکبا ہندیں وانوکانی ذہن ءِ شاہگان ءُ پراہ کنگ ادبی چست وایرانی سرا انت ۔آزمانک علامتی رنگ انت ۔یونس حسین ءِ آزمانک آ مردمے ءِ شوہاز ءَ انت کہ آئی ءِ کسہ ءَ گوش بداریت ۔گوہرا قبال بالی ءِ آزمانک ہے شون ءَ دنت کہ انگریز بزاں درامد ملک ءِ توکا آبادانت آ کم کم ءَ مئے درستیں زلور تاں بہازورنت ءُ گڈ سرا مئے جند ءَ چہ ملک ءَ در کنت وت آباد بنت ۔حدا بکنت چمگ سئے ماہی ءَ چہ ماہتا کے بہ بیت ، دیمروی بکنت ۔(شمئے نیکیں واہگانی رہچار ۔ماجد زہیر ۔شاہی تمپ)

☆ پلیں شونکار چمگ ______ سلامت بات ات!

اے وہدی چمگ منی کراایرانت ۔چمگ ءِ اولی تاک انت کہ من وتگ ۔بلوچی زبان ءِ دیمروی ءِ حاترا من امیت داراں کہ شما دیمترا چمگ ءَ جوان تر کن ات ۔عباس علی زیبی ءِ انٹرویو ءُ رحمٰن مراد ءِ نبشتانک باز جوان اتنت ۔آزمانکانی گچین باز جوان ات بلے شعرانی گچین وش نہ ات امیت انت کہ دیمترا جوان بیت ۔اے تاک ءِ توکا لہتیں جاگہ ءَ پرنٹنگ شر نہ بوتگ انچوشکہ جاوید حیات ءِ آزمانک ءَ دگہ لہتیں جاگہ انت ، وانگ نہ بنت اے چیزانی حیال ءَ بکن ات ۔ایشی ءَ ابید ہم من چمگ ءَ را بلوچی ءِ شرتریں تاکانی تہا شمار کناں ۔(کستر منیر بدر)

☆ گہیں شونکار رفیق عاجز ءُ سعید صدف ______ مدام شات ءُ گل بات ات!

اپریل داں جون ءِ تاک دست کپت ،من نزانتکارا ایشی ءِ چے ستا ءَ بکناں؟ سرتاک ءِ ٹائٹل جاوید حیات ءَ گوں مزنیں حب ءُ واہگ ءَ کش اتگ ۔ماں سچکان ءَ اے آرداد ءُ رحمٰن مراد ءَ شر حیال کتگ ۔آدینک ءَ عباس علی زیبی ءَ شمئے ہر جست ءِ پسو پہ زانتکاری ءُ سرپدی داتگ ۔ماولجہ ءِ بازمنت واریں کہ چہ آئی ءِ گپاں ماباز سک اتگ ۔آزمانکانی تہا انور جمعہ ،جاوید حیات ءِ آزمانک میاں استمانی بہر ءِ توکا اے آرداد ءِ رجانک کرتگیں شادمانیں لاش ،زرءُ آدمی ذات ،شاعری بہر ءَ عباس علی زیبی ،ظفر اکبر ءُ رفیق عاجز منا باز دوست بوتنت ۔آدگہ شاعرانی شعر ہم باز جوان اتنت ۔لہتیں ولجہ ءَ جولائی ءِ بلوچی ءِ توکا چمگ ءَ را شر نہ گشتگ ات ،منی گوں واجہاں دزبندی انت کہ آمئے جہد کاراں دلبڈی بدینت اگاں ناں گڑا دت بیائیت ءُ وتی زانت ءَ بہ چکاس انت ۔(کستر ،مجید ساجد ۔اورماڑہ)

☆ ولجہ سعید صدف ءُ رفیق عاجز ______ مدام شاد بات ات!

جولائی داں ستمبر ءِ تاک وتنت باز جوان ات ۔منیر مومن ءِ نظم ءُ میر عمر میر ءِ غزل ءِ سرا نگدی دیوان ءِ حال شنگ کت ءُ غنی پرواز ،پیرل

شے تگری ءُ مجیب مجاہد ءِ نگدی نبشتا نک چھاپ کنت ۔ پہ دانوکاں شمئے اے جہد ستا کرزیت ۔ گوادر ءُ مبارک قاضی ءِ شرپ ءُ بوکیں دیوان ءُ چے
اے ھبر پدر بیت کہ مادرستیں بلوچ مردگ پرست نہ انت، وتی زندگینانی عزت ءُ شرپ ءُ ہم زانیں ۔ منیر ءُ میر ءِ ہمیں شاعر مئے زبان ءُ بازکم پیدا
کرتگ اے مزنیں ازمکارانت کہ وتی لبزان ءُ مزنیں بستارے، معنا ءُ شیرکنیں زبان دینت ءُ دشیں داب ءُ بیان کنعت ۔ مبارک قاضی ءِ نام ءُ
شاعرانی ءُ مجیب مجاہد، اے آرداد، غلام جان نواب، رفیق عادل ءُ واحد عابد ءِ نبشتانک نیکیں جہدانت ۔ تاک ءِ مزنیں شری ہمیش انت کہ ایشی ءِ تہا
ریا رونیست، چرے چمگ ءُ ہر کس وتی ہوشام ءُ پروشت کنت ۔ چمگ ءُ بازکم مدت ءُ بلوچی ادب ءِ تہا وتی یک بستارے جوڑ کرتگ ۔ (شمئے حیرءِ
لوٹوک ۔ صادق جان ڈگارزئی ۔ کراچی)

☆ مہروانیں استاد واجہ سعید صدف ________ ہرو ہد وشیانی منگیر اں بات ئے!

پہ دپ ءُ جنگانی ھبروش انت / مرد ہما انت کہ پسہ ءِ بیا انت

متلب ایش کہ پہ دپ ءِ ھبراں ہر کس کوہ پروشیت بلے پہ عمل کنگا یک کرودے ہم پروشگ گران انت ۔ چمگ ءِ نوکیں تاک سک
زیبدار انت ۔ سرتاک ءِ سرا یک مردگے چراگے گون بے ءُ قبرستان ءُ چکر جنگا انت، اے باز جوانیں عکس یے ۔ واجہ منیر مومن ءِ بستار ءِ باندات ءُ
میر عمر میر ءِ غزل ءِ سرا انگد بازستاہ ءِ لائق انت ۔ صبا دشتیاری ءِ آزمانک پتائی لاجواب ات ۔ قاضی ءِ نام ءُ نبشتانک ءُ اسحاق خاموش ءِ غزل بے
مثال انت ۔ (کستر ۔ حمل امین ۔ تو گی)

☆ واجہیں شونکار عاجز ________ وش ءُ جوڑ بات ئے!

انچو گشنت جہد ءِ نام سوب مندی انت بزاں شمئے جہدانی برورد چمگ منی دیما انت بلے یک گپے منا اپسوز بیت کہ تنی وہدی کلگ
کلانچ ءِ چمگ ءُ رانمائندہ نیست ۔ ہے سبب ءُ مار اچمگ پہ وہد دست نہ کپیت ۔ منا یک گلگے است کہ چد و پیسر باز کاگد و کراچ دیم داتگ بلے شما
یلے ہم چھاپ نہ کتگ، باریں شمارا نہ رس اتگ انت؟ اگس رس اتگ انت گڑا منا دلپروش مکن ات پرچا کہ تو وت معلوم ئے کہ لفافہ ءِ قیمت
۵ کلدار انت مئے غریبی گار بیت ۔ دل انگت گشیت پہ چمگ ءُ چیزے راہ بدئے ۔ (شمئے کستر ۔ عین اللہ راہی ۔ بلیدہ کلانچ)

سالتاک ۲۰۰۲ ءُ

☆ علامت چی یے؟ اے بنکپ ءِ سرا منیر مومن ءُ مجیب مجاہد ءِ درمیان ءُ **گپ و تران**

☆ نامداریں گشندہ ءُ سازندہ استاد عبدالستار ءِ **گندو نند**

☆ سید ہاشمی ءِ نبشتگیں ناول **ناز لک** ءُ بوان ات ۔ (ادارہ)

مستاگ

بلوچی، اردو، انگریزی کتاب، درخواست ءُ کاگد ءُ ابید ہر وڑیں
کمپوزنگ ءِ کارگوں جوانی ءُ کنگ بنت ۔
آتراپ کمپوزنگ کارجاہ اقبال مارکیٹ تربت

مرادبات

چمگ ءِ کوئٹہ ءِ جہگیر علی گوہر ءُ بلوچستان یونیورسٹی ءُ چہ ایم اے
بلوچی ءِ اولی سال ءِ چکاس ءُ اول کلاس اول پوزیشن گپتگ ۔ ادارہ
چمگ وشیانی اے ساعت ءُ واجہ ءُ را مرادبات دنت ۔

شے شولان

حمل ءِ جیہند ءِ شعر

شمبے روچ ءُ وہدءِ بیگاہ ءِ آخر ءَ
حمل ءِ جیہند گوں وتی جانشواں در ءَ
کج ات ئے آچار ماں ہما نیل بومیں زِر ءَ
نیت ءِ سیل ءَ ماں عمان ءِ کرّ ءُ گوْر ءَ
برتگ ات شاگ ءَ داں ہما خاشی کشور ءَ
نزّ ءِ بمباسہ برتگ ات دنگیں مرد ور ءَ
انچو شاہین ءَ آرتگ ات نکسیں سوجر ءَ
چار گرّاب ءَ گوں مُرگی چرّوکیں پر ءَ
ڈیک ئے دات شیر ءَ گوا، پرنگی ءِ منور ءَ
شاگ ئے ماں انگرّاں پچّگ شومیں کافر ءَ
پرتگالی ئیں ہما بے گہارءُ بے مادر ءَ
نیست ات دگہ راہے غیر چہ نیل بومیں زر ءَ
چُست ءُ اشتاپ ءَ گشت پرنگی ءِ افسر ءَ
توار کتہ انگریزاں ءُ پرنگانی مستر ءَ
ایوک ءُ تہنا اتلگئے گرانیں جمبر ءَ
مشکلیں اے رند ءَ روگ تئی عیشیں سر ءَ
غیر چہ مرگ ءَ ھاتر ءَ جم دار امبر ءَ
یا قبول کن یا بیا مئے گپانی سر ءَ
چو جواب گردینتگ مزن نامیں مہتر ءَ
حمل ءِ جیہند گوں لانک ءِ الماسیں زہبر ءَ
گشت ئے گوں بد دینیں ھراب کاریں ناشر ءَ
گپ تئی چی انت چہ نبولی ءِ ھاتر ءَ
یا وت اش سازئے یا یکے ءَ دیم داتگ ترا
زیت بکن گپاں کہ ماں کتگ گوارشت جمبر ءَ
جواب پدا تریتگ چو پرنگانی افسر ءَ
گپ منی ایش انت کہ گشاں ئے مس زاہر ءَ
تو بل بلوچانی مذہب ءُ کارانی سر ءَ
بل تو شاگ ءَ ءُ بیا مئے شاہی منور ءَ
عیش ءُ نوشانی جاگہ ءَ نادینیں ترا
دوست بکن یکے چہ مئے پرنگانی مندر ءَ
شر سر ءُ بے عیبیں جنک بازانت مئے گوْر ءَ
تو گچین ہرچی کہ گرّا دوست بیتیں ترا
ما تہم کشئیں چہ تئی بے راہیں سر ءَ
چو جواب گردینتگ ہما شیر نیمیں نر ءَ
حمل ءِ جیہند گشتگ ات انچو زاہر ءَ
مذہب ات غیر اَنت چہ منی پُلیں پتر ءَ
گہُہ مہ ور بازیں اے ہبر عیب انت مئے گوْر ءَ
من بلوچے آں ایر انت منی تاریخ دفتر ءَ
اے ہبر غیر اَنت کشّ وتی شاگ ءِ ننگر ءَ
اے ہبر عیب اَنت پر منی نازاکیں سر ءَ
جن پرنگانی حمل ءَ پسند نہ بنت
وت گشے ہوک انت چک گشے ہوکی پڈل انت
جن جہود انت ءُ مرد اش بے دینیں کافر انت
نئے دیم شود انت نئے ھدائی نامے گرنت
پشک اش لُک انت ءُ ناپگانی کنڈ اش در انت
ناہی چانگالاں گوں مکسکاں ایر برنت
حمل ءَ وتی ملک ءِ کاڑ خمار چمیں دوست بنت
پشک ءُ شلوار ءُ سریگ ءُ سر چادر انت
آستونک اش دراج انت ءُ لنکانی بوگ اش در نت
دامن اش گرّ اں چہ زمین ءَ بہرے گرنت
کامت ءِ ماہیں جن منا تشونان جنت
ماں وتی کلانی دپ ءَ دیوان کنت
گوں زیور ءُ سہتاں المدام سیری سمبہ انت
مجلس ءُ گپانی جواب ءِ من چے اش دیاں